National Library
Bibliothèque Nationale
MAR 15
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

B103/c/19/4

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Offices: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., M4M 2E9, Canada. Editor-in-Chief **A. Kundrats**, 465-7902. USA Editorial Offices: New York, Editor **V. Irbe**, 4035 Rombouts Ave., Bronx, NY 10466; Chicago Editor **V. Jaunkalnietis**, 1805 Taylor Ave., Racine Wis. 53403; California Editor **Karlis Kalejs**, 3822 Markridge Road, La Crescenta, CA 91214.

NR. 11 — SESTDIENA, 1983. GADA 12. MARTS — 33. GADS — SATURDAY, MARCH 12, 1983.

SECOND CLASS MAIL — REGISTRATION NUMBER 2249 — CENA 1 DOLARS

Jānis Frišvalds
Daugavas Vanagu priekšnieks

Latviešu leģiona dienā

Daugavas Vanagu centrālā valde pēc tās ievēlēšanas tagadējā kārtībā, sapulcējusies pirmajā sēdē 1952. gada aprīlī Londonā, Anglijā, nolēma izsludināt 16. martu par Latviešu leģiona dienu. Datuma izvēli saistīja ar smagas atvaires kaujas sākumu 1944. gadā, kuŗā pirmo reizi līdzās piedalījās Latviešu leģiona abu 15. un 19. divīziju vienības virspulkveža Artūra Silgaiļa vadībā. Cīņas notika aiz Latvijas austrumu robežas — Veļīkajas upes krastos un, spītējot sarkanarmijas skaitliskajam un materiālajam pārspēkam, beidzās ceturtā dienā ar mūsu uzvaru. Kā atbildīgi organizācijas darbinieki tajā sēdē piedalījās abu divīziju vecākie virsnieki: pulkveži Vilis Janums (DV priekšnieks un centrālās valdes priekšsēdis), Kārlis Lobe un Arvīds Krīpens, majori Vilis Hāzners un Augusts Alksnītis un citi.

Ar to gribēja parādīt nepieciešamo goddevību latviešu nacionālo karavīru cīņām un, galvenais, upuriem Otrā pasaules karā, kas bija nesti tautas dzīvības un iespējamo nākotnes izredžu labā. Tā sekoja skaistajai varoņu godināšanas tradicijai, ko tauta kopa Latvijas valstī. Tradicija bija paguvusi tik dziļi iesakņoties, ka to turpināja trimdā kā sākuma laikā, tā vēl tagad. Nu martā mums divas atceres dienas: 6. datumā — Latvijas bruņoto spēku pavēlnieka plkv. Oskara Kalpaka nāves diena, kad reizē ar kalpakiešiem atceramies visus Latvijas atbrīvošanas kara dalībniekus, un 16. datumā — Latviešu leģiona diena. Izkārtojuma lietderības labad — tās visbiežāk atzīmējam kopā.

Šogad aprit četrdesmit gadu kopš formālās Latviešu leģiona izveidošanas. Īstenībā bruņotā pretestība Latvijas sarkanajiem okupantiem bija ar nacionālo partizānu cīņām sākusies gandrīz divus gadus agrāk, Vācijas un Padomju savienības karam sākoties. 1941. gada oktobrī uz austrumu fronti devās pirmā vienība — 16. Zemgales bataljons pltn. Kārļa Manguļa vadībā. Nākamos mēnešos un gados sekoja citi bataljoni, vēlāk pulki — apvienoti divās divīzijās, un daudzas atsevišķas un mazākas vienības. Viss šis karaspēks kopā veidoja Latviešu leģionu, kuŗa skaitliskais sastāvs ap 146.000 bija gandrīz divas reizes lielāks par Latvijas bruņotajiem spēkiem, atbrīvošanas karam beidzoties (1920. gadā). Bet arī upuri bija nesalīdzināmi lielāki! Kurzemes cietoksnī vien tie lielāki nekā visā Latvijas atbrīvošanas karā.

Latviešu vienības bija izkliedētas visā austrumu frontē, bet abas divīzijas cīnījās sektorā — iepretī Latvijas robežai. Pret maskaviešu pārspēku nebija mūsu spēkos novērst austrumu frontes zināmu sabrukumu. Smagi cietušās vienības atkāpās Latvijas territorijā. 19. divīzija izcīnīja asiņainas kaujas Vidzemē un it sevišķi Kurzemes sešās lielkaujās. Tās savā niknumā un drāmatismā līdzinājās leģendārajām latvju (veco) strēlnieku pulku Ziemsvētku kaujām Pirmajā pasaules karā. Kamēr pēdējās ar ievērību pieminētas sabiedroto un pretinieku — vācu pusē,

(Turpinājums 13. lp.)

Latviešu leģionu pieminot.

Mākslinieka Anša Bērziņa zīm. L.A.

Kas sagraus komūnisma režīmu

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Sentimentālā jūtu uzplūduma brīdī es šad un tad nāku pie atziņas, ka viss tas, kas šajās dienās risinājās politiskā skatuvē, jau pirms daudziem, daudziem gadu simteņiem simboliski iemūžināts mūsu skaistajās tautas pasakās. Padomājiet, varbūt arī jūs pievienosities. Mūsu tautas gara mantās sendienās radītie pasaku tēlojumi patiesībā nav bērnišķīgas ekskursijas iedomu pasaulē. Atcerēsimies kaut pasaku variantu par ķēniņu, skaisto princesi, nelietīgo velnu, kas princesi nolaupījis, un tēva trešo dēlu — pastarīti, kas savā stiprajā ticībā un dvēseles šķīstumā beigās pieveic velnu un paveŗ laimīgas dienas gūstā turētai princesītei. Gandrīz visas pasakas sākas ar tradicionālo — Reiz bija..., vai arī ar — Viņos senos labos laikos vienam tēvam bija...

Jā, reiz ne tik pārāk senos laikos laimīgi dzīvoja princesīte — brīvā Latvija. Asiņainās drēbēs tērpies sarkanais velns mums to nolaupīja. Šis velns tagad, pieņēmis Jurija Andropova vārdu, mūsu princesīti vēl tur savos negantajos nagos, bet mēs vēl neesam bijuši liecinieki šīs 20.g. simteņa politiskās pasaciņas beigām.

Nav šaubu, ka nāks glābējs, kas kā senā pasakā ietrieks velnu zemē līdz ceļiem un tad līdz pleciem un beigās pāri galvai. Tajā brīdī velna vara pār nolaupīto princesīti izbeigsies. Mēs pagaidām dzīvojam tikai šīs iespējamās pasaciņas vēlējuma piepildīšanās cerībās. Novērojot pēdējā laika notikumus, mums jākonstatē, ka mūsu šķietamai pasaciņai jau iezīmējušās nākotnes dekorācijas, aiz kuŗām parādījušies arī pirmie gaismas stari.

Un tā, pārdomājot mūsu senču tautas pasakās iemūžināto simbolisko morāli un gudrību, pievērsīsimies šodienai.

Sarkanā velna Andropova rietumu alianses izjaukšanas plāni saņēma smagu triecienu pagājušā nedēļā Rietumvācijas parlamenta vēlēšanās. Kristīgo demokratu uzvara ir sāpīga pļauka Kremļa sejā. Vai Gromiko vēl vēlēšanu priekšvakarā nebrīdināja rietumvāciešus ar atomkaŗa šausmām, ja tie iedrošinātos valsts vadību Maskavai pieņemamā sociālista Fogela vietā uzticēt amerikāņu imperiālistiem draudzīgam Dr. Helmūtam Kolam? Sociāldemokratu smagā sakāve ir zināmā mērā visa Vecā kontinenta pirmā nepārprotamā atbilde Kremlim. Kols ir ne tikai par Bonnas un Vašingtonas ciešu sadarbību, viņš apzinās arī, ka Eiropu no austrumu ordu invāzijas var pasargāt pašu spēks un NATO alianse.

Pasaules prese noklusējusi kādu ļoti svarīgu patiesī-

(Turpinājums 20. lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1983. GADA 12. MARTS, 11. NUMURS.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Valdē — V. Plūdons, T. Kronbergs, A. Šterns. Laikraksta atbildīgais redaktors — A. Kundrats. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9, tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U.S.A. Tālr. 1-212-994-7917. — Čikagas redakcijas vad. A. Zaube, 3353 N. Avers Avenue, Chicago, Ill. 60618. Redaktors Austrālijā Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos materiālus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personiskais uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 40 dol., 6 mēnešiem — 21 dol., 3 mēnešiem — 12 dol. Atsevišķa numura cena 1 dol.

Sludinājumu maksa sludinājumu daļā $5.00, tekstā $6.00, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumu kalendārā $1.50 par rindiņu, atkārtojot 4 reizes un vairāk 25 proc. atlaide. Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466-1514.

MEMBER ETHNIC PRESS ASSOCIATION ONTARIO

Laikraksta apgāds patur tiesības atsevišķos gadījumos sludinājumus arī nepieņemt. Ja nodotā sludinājumā laikrakstā ieviesusies kļūda, tad šis sludinājums tiks atkārtots bez maksas. Laikraksta apgāds par kļūdaini ievietotu sludinājumu atbildīgs tikai par tādu summu, cik pēc sludinājuma likmes izmaksājusi kļūdaini iespiestā teksta telpa. Grozījumus sludinājumos var pieteikt ne vēlāk kā vienu dienu pēc sludinājuma nodošanas.

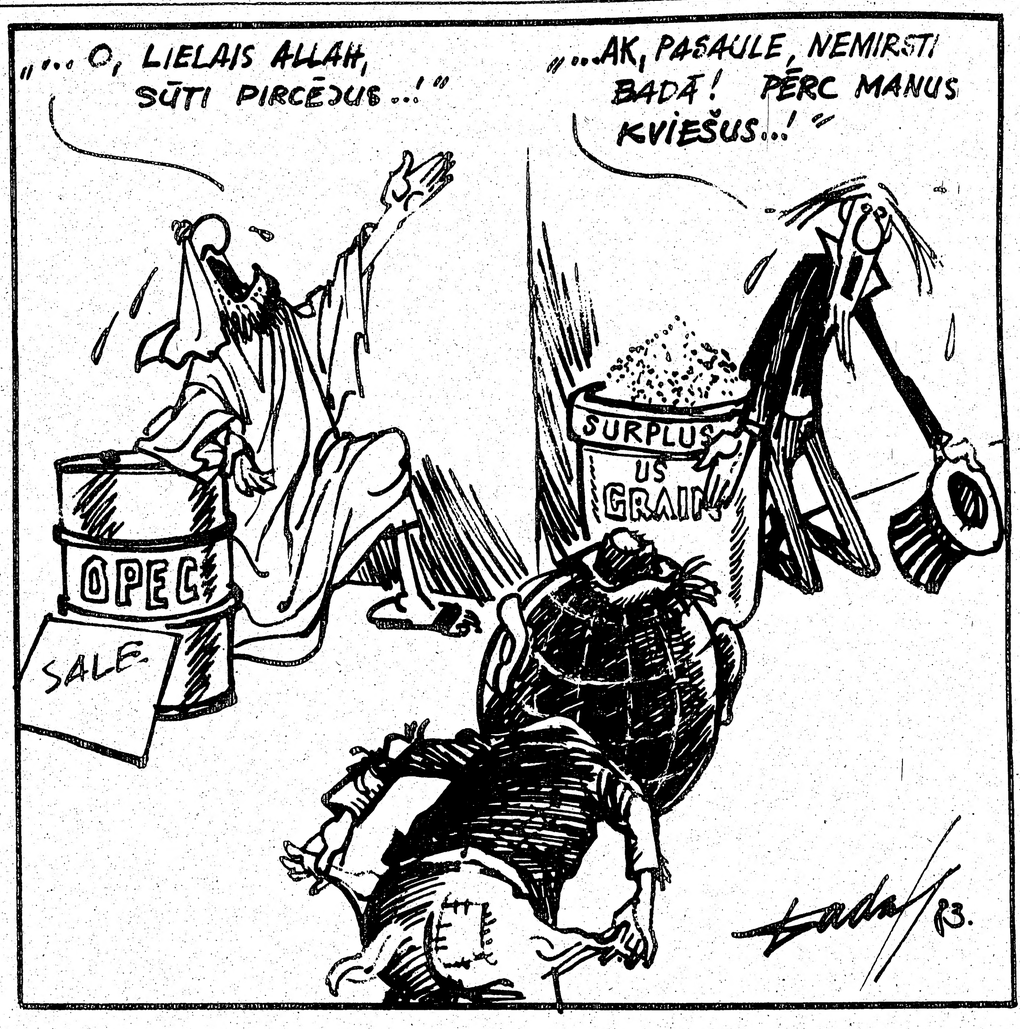

Pasaules saimnieciskā krize Dadža skatījumā. **Dadža zīm. LA.**

Viktors Kalniņš

Vēl ļaunāk

1982. g. Pad. savienības saimnieciskais stāvoklis vēl vairāk pasliktinājās. Partijas centrālās komitejas plēnumā novembrī to atzina arī jaunais padomju līderis Andropovs. To padomju ekonomisti cenšas izskaidrot ar visā pasaulē vērojamo ražošanas samazināšanos, kurināmā un izejvielu cenu celšanos un citām pasaules saimniecības problēmām.

Pasaules saimniecība patiešām tagad pārdzīvo lielas grūtības. Ar to, kas notiek Pad. savienībā, brīvās pasaules tirgus saimniecībai ir ļoti maz kopēja. Rietumu valstīs un Japānā ražošanas samazināšanās ir saistīta ar pārprodukciju, ar metalla, kurināmā, mašīnu un pārtikas pārpilnību. Mazinājās pieprasījums, sakarā ar to samazinājās ražošana, pieauga bezdarbs. Padomju saimniecībā visas nelaimes krājās pakāpeniski: jau gadu pēc gada palielinājās darba roku deficīts. Tāpat pieauga kurināmā, metalla un, galvenais, pārtikas trūkums. Viss tas izraisīja saimnieciskā kopprodukta tempa samazināšanos.

Kopprodukta pieaugums atkarīgs no strādnieku skaita, viņu darba ražīguma, no pamatfondu lieluma un to struktūras, no līdzekļu efektīvas izmantošanas. 11. piecgadē paredzēts darba ražīgumu palielināt par 17 — 20 proc. (rūpniecībā pat par 23—25 proc), bet faktiskais pieaugums izrādījās divreiz mazāks. To atzina minētajā plēnumā gan Andropovs, gan Valsts plānošanas komitejas priekšsēdis Baibakovs.

Īpaši bēdīgs stāvoklis izveidojies transportā. Vairākas nozares nav tikušas galā ar uzdevumiem, vispirms ķīmiskā un melnās metalkurģijas laukā. Ekonomiskās neveiksmes notiek vienā laikā ar pamatfondu kapitāla pieaugšanu un efektīvitātes krišanos. Rūpnīcu un iekārtu astronomiskās cenas vēl nenozīmē saimniecības attīstību. Fondu efektīvitātes krišanos spiesti atzīt jau dažus gadus padomju saimnieciskie vadītāji.

Iekārtas lietderīga izmantošana, ražības pieaugums un visas saimniecības efektīvitāte ir gala rezultātā atkarīga no pašiem strādniekiem un inženieriem. Darba spēka rezerves Pad. savienībā praktiski ir izlietotas. 1982. g. padomju vadītāji plānoja palielināt patēriņa preču ražošanu, jo strādājošie atsakās ticēt nākotnes rožainām pasakām un pieprasa jau šodien apmierināt vismaz ar pašu nepieciešamāko. Šādi plāni arī netika īstenoti, un rezultātā lielā starpība starp pieprasījumu un preču ražošanu nesamazinājās, kas stimulētu visas ražošanas pieaugumu. Preču trūkums noved pie tā, ka iedzīvotājiem ir daudz naudas, kas savukārt stimulē melnā tirgus attīstību, cenu paaugstināšanu un naudas inflāciju, ko padomju vadītāji visādi slēpj.

Tāda situācija izvirza padomju valdībai smagu problēmu: kā mēģināt atrisināt sasāpējušo saimniecisko jautājumu. Lai radītu jaunu materiālo un sociālo stimulu sistēmu, kas ieinteresētu strādniekus ražošanā, padomju vadītājiem vienkārši trūkst līdzekļu, jo nauda bez attiecīgo preču un pakalpojumu daudzuma ir vienkārši papīrs. Padomju presē tagad parādās raksti un tā saucamās „darbaļaužu" vēstules, kas aicina atgriezties pie Staļina laika saimniekošanas metodēm. Cīņā parādījās pat apakšnodaļa ar nosaukumu „Disciplīna - panākumu atslēga". Organizē dažādas kampaņas, šoreiz par galveno izsludinot minētajā novembŗa plēnumā Andropova teiktos vārdus: „Enerģiskāk jāizvērš cīņa pret jebkādiem partijas, valsts un darba disciplīnas pārkāpumiem".

Tā saucamo „darbaļaužu" vēstulēs ierosina pilnīgi drakoniskas staļiniskas sadzīves normas. „Urkaiņu ogļraču" grupa „Pravdā" ierosina vispār aizliegt pāriet darbā no vienas vietas uz otru, „sibiriešu grupa" uzskata, ka tie, kas aiziet no darba un divu nedēļu laikā neiekārtojas citā, jātiesā. Bet „strādnieks no Sverdlovskas" propagandē atgriešanos pie sešu dienu darba nedēļas. Ar vienu vardu sakot, Maskavas režīms nolēma ne tikvien „pievilkt skrūvītes", bet izmēģināt, vai nevarētu atgriezties pie „Ūsainā" dzimtniecības sistēmas ne tikvien lauksaimniecībā, bet arī rūpniecībā. Tiek aizmirsts vienīgi, ka pārpilnību ar tādām metodēm vēl nevienam un nekad nav izdevies panākt.

Lasītāju Vēstules

KĀ LABĀK KĀRTOT ADMINISTRĀTĪVĀS LIETAS

Pēc latviešu preses informācijas vērojams, ka ALA Studiju Centra administrāciju kārto pats ALA valdes priekšsēdis Jānis Riekstiņš, kas no latviešu organizāciju prakses viedokļa ir nepareizi.

LSC ir saimniecisks uzņēmums ar 1/2 miljona dol. apgrozījumu, darbojas cauru gadu, vēl (apbūves u.c.) darbi nav nobeigti.

ALA valde LSC pārvaldīšanai ir iecēlusi divi komisijas, izglītības un saimniecības.

Saimnieciskās komisijas priekšsēdis ir Centra students Juris Blodnieks, saimnieciski sabiedriskā darbā vēl nepiedzīvojis cilvēks.

Šķiet, ka pareizi būtu pie ALA nodibināt LSC biroju un par šī biroja vadītāju ievēlēt no Kalamazū dzīvojošiem tautiešiem, kas uz vietas pārredz LSC darbus.

Vismaz es tā saprotu, ka LSC ALA grāmatās jāieved speciāls konts, un LSC dokumentācija jākārto atsevišķi, jo LSC ir uzņēmums.

J. Dimants sr.

SKAIDRĪBAS LABĀ!

Trimdā ir izvērtusies liela kontroversija par Kalamazū latviešu Studiju Centru. Mēs dzirdam stipru kritiku, tad atkal spēcīgu aizstāvēšanos. Vai L. Muižniece skaidrības labā nevarētu laikrakstā publicēt viņas izvēlēto okupētās Latvijas rakstnieku un dzejnieku sarakstu, kuŗus viņa sniedz un pasniedz mūsu latviešu studentiem resp. kuŗi tad pēc viņas domām ir tie, par kuŗiem mūsu jaunatnei būtu jāzina un jādzird viņa literārie darbi.

Interesanti būtu zināt, piem. vai tāds rakstnieks kā Imants Ziedonis ir viens no viņiem. I. Ziedonis savā grāmatā Kurzemīte pasniedz šādu dzejoli:

„Klusā nakts, svētā nakts,
Teļu atnešanās nakts..."

Tālāk līdzīgā garā tiek rakstīts par teļu. Ja tiešām I.Ziedonis ir tas „izredzētais", kuŗu ietilpina literārā programmā L. Muižniece, tad būtu jājautā ALAs priekšs. J. Riekstiņam (kas ir bijis ilgus gadus Ņujorkas draudzes priekšsēdis), vai tāda Jēzus piedzimšanas izsmiešana viņam ir pieņemama?

L. Z. Toronto.

LŪDZU PASKAIDROJUMU!

Vai kāds man varētu paskaidrot, kas ir un ko dara slēgtā un it kā slepenā organizācija „Mežacūkas"? Kādi ir viņas mērķi, kā viņa darbojās, un kādēļ viņa esot slepena? Tanī it kā sastāvot un to it kā vadot daži prominenti vidējās paaudzes pārstāvji Toronto un ASV, un „kodolu" sastādot tā saucamais „vadības loks", kuŗš reizi gadā noturot „salidojumu". Galvenais, mani interesē, vai ir taisnība, ka „Mežacūku" locekļi apmeklējot Dardedzes sarīkojumus un vispār atbalstot vienvirziena kultūras sakarus? Esmu vairākās latviešu viesībās dzirdējis sarunas par „Mežacūkām", tādēļ vēlētos īstu skaidrību; ir minēts arī kāds ducis vārdu, kuŗi it kā esot prominenti šinī organizācijā. Es domāju, ka ir pienācis laiks beigt slēpties, lai par Mežacūku ložu nerastos aplamas aizdomas.

B. R. Hamiltonā.

Cīnītājs trijās frontēs

EGILAM KALMEM MŪŽĪBĀ AIZEJOT

,,Rakstnieks, gleznotājs un leģionārs'', tā viņš parasti pats sevi nodēvēja. Ņujorkas ziemeļu daļā Bronksā gandrīz pašā pilsētas malā atro-

das Manhatenas kolledža. Vieta te augsta, un diezgan prāvo kolledžas baznīciņu, kas pakāpusies pašā kalna galā, var jau pa gabalu redzēt. Šai mācību iestādē es ar Egilu Kalmi satikos pirmoreiz, iedraudzējos un kopā nostrādājām vairākus gadus. Pēc iecelošanas no Vācijas tur saradās vairāk nekā 20 latviešu, kas sevi dēvēja par ,,kolledžas zēniem'', kaut sākumā bijām tikai skolas apkalpotāji. Citi, kad radās labāks darbs, pamazām izklīdām, bet Egils Kalme kolledžā nostrādājās par krāsotāju meistaru, dekorātoru un gleznotāju, jo Rīgā bija mācījies Mākslas akadēmijā. Vēlāk kolledža viņam ierādīja arī atsevišķu mājiņu. Tur klusumā un mierā, īpaši pēc pensionēšanās, Egils varēja nodoties savām divi mākslām — rakstniecībai un gleznošanai. Kolledža atvēlēja telpas arī izstādēm. Tā kā pirmā ģimenes dzīve kara apstākļos bija sairusi, 1957. gadā Egils Kalme apprecējās otrreiz. Eva ir spāņu izcelsmes amerikāniete, kādus 30 gadus jaunāka, bet viņus vienoja literāras intereses, un saskaņa bija laba. Eva apguva arī kaut cik latviešu valodu, bija klusas dabas, strādīga un noņēma Egilam visas saimnieciskās rūpes no pleciem, tā ka viņš varēja netraucēti strādāt. Cik varēja vērot un dzirdēju arī no paša, tad vislielākās pūles un arī līdzekļus prasīja abi romāni, kas bija jāsagatavo angļu valodā amerikāņu apgādiem.

Par saviem skolotājiem viņš ar atzinību minēja Viktoru Eglīti, Zentu Mauriņu un Jāni Albertu Jansonu. 1944. gadā Tēvijā sāka iespiest Egila Kalmes pirmo romānu Sava dzīve, kad tas pie literārā redaktora Kārļa Zariņa bija izturējis ugunskristības. Grāmatā šis romāns parādījās tikai 1967. gadā Amerikā ar nosaukumu Starp divām Jāņu naktīm Grāmatu Drauga apgādā. Šim pašam romānam tad nu arī bija lemts pavērt autoram ceļu uz lasītājiem angļu valodā. Izpētījis, ka amerikāņiem nepatīk bēdīgas beigas, angļu valodas versijā romāna galvenais varonis paliek dzīvs. Ar nosaukumu Between Two Midsummer Nights šo darbu izdeva Branden Press Bostonā 1976.g. Vāku zīmējis autors, uz apvāka ir viņa fotografija un īsa biografija. Grāmata iesieta un atstāj gaumīgu iespaidu.

Egils Kalme ir apmierināts, pat priecīgs, kad parādās arī labas atsauksmes. Nu ir vēl lielāks spars ķerties pie nākošā darba — romāna par leģionāriem, jo ,,arī cittautiešiem ir jāzina, kā latviešu karavīri cīnījās un cieta par savas tēvzemes brīvību'', kādā sarunā viņš man teica. ,,Ja daudz leģionāru paši vairs nevar to pastāstīt, tad tas jādara man. Esmu visām ugunīm cauri iznēsājis savu piezīmju grāmatiņu, tā man palīdzēs notikumus un cīņas parādīt vietas un laika ziņā vēsturiski pilnīgi pareizi.''

Pēc spožā Jundas un Viestura koncerta līdz pēdējai vietai izpārdotajā Toronto Science Centrā diriģentus V. Maksiņu, M. Bicki un A. Gūtmani sumināja ar ziedu veltēm.

Foto V. Plampe.

Kaut teksti vēl jāpārbauda, izpalīdzīgi Egilam šai ziņā bija kolledžas profesori; valodā tagad viņš arī pats jau ieguvis lielāku pieredzi. „Ar tulkošanu vien nepietiek, nepietiek arī ar gramatiku, jāuztausta katras valodas dzīvais pulss'', Egils Kalme atzīst. Ja rodas izdevējs arī viņa otrai grāmatai angļu valodā, tā liecība, ka autors šo pulsu ir diezgan veiksmīgi atradis. Romāns par leģionāriem ar nosaukumu In the Shadow of Freedom iznāk Manor Books izdevumā 1979.g. Ņujorkā. Vāku atkal zīmējis autors, sniegtas arī īsas ziņas par viņu, pieminot arī pirmo romānu angļu valodā. Egila Kalmes vēlēšanās ir piepildījusies: netaisnību, kas nodarīta varonīgajiem cīnītājiem, viņš ir parādījis pasaulei.

Literārajā mantojumā latviešu valodā bez jau pieminētās Starp divām Jāņu naktīm (otrā izdevumā — Pret Straumi — ar laimīgajām beigām), Egils Kalme mums vēl atstājis 2 lugas: Zelts (1945.) un Tikšanās (1946.), abas sarakstītas Vācijā; romānu Devītais vilnis (1951.g. izdots Oldenburgā) un pēdējo biografisko romānu Pasaules vējos, kas iznāca 1981. gadā Gaujas apgādā Amerikā. Tajā mēs uzzinām, ka Egils Kalme (īstā vārdā Jānis Ozoliņš) dzimis Vidzemē 1909. gada 16. augustā Sarkaņu pagastā kalpu ģimenē, beidzis Rīgā Valsts technikumu un strādājis Valsts elektrotechniskajā fabrikā (VEF). Bet grāmatas galvenā daļa stāsta par leģionāru gaitām latviešu lasītājiem. Pievienoti arī uzņēmumi par autora dzīvi Latvijā un Amerikā.

Ar gleznām Egils Kalme piedalījies izstādēs, un tādas patstāvīgi sarīkojis Manhatenas kolledžā, kas diezgan daudz viņa darbu ieguvusi savā īpašumā.

Rosīgi darbojies Daugavas vanagos, Preses biedrībā un Ņujorkas mākslinieku kopā.

Kā cilvēks un draugs bija izpalīdzīgs un atsaucīgs, labprāt savas atziņas pastāstīja arī citiem, bet mākslas darbu kritikā viņam bija savas mērauklas, kuras bezbailīgi un atklāti aizstāvēja.

Tagad Egils Kalme kā cīnītājs apklusis, palikuši tikai viņa darbi. Ja kritikas viņu kādreiz sarūgtināja, tad sevi mierināja, sacīdams: ,,Laiks visu izsijās pēc nopelniem. Viņš ir bargs, bet taisnīgs tiesnesis.''

Vienu mēs varam jau tagad sacīt: Egils Kalme ir uzticīgi kalpojis visās trijās frontēs. Kā tādam viņam piederēs arī sava daļa no dzīvības vainaga un vieta atdusai Brāļu kapos Katskiļos kopā ar citiem cīnītājiem. **Nikolajs Kalniņš.**

LNAK iegādājās Ilgvara Šteina darbu — Klusais jūrnieks. Uzņēmumā no kreisās: mākslas darba autors I. Šteins, LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, mākslinieku vienības Latvis priekšnieks J. Zuntaks un kultūras nozares vadītāja Inta Purva.

Foto V. Plampe.

Pa vakardienas logu

Svētdienas lekciju ciklā Kultūras dienu ietvaros Latviešu Centrā pēdējais runātājs pirms pusdienas pārtraukuma bija gleznotājs Arnolds Sildegs. Temats — Pa vakardienas logu. Ja savā pirmajā priekšlasījumā lektors runāja par Tēlotājas mākslas celmlaužiem, tad šoreiz viņš iepazīstināja klausītājus īpaši ar tautas mākslas attīstību, ar kuŗu cieša saskare arvien bijusi arī tēlotājas mākslas māksliniekiem. Tautas mākslas attīstība ir cieši saistīta ar mākslinieku biedrības Rūķis māksliniekiem. Visi tā laika tēlotājas mākslas pārstāvji sāka interesēties par latviešu tautas senatni, sāka pētīt mūsu tautiskos rakstus. Viņu vidū īpaši nopelni ir R. Zariņam.— Tautisko rakstu pētīšana norit vēl šodien un daudzkārt tautiskas mākslas dalībniekiem nav īstas skaidrības, kas ir īsts tautiskais latviešu raksts. Augusts Annuss, Ernests Brastiņš un citi pētī mūsu tautas mākslu, latvisko rakstu veidošanos un to lietošanu laukumā, kādā veidā tos lieto, gatavojot latviskās rotas. Daudz materiālu laika tecējumā bija sakrājies Latvijas etnografiskā mūzejā, bet kaŗa gados tie daudz cietuši no abām okupācijas varām. Skatoties pa pagātnes logu, mums jādomā par rītdienu, par jaunās paaudzes iepazīstināšanu ar mūsu pagātni. Mūsu darbs lietiskā mākslā ir jādibina uz senajām tradicijām. Daiļamatniekiem nav jāapmierinās ar piemiņas priekšmetu — suvenīru gatavošanu, kā tas tagad notiek Latvijā, kur pat dziesmu svētkos koŗi tiek uniformēti, ietērpjot tos vienādos tērpos, kas neatbilst īstajam tautiskajam tērpam.

A. Sildegs nožēloja arī, ka lietiskās mākslas daiļamatnieku skaits nav liels, bet mums ir vajadzīgi cilvēki, kas arī tautas mākslu, kas ir sastāvdaļa no latviešu tautas kultūras, vestu tālāk.

Ž. Zentiņš.

Par ko runāja Kultūras dienās Toronto

Kultūras dienās Toronto referātus lasīja prof. Dr. G. Šubiņš, audzinātājs Jānis Ozols un rakstnieks Knuts Lesiņš. Foto V. Plampe.

Latviešu Namā visu 26. februāŗa pēcpusdienu aizņēma Kultūras dienu referāti, kuŗus pieteica LNAK kultūras nozares vadītāja Inta Purva, kas vadīja arī visas šīs gaŗās dienas programmu. Sarīkojumā bija arī divi viesu referenti — rakstnieks Knuts Lesiņš no Mineapoles un prof. Dr. Gunārs Šubiņš no Gvelfas. Pārējie referenti bija vēsturnieki Tadeušs Puisāns un Jānis Mežaks un paidagogs Jānis Ozols.

Rakstnieks Knuts Lesiņš savā referātā Un tā stāv rakstīts aizveda klausītājus atpakaļ līdz 1.200. gadiem, minot Livonijas chroniku un mūsu dzīves garīgo veidošanos sešos gadsimtos. Vecākais teksts latviešu valodā ir Tēvreize un pirmā grāmata katoļu Katechisms (1585.g.), vēlāk, luterānismam izplatoties, luterāņu Mazais katechisms un Kristapa Fīrekera garīgās dziesmas Psalmi. Juris Mancelis sastādīja pirmo vācu-latviešu valodas vārdnīcu, Ernests Gliks pārtulkoja bībeli latviešu valodā, ko paveica astoņos gados. Vecais Stenders, 18.g.s. apgaismības un racionālisma ideju piekritējs, izdeva jaunu dziesmu grāmatu un sacerēja arī ,,ziņģes''. Viņa ietekmē sāka dzejot arī Neredzīgais Indriķis. Šinī laikā kultūras noteicēji bija vācieši, izņemot Jāni Reiteru, kas studēja teoloģiju un strādājis par mācītāju Raunā. Viņš sanāca konfliktā ar vācu muižniekiem, zaudēja darbu un savas dzīves gaitas izbeidza Pēterburgā.

Pret vācu muižniecību cīnījās arī Garlibs Merķelis un iestājās par latviešu brīvlaišanu no dzimtniecības. Ar latviešu brīvlaišanu sākās māju iepirkšana un vairojās latviešu turība, kas deva impulsu tautiskās atmodas kustībai ar ļoti nozīmīgajiem dziesmu svētkiem, mūsu periodiku, grāmatām un citiem mūsu kultūras dzīves izpaudumiem. Parādījās rinda latviešu rakstnieku un dzejnieku ar Ausekli, Pumpuru, Brīvzemnieku, tautasdziesmu sakopotāju Krišjāni Baronu un citiem atmodas laika redzamākajiem darbiniekiem. Latviešu prozas literātūrā ienāca Juris Neikens ar savu stāstu grāmatu, ko mācīja arī latviešu skolās. Radās tādi prozas meistari kā Rūdolfs Blaumanis, Brigadere, Ezeriņš, Poruks, Sudraba Edžus, tāpat lugu sacerētājs un latviešu teātŗa tēvs Ādolfs Alunāns, brāļi Kaudzītes, Reinis un Matīss, ar savu lielromānu Mērnieku laiki u.d.c.

Vēsturnieks Jānis Mežaks referātā Pie skalu gaismas apskatīja izglītības un skolu stāvokli līdz 19.g.s. beigām, kad par skolu lietām lēmēji bija cittautieši. Latviešiem nebija politisku tiesību, un par skolām rūpējās baznīcas. Par skolām visvairāk rūpējās zviedri pārvaldītajā Vidzemē. Rīgā radās skolas pie baznīcām; ar Rātes lēmumu tās bija obligātas. Lielākā skola bija Jurģu muižā ar 77 skolēniem, kas mācījās lasīt, rakstīt, dziedāt un katechismu. Tikai pirms 300 gadiem, 1683.g. prāvests Gliks nodibināja Alūksnē Apukalna un citas pirmās skolas, kas sagatavoja skolotājus lauku draudzēs. Pirmais lielākais sasniegums bija latviešu skolas Vidzemē. Līdz 1730. gadam bija uzceltas 30 jaunas skolas.

Sliktāks bija skolu stāvoklis Kurzemē, kur izplatījās bērnu mācīšana mājās, ko pārraudzīja mācītāji. Ar pirmā skolotāju semināra nodibināšanu Valmierā tā kļuva par lielāko tautas izglītības centru. Ap gadsimta maiņu, 1800. gadā, Vidzemē bija jau 63 proc., kas prata arī rakstīt. Liels nopelns šeit bija arī izplatītai mājmācībai, ko veicināja arī 1765. gadā pieņemtais skolu likums, kas pastāvēja 50 gadus.

Bēdīgāks bija stāvoklis Latgalē. 19.g.s. pēdējos gados paredzēja vienu skolu uz katriem 1.000 iedzīvotājiem, iekārtojot zemnieku uzturētās pamatskolas un vienu draudzes skolu. Pēc Polijas sadalīšanas un Latgales pievienošanas Krievijai tur īstenoja attiecīgos krievu likumus. Līdz 1904. gadam pastāvēja aizliegums iespiest grāmatas latīņu burtiem. Ja Latgale nepārkrievinājās, tad par to lielā mērā jāpateicas mājmācībai, māmuļām un vecmāmuļām, kas mācīja bērnus un uzturēja dzīvu savu valodu. 1885. g. sāka īstenot Baltijas provinču pārkrievināšanu. Tikai ar augstāko izglītību, kādu ieguva daudzi latvieši, radās saucēji un aicinātāji, kas atmodināja nospiesto ,,zemnieku kārtu'' un lika tai sevi apzināties kā tautu. Pēc Latvijas valsts nodibināšanās tā salīdzinājumā ar iedzīvotāju skaitu izglītības ziņā ieņēma pirmo vietu Eiropā.

Prof. Dr. Gunārs Šubiņš savam referātam bija izvēlējies neparastu nosaukumu: ,,Suņu pātaga un vāravas''. Laika trūkumā, diemžēl, referents savu interesanto priekšnesumu bija drastiski saīsinājis. Viņš apskatīja 19.g.s. pirmos divus ceturkšņus Eiropā, kas bijis apgaismības atzīšanas un ģeniju laikmets ar visiem saviem strāvojumiem — liberālismu, sociālismu, nacionālismu, ar runāšanu par cilvēces sadzīves problēmām. Kārlis Mrkss savā Komūnistu manifestā sludināja veco iekārtu sagraušanu, cīņu pret apspiestību un ,,suņu pātagām'', ko aicināja jaunās ,,jūras vāravas''. Mēs atradāmies starp suņu pātagas sitieniem un vāravu vilinājumiem, kas solīja labāku dzīvi. Arī tagad darbojas tie paši faktori kā pirms simt gadiem. Ja vāravu dziesma kļūst pārāk mīļa, mums jāuzmanās. Šāsdienas pātagotājs ir slepens un viltīgs un iemācījies vāravas dziesmu. Suņu pātaga tagad pārvērtusies par makšķeri ar ēsmu, kas kā laipa pārsviesta ,,pār plašo jūru''.

Vēsturnieks Tadeušs Puisāns savā referātā Apburtā jaunava toreiz apskatīja Latgales stāvokli pirms simt gadiem. Sākot ar 1893. gadu, Baltijas guberņās sākās smaga pārkrievināšana, bet latviskā apziņa bija atmodusies. Latgales 300 gadu ilgā nošķirtība tomēr nav spējusi izskaust tās garu. Tautas glābšanas misiju pieraksta sievietei, tās veselo pamatu veidojušas jaunavas un mātes. Aiz katra zemes varoņa stāv mātes un jaunavas ideāls.

Paidagoga Jāņa Ozola temats bija par latviešu valodas ,,mocīšanu''. Viņš raksturoja laiku pirms 100 gadiem, kad galvenie latviešu valodas kroplotāji bijuši ,,kaunīgie latvieši'', vai ,,kārklu vācieši''. To izteiksmīgi parādīja Zinta Briede un Ruta Grāvleja, notēlojot skeču no Augusta Deglava Rīgas. Já kāds grib iegalvot, ka okupētajā Latvijā ir ,,pareizā'' latviešu valoda, tad palasot turienes latviešu avīzes, atrodam gluži pretējo. Tur traktori ,,avarē'' (nelūzt, nebojājas), dabūjamas ,,limitpreces'', tukšās stikla pudeles tur ir ,,stikla tara''. Rīgā tagad ,,noņem no darba'', ēdienu izsniedz ,,caur bufeti'', tur ir arī ,,atlaides stundas'' barotājām mātēm un daudzas ,,likumsakarības''. Mūsu mītnes zemēs savukārt ieviešas svešvārdi no vietējās valodas, ko improvizētā vēstulē lasīja Hugo Miķelsons — kā raksta Kanadā. Referentam Ozolam bija piemērs no ,,rakstu valodas'' Zviedrijā. Tā mēs rietumos paši dažkārt ,,samokām'' savu valodu.— Valstis beidz eksistēt un atkal atjaunojas, bet valoda un tauta mirst tikai vienreiz un nekad vairs neatdzīvojas. Pēc referāta bija arī debates par valodu, bet tās ātri vajadzēja izbeigt, jo diena jau tā bija ieilgusi ļoti gaŗa. **V. Sidare**

TLB DRĀMAS KOPAS UZVEDUMS

Pēc kaut kā cēla, nezināma

Anšlāva Eglīša mīlas stāsts

Svētdien, 20. martā, pl. 16 Brocktonas skolā

90 Croatia Ave (vienu bloku D.rietumos no Dufferin un Bloor ielu krust.)

Piedalās: *Anna Briede, Maija Ķuze, Oļegs Bērziņš, Vilnis Brastiņš.* Režisors *Vilnis Brastiņš,* dekorātors *Edgars Brastiņš.*

Ieeja $8.- un 6.- Pensionāriem un studentiem $2.- atlaide.

Biļetes iepriekšpārdošanā DV grāmatnīcā Latviešu Namā un izrādes dienā pie kases.

Ievērība Baltijas valstu konsuliem

Sakarā ar gadskārtējo Baltiešu vakaru Otavā zināmu parlamentārisku vai diplomātisku ievērību jau vairākus gadus guvuši arī Baltijas valstu goda konsuli. Šī ievērība īpaši izpaužas ar ievešanu un iepazīstināšanu diplomātiskās ložās Kanadas senāta un parlamenta sesiju laikā. Senātā iepazīstināšanu veica senātors P. Juziks, minēdams Lietuvas ģenerālsekretāru Dr. J. Smuidzinas kā Baltijas valstu konsulāro senioru, Igaunijas goda konsulu I. Heinso un Latvijas goda konsulu Dr. E. Upenieku. Senātors pakavējās arī pie Baltijas valstu traģiskā likteņa, kad tās 1940. gadā zaudēja savu brīvību un pēc Otrā pasaules kaŗa palika Pad. savienības okupācijā. Viņš arī uzsvēra, ka Kanada, tāpat kā ASV un citas lielākās demokratiskās valstis, neatzīst šo okupāciju. Kanadā dzīvo vairāk par 100.000 baltiešu, kas daudz devuši ne tikai zer es saimnieciskam uzplaukumam, bet arī kultūrālā un sabiedriskā dzīvē. Bet par visām lietām, senātors P. Juziks izcēla baltiešu neatlaidīgo cīņu par demokratisko brīvību un cilvēku tiesībām.

Līdzīga iepazīstināšana notika arī Kanadas federālā parlamenta sesijā, kur to līdzīgā veidā veica parlamenta loceklis un agrākās konservātīvo valdības ministrs V. Beikers. Šo gadījumu viņš izmantoja arī, lai parlamentam atgādinātu, ka vēl joprojām konsulārā sarakstā nav ievesti Igaunijas un Latvijas goda konsuli. Lietuvas ģenerālkonsuls J. Smuidzinas savā amatā darbojas nepārtraukti, un tādēļ viņa vārds vienmēr parādās arī konsulārā sarakstā, bet no jauna ieceltie Igaunijas un Latvijas goda konsuli pēc savu priekšgājēju nāves tur vairs nav ievesti.

Šis ir viens no nenokārtotiem jautājumiem, par ko iestājas mūsu centrālās organizācijas, un cerams, ka to atrisinās labvēlīgi. Parlamenta sesijā V. Veikera ierosinājumu par šo nenokārtoto jautājumu atbalstīja konservātīvo partijas parlamenta loceklis J. Fliss, kaut gan parlamenta vadītāja norādīja, ka šis jautājums nav pašreiz uzņemts apspriešanā.

Baltijas valstu jautājums Kanadas senātā vēlreiz tika pieminēts 16. un 17. februārī, kad par to plašākā runā pakavējās senātors P. Juziks sakarā ar Lietuvas dibināšanas 65. gada dienu un vēlāk senātors A. Tompsons sakarā ar Igaunijas dibināšanas 65. gada dienu. Abi Baltijas tautu labvēļi un aizstāvji pakavējās ne tikai pie Lietuvas un Igaunijas neatkarības gadiem un teicamiem sasniegumiem, bet arī pie pašreizējās okupācijas un komūnistiskā režīma pārkrievināšanas politikas un cilvēka tiesību ierobežojumiem.

Bez minētās līdzdalības Kanadas senātā un parlamentā Baltijas valstu goda konsuliem par godu senātors S. Haidašs un parlamenta loceklis V. Beikers bija rīkojuši vakariņas, kuŗās piedalījās arī senātori P. Juziks un A. Tompsons, parlamenta locekļi K. Robinsons un S. Hudeckis, no ārlietu ministrijas Austrumeiropas daļas vadītājs A. Mekleins, M. Meise, no lietuviešiem J. Daniss, no latviešiem LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs un Dr. agr. E. Pārups un no igauņiem V. Pents. Vakariņu laikā sarunās skāra vairākus aktuālus jautājumus par Baltijas valstīm un to pašreizējo stāvokli. **R. Norītis.**

Latviešu Nacionālā Fonda padomes sanāksme Stokholmā. Uzņēmumā no kr.: padomes priekšsēdis A. Ūdris, revīzijas komisijas loc. S. Ozoliņš, kasieris R. Jansons, S. Jansone un A. Landsmanis.

Diženi Nacionālā Fonda darbi

Latviešu Nacionālais Fonds Stokholmā savā gadskārtējā padomes sanāksmē izsludināja 15.000 kronu Darba stipendiju par manuskriptu - pētījumu - Vēstures viltojumi Latvijas okupantu publikācijās dažādās valodās.

Aizvesto sarakstī ir visvairāk pieprasītā politiskā publikācija brīvajā pasaulē. Jāveicina parlamenta Strasburgā pieņemtās rezolūcijas par Baltijas tautu brīvības atgūšanas reālizēšanu AN dekolonizācijas komisijā. Iecerē Enciklopēdija par Latviju angļu valodā augstskolu un citām bibliotēkām, sadarbībā ar organizācijām ASV u. c. Jāatbalsta Latviešu ģimnazija Minsterē — centra radīšana. Ziedojumi nedrīkst ierobežot LNF informācijas darbu nedz citus pasākumus tēvzemes brīvības centienu veicināšanai.

Tādi bija galvenie LNF padomes apstiprinātie darba meti 1983. gadam. Sanāksmi ievadīja prāv. L. Čuibe ar svētbrīdi: „Cīnies labo ticības cīņu un satveri mūžīgo dzīvību, uz ko esi aicināts" (Pāvila 1. vēstule Timotejam). Sanāksmi vadīja padomes priekšsēdis A. Ūdris. Valdes paveiktā darba pārskatus deva kasieris - grāmatvedis R. Jansons, valdes priekšsēdis K. Gaufelds, vietniece L. Švābe, A. Balodis, Andr. Eglītis. Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza E. Strazdiņš. 1982. gada ieņēmumos241.585 Kr. Izdevumos 121.688 Kr. Pieauguši administrātīvie izdevumi, galvenokārt telpu īre, arī ziņāma nodokļu maksa jādod valsts nodokļu iestādēm. kaut arī LNF skaitās to organizāciju grupā, kas kā bezpeļņas institūts visumā no nodokļiem atbrīvots. Par 1982. gadā veikto darbu, kas no daudziem prasījis lielu uzupurēšanos, Fonda padome jo sirsnīgi pateicās kasierim - grāmatvedim R. Jansonam, valdes priekšsēdim K. Graufeldam un Ievai Graufeldei par pūlēm, kas ziedotās Aizvesto sarakstu sagatavošanā un izsūtīšanā. Savs paldies tika arī Andr. Eglītim. Pateicība visām LNF pārstāvībām brīvajā pasaulē par līdzekļu sagādi Fonda darbam Baltijas jūras krastā, kas saistās ar informācijas materiālu ievedumiem okupētajā Latvijā un izvedumiem un dažādām publikācijām tēvzemes brīvības centienu sekmēšanai, par ko visu okupācijas varasvīru organs Cīņa un citi izdevumi „atkal atcerējās" LNF darbiniekus u. c.

Pāvests Jānis Pauls II Romā saņem Aizvesto sarakstus.

Daudz pūļu LNF valdei prasījis Aizvesto saraksts — sagatavošana un izvietošana. Jaunizdevumu nodeva valstsvīriem, bibliotēkām, sūtniecībām, parlamentāriešiem, iepazīstināta ārzemju prese. Ar pavadrakstu Aizvesto saraksti nosūtīti Apvienoto Nāciju delegāciju vadītājiem. Aizvesto sarakstus pasnieguši Zviedrijas archibīskapam O. Sundbī Upsalā personiskā apmeklējumā LNF padomes priekšsēdis A. Ūdris un prāv. L. Čuibe. J. Zalcmaņa manuskriptu Izdotie leģionāri publicējis zviedru valodā apgāds Militārhistoriska forlaget ar nelielu LNF piemaksu.

Materiāli atbalstīta starptautiskā sanāksme Rietumvācijā. Bad Godesbergā, 1982. gada novembrī, kas velīta protestam pret Pad. savienībā soda nometnēs ieslodzīto piespiedu nodarbināšanu gāzes vada izbūvē Rietumeiropas vajadzībām. Sanāksmi organizēja starptautiskā cilvēku tiesību apvienība Frankfurtē sadarbībā ar Saharova Komiteju Kopenhagenā.

Kurzemes kapitulācijas dienu atzīmējot, rīkots kopējs dievkalpojumu ar Dievs, Tava zeme deg oriģināla atskaņojumu dievnamā, piedaloties DV. Tas notika 8. maijā Stokholmā ar komponista L. Apkalna piedalīšanos.

Zviedrijas tautas augstskolas pēdējā laikā pieprasa LNF publikācijas par izdotiem leģionāriem un Baltijas valstu okupāciju. Daudz materiālu nosūtīts Vadstenas un Stenungssund tautas augstskolām. Dažāda satura literātūru par Baltijas valstu pašreizējo un pagātnes situāciju saņēmusi bibliotēka School of Slavonic and East European studies, University of London.

Ievērojamu materiālu atbalstu saņēmusi Stokholmas latviešu vecāku un skolotāju kursi. Rīkotāja bijusi Stokholmas latviešu skola. Savs devums ticis Vasaras skolai Straumēnos, Anglijā, Bērnu svētkiem Stokholmā. Starptautiskā ekoloģijas kongresā Stokholmā izvietoti LNF materiāli, kā arī materiāli atbalstīta latviešu delegāte A. Reine.

Raiņa un Aspazijas piemiņas mūzejs Kastaņolā saņēmis LNF materiāļu devumu archīva saglabāšanai un papildināšanai. Arī viens Aizvesto sarakstu eks. tajā būs redzams. Attiecīgos institūtos izvietoti zināms skaits L. Neulandes publikāciju F.F. Communications Edited for the Folklore Fellows.

Par paveikto ar rakstu ziņoja LNF padomes locekļi Oslo un Kopenhagenā. 1983. gada darbā ienākumos paredzētas 220.000 Kr. Galvenās ieceres skicētas raksta sākumā. Par Darbu stipendiju „Vēstures viltojumi okupantu publikācijās" referēja vēsturniece L. Švābe. Sīkākus norādījumus izstrādās un publicēs laikrakstos LNF valde. L. Švābe deva ieskatus arī par ieceri — Enciklopēdiju angļu valodā.

A. Landsmanis labi izstrādātā pārskatā padomes sanāksmes dalībniekus iepazīstināja ar problēmām, kas mūs visus sagaida, mēģinot īstenot Eiropas parlamenta rezolūciju Baltijas tautu brīvības centienu labā.

Šajā gadā sabiedrība saņems A. Plauža manuskripta Mirušie apsūdz publikāciju vācu valodā. Tote Klagen an. Sowjetjoch in Lettland. Ins Deutsche übersetzt von Erdmann Vierhuff. Vēsturnieks J. Zalcmanis — Izdotie leģionāri — kopsavilkumu latviešu valodā ar dokumentu kopijām. Iecerēts manuskripts — Pretestības kustība Latvijā (aktīvā un pasīvā, A. Šildes, A. Kadeļa un LNF materiāli angļu publikācijai.

Vēl citas publikācijas: Raiņa un Aspazijas mūzejam Kastaņolā — prospekts par Raini 4 valodās; Latvijas valsts satversme — oriģināls — vācu, angļu, franču un krievu valodā.

Attiecinot uz latviešu politiskām un kultūrālām aktīvitātēm brīvajā pasaulē, Fonda darba saime šķīrās ar vadmotīvu — „Mazs bij tēva novadiņš, bet diženi turējās". **K.**

Prof. Ed. Andersona interesantie atzinumi

ASV latviešu vēstures profesors Dr. E. Andersons, kas strādā arī ASV valdības dienestā, pēdējos gados pētī Baltijas zemju situāciju pēc II Pasaules kara, atrodot daudz zīmīgu liecību. Mūsu laikraksta redakcijai izdevies iegūt materiālus, kas šo laikmetu raksturo; līdz šim vēl atklātībai tie nav bijuši pieejami.

1946. gada 18. maijā ASV vēstniecības Maskavā 3. sekretārs Edvards L. Frīrss (Freers) ziņoja savai priekšniecībai, ka viņam bijusi saruna ar diviem amerikāņu veikalniekiem E. Ralfu Kaudersu un Berilu Lašu, kas nupat atgriezušies no Rīgas un Liepājas, kur amerikāņiem citādi ierašanās bijusi aizliegta.

ASV veikalnieki saņēmuši speciālas atļaujas inspicēt padomju kokvilnas paredzēto sūtījumu uz ASV 2 miljonu dolaru vērtībā, sakarā ar kontrakta noteikumiem. Padomju iestādes jutušās spiestas šos kontrakta noteikumus ievērot un atļaut abiem amerikāņiem ierasties aizliegtajā Baltijas territorijā. Amerikāņi Latvijā pamanījuši, ka padomju vara tur balstās tikai uz padomju kaŗaspēku, kas tur koncentrēts lielā skaitā. Padomju kaŗavīru vairums bijuši ļoti jauni gados. Ielās patrulējuši padomju kaŗavīri ar automatiskiem ierocīem un ložmetējiem. Amerikāņiem radies iespaids, ka viņi atradušies nevis atbrīvotā padomju republikā, bet okupētā territorijā — vēl gadu pēc kaŗa beigām.

Viņus pavadīja kāds žīds Švidlers, kas bijis naidīgi noskaņots pret baltiešiem. Viņš amerikāņu tirgotājiem stāstījis, ka pirms kaŗa Rīgā dzīvojuši 12.000 žīdu, bet pēc kaŗa palikuši tikai 140. Pārējos žīdus nogalinājuši paši baltieši. (Faktiski žīdu skaits pirms kaŗa Rīgā bija 34.000. No tiem 5000 deportēja, un liels skaits — vairāki tūkstoši — citu žīdu labprātīgi devās uz Padomju savienību).

Tālāk Švidlers zīmīgi stāstījis, ka tūlīt pēc kaŗa padomju valdība Rīgā iesūtījusi 14.000 žīdu no dažādām Pad. savienības malām, sagaidot, ka šie žīdi būs ļoti bargi savās attieksmēs ar vietējām tautībām. Amerikāņi piezīmējuši, ka tas atspoguļojis padomju politiku — likt žīdiem izrēķināties ar baltiešiem, tāpat kā pirmajā padomju okupācijā, kamēr vācieši izmantojuši baltiešu atriebības dziņas pret žīdu izdarītām pārestībām.

Tālāk ir zīmīga Švidlera naida diktēts atklājums, ka padomju valdība būtu viegli „likvidējusi" Baltijas situāciju, ja ASV nebūtu Baltijas jautājumā ietekmējušas pasaules sabiedrisko domu pret padomju valdību. Var iedomāties, kas 1945. un 1946. gadā būtu noticis ar igauņiem, latviešiem un lietuviešiem, ja rietumu zemes būtu palikušas vienaldzīgas pret viņu likteni un neprotestējušas par pārrestībām, ko PSRS pastrādājušas pret Baltijas valstīm. Švidlers arī liecinājis, ka oficiāli gan padomju valdība ziņojusi, ka 94 proc. Latvijas iedzīvotāju esot par padomju valdību, faktiski šis procents esot tikai 85. (Faktiski par padomju valdību stāvēja tikai daži procenti baltiešu. Pārējos ar varu spieda iet uz vēlēšanām un nobalsot par vienīgo — komūnistu partijas sarakstu).

ASV vēstniecības sekretārs Frīss pieminājis arī, ka viens no amerikāņu tirgoņiem Latvijā bijis vairākkārt pirms II Pasaules kaŗa, un viņam apliecinājis, ka Latvijas neatkarības laikā viņš nekad nekādu antisemītismu latviešu tautā nav varējis novērot. Kā jau veikalnieks, viņš arī atklājis, ka padomju valdība atļāvusi spekulantiem Latvijā brīvi šiverēties veselu pusgadu, lai uzlabotu saimnieciskos apstākļus. **R.**

GUNARS CONSTRUCTION

izdara visāda veida **pārbūvju un piebūvju darbus,** ieskaitot **plumbing un elektrību.**
Lūdz zvanīt **889-5076.**

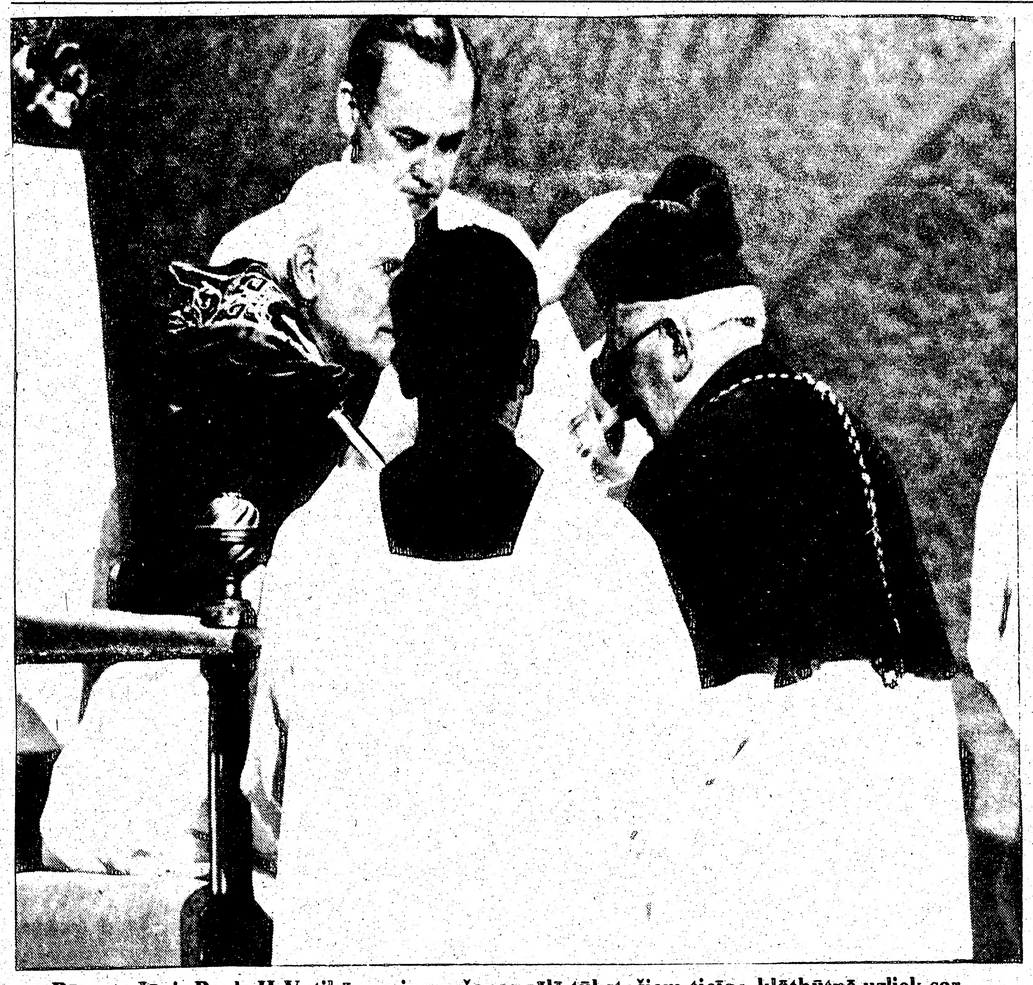

Pāvests Jānis Pauls II Vatikāna pieņemšanas zālē tūkstošiem ticīgo klātbūtnē uzliek sarkano kardināļa cepuri kardinālim Juliānam Vaivodam. **Foto Felici.**

Dr. A. Brumanis

Latviešu kardinālis pasaules uzmanības degpunktā

2. februārī kardinālim Juliānam Vaivodam pasniedza amata godazīmes svinīgā konsistorijā. Tās pašas dienas vakara pusē viņš kopā ar 17 citiem kardināļiem koncelebrēja svēto misi kopā ar pāvestu Jāni Paulu II, kas pasniedza gredzenu ikvienam no 18 kardināļiem. 3. februārī latviešu grupa pusdienoja kopā ar jauno kardināli, un vakarā viņu oficiāli sveica Vatikānā. Pāvests runāja arī latviski un pieņēma privātā audiencē kardināli Vaivodu kopā ar latviešu grupu.

Jaunais kardinālis Juliāns Vaivods Rīgas dekāna Vilhelma Ņukša pavadībā ieradās Romā no Maskavas 26. janvārī ar lidmašīnu. Viņu sagaidīja Vatikāna pārstāvis monsinjors Faustins Saincs Muņjos un pr. Dr. A. Brumanis. Pārsteidza preses uzmanība. Bija iespaids, ka visa pasaule ar sabiedriskās saziņas līdzekļiem sagaidītu latviešu kardināli. Italijas televīzija pusdienas un vakara raidījumos plaši komentēja šo notikumu. Arī prese nemitīgi vairākas dienas deva skaidrojumus un intervijas.

2. februāris bija vēsturiskā diena, kad pāvests Jānis Pauls II svinīgi ieveda amatā pirmo latviešu kardināli. Rīta pusē vispirms Vatikāna Apustuliskajā Namā bija līdzšinējo kardināļu slepenais konsistorijs jeb sanāksme pāvesta vadībā. Tur pāvests uzrunāja kardināļus un noteica, ka 15 no jaunieceltiem kardināļiem būs priesteŗu kārtas, to starpā arī kardinālis Juliāns Vaivods. Trīs būs diakonu kārtas, kas ir zemāka, un tie ir Romas kūrijas darbinieki Sabatani un Kasoria un ievērojamais teologs de Libaks. Sekoja publiskais konsistorijs audienču zālē, kas sākās ar Dieva vārda liturģiju. Vatikāna valstssekretārs kardinālis Kasaroli nolasīja jauno kardināļu vārdus.

Pēc evaņģelija lasījuma pāvestu uzrunāja pirmais no jaunieceltiem kardināļiem — maronitu patriarchs libānietis Antons Koraišs. Norādot uz kardināli Vaivodu bez šaubām un uz kardināli de Libaku, viņš teica. ka jauno kardināļu vidū ir viens īpaši nopelniem bagāts dvēseļu gans un viens izcils teologs. Pāvests Jānis Pauls II savā runā cildināja jauno kardināļu nopelnus baznīcas labā, atgādināja, ka kardināļi ir viņa tuvākie līdzstrādnieki un pieder zināmā mērā pie Romas diecēzes garīdzniecības. Katram latiņu Baznīcas kardinālim ir arī sava titulbaznīca Romā. Viņš norādīja, ka viņš rūpējas, lai visi kontinenti būtu sasķanīgi pārstāvēti kardināļu kollēģijā. Līdz ar to tiek stiprināta Baznīcas vienība un universalitāte. Kardināļi ir vienības kalpotāji, viņš teica, un norādīja uz kardināļu pienākumu vadīt savu ganāmpulku, pašiem būt par paraugu, būt stipriem ticībā un aizsargāt ganāmpulku no ienaidnieku uzbrukumiem, būt uzticīgiem līdz galam. Pāvests runāja vēl franču, angļu, spāņu, vācu, portugaļu, taizemiešu, latviešu un poļu valodā. Latviski viņš teica: ,,Visas sirds sveicieni latviešiem, kas ieradušies no dažādām pasaules malām, lai svinētu savu cienījamo jauno kardināli Juliānu Vaivodu.''

Pāvests pasniedza katram kardinālim purpursarkano četrkantaino galvassegu, ko sauc par bireti, kā arī citas kardināļa godazīmes, un piešķīra titulbaznīcu. Vaivodam piešķīra četru nokronēto svēto baziliku, kas ir senās Romas robežās un atrodas starp Laterānu un Koliseju. Šī ir raksturīga viduslaiku bazilika. Četri kronētie svētie ir maz pazīstami mocekļi no Panonijas, tas ir, no apgabaliem, kas sākas ar pašreizējo Austrumitalijas territoriju un sniedzas līdz Donavai. Par nokronētiem tos nosauca tāpēc, ka ir mocekļi, saņēmuši mocekļa vainagu. Šī titulbaznīca minēta jau 595. gada dokumentos. Tā nopostīta normāņu iebrukumu laikā 1085. gadā, un to ir atjaunojis pāvests Paskals II 12. gadsimta sākumā, gan mazliet mazāku par iepriekšējo.

Svinīgajā ceremonijā piedalījās 35 agrāk ieceltie kardināļi, 50 bīskapi un kopā 11.000 ticīgo. No latviešiem bija kādi divdesmit pieci, no vairākām Eiropas un Amerikas zemēm. No garīdzniekiem bija kardināļa pavadonis Rīgas dekāns Vilhelms Ņukšs, no Beļģijas prelāts Dr. Kazimirs Ručs un prāvests Pēteris Dupats, no ASV tēvs Boļeslavs Baginskis un prāvests Jānis Beitāns, no Zviedrijas prāvests Kazimirs Vilnis, no Vācijas austrumu rita katoļu virspriesteris Dr. Aleksandrs Jermolenko, kā arī Romā dzīvojoše latviešu priesteŗi. Bija arī divas garīgās māsas no Nabadzīgā Bērna Jēzus

(Turpinājums 18. lp.)

Izdara

KRĀSOŠANAS DARBUS

Labs darbs, mērenas cenas.
Zvanīt **pēcpusdienās 924-7095**

Rakstniekam K. Strodam 75

Konstantīns Strods, kuŗš rakstos pazīstams arī ar segvārdu Plencinīks, ir rakstījis prozas un dzejas darbus dažādās formās jau vairāk nekā 50 gadu. Pirmais dzejoļu krājums Sevī viņam iznāk 1931.g., kad autoram ir 23 gadi. Nākamais — Sirds — iznāk 1934.g. Ar šiem diviem dzejoļu krājumiem Konstantīns Plencinīks nodibināja dabas mīlestības liriķa slavu. Viņš bija no pirmajiem Latgales dzejniekiem, kas atradis iejūtas un formas saskaņu savas dzejas izteiksmei.

,,Es esmu savas dvēseles varā
Un klausos,ko man stāsta sirds.'

Ar nākamajām grāmatām viņš sāk parādīt savas spējas prozā, jo cilvēka dzīves un rakstura parādīšanai šī forma ir labvēlīgāka. Stāstu krājums Sādžu ļaudis iznāk 1936.g., bet nākamais Atmūda (Atmoda) nāk klajā 1943.g. Savu dzimteni un tās ļaudis rakstnieks šinīs stāstos rāda ar redzību, mīlestību un humoru. Latvijas brīvības gados publicējies visvairāk Latgales periodikā — Saulītē, Zīdūnī, Straumē, Latgolas Vordā. Laba tiesa viņa darbu iespiesta arī Rīgas izdevumos — Brīvā Zemē, Mazpulkā, Atpūtā. Viņa dzejoļu teksti ir komponēti un viņa dzejas vārdi Dziesmu kalnā atskaņoti gandrīz katros Dziesmu svētkos. To komponējis Jānis Norvilis.

Trimdas gados Konstantīns Strods ir vairāk pievērsies prozas darbu rakstīšanai un savos stāstos sasniedzis stila tīrību un vārda spēku. Savus dzīves un rakstura gleznojumus autors izpušķo ar dzimtenīgu humoru. Viņš tēlo latviešu cilvēkus gan dzimtenē, gan neparastajā svešuma dzīvē, kur bieži vien rodas traģikomiskas situācijas un notikšanas. Viņa darbi publicēti Latgolas Bolsā, Gaismā, Laikā, Latvijā, Trejos Vārtos. Liela daļa rakstnieka darbu sakopota grāmatās Es, mazais cilvēks un Nedrīkstu raudāt, nevaru smiet. Ar šo pēdējo grāmatu Konstantīns Strods ir sasniedzis savu stāstījumu virsotni. Viņa stāstu notikumos piedalās visa daba, zeme, debesis, cilvēki, dzīvnieki, arī nomoda un miega sapņi. Tanīs nav uzbāzīgās morālizēšanas, bet ir manāms tēlotajos cilvēkos, ka tā ir garīgā ass, kas cilvēku morāliskos mugurkaulus nepadara mīkstus katrā uzbrūkošā vai pieglaimojošā gadījumā. Pagājušā gadā rakstnieks saņēma bīskapa Jāzepa Rancāna piemiņas fonda premiju.

Konstantīns Strods kopā ar dzīvesbiedri Mariju trimdas gadus vada ASV, Ņujorkas pavalstī. Marija strādā par skolotāju un pazīstama ar dzejnieces vārdu Marija Andžāne. Viņai ir iznākuši vairāki dzejoļu krājumi. Dzejnieku ģimenē ir divi dēli — Leonards un Salvīns un pulciņš mazbērnu. Mazbērnu vectēvs Konstantīns ir jau balts, jo dzimis 1908. gada 9. martā Varakļānu Kokaros. Uz rakstnieka galda top jauni darbi, kas mūsu dzīves tālumos sasauc ar dzimtenes gaun cerībām.

J. K.

SV. ANDREJA EV. LUT. LATVIEŠU DRAUDZES KOŖA
31. GADSKĀRTĒJAIS

KONCERTS

sestdien, 26. martā, pl. 19 Sv. Andreja baznīcā, Toronto.
Diriģents *Arvīds Purvs*

Piedalās: *Ērika Beitāne, soprāns*
Juris Cīruls, baritons
Anita Rundāne, ērģeles
Juris Dzegūze, teicējs
Stīgu orķestris

Ieeja **$8, pensionāriem $6, studentiem $4.**

APMEKLĒT LŪDZ KOŖA SAIME.

Latviešu rakstāmmašīnas
Varitype operātore

var dabūt darbu strādāšanai arī mājā. Rakstāmmašīnu aizdos. Atlīdzība pēc vienošanās. **Zvanīt vakaros no 7—9**
762—5254.

DV LONDONAS MEDNIEKU UN MAKŠĶERNIEKU SEKCIJAS GADSKĀRTĒJĀ

ZAĶU BALLE

19. martā pl. 18.30 Ukraiņu zālē, 247 Adelaide St.S. Londonā.
Ieeja $7.50, vakariņas $7.50. ***Spēlēs Runči.***
Sīkāka informācija: 519—644—1900.

Vanagu Kārlis

Trimdi piezīm

Kad kalendār martu, lai plk piemiņas dienās si runā Anņas lie vārdi: ,,Zien ta, dega sarkan Kalpaku sūta, un nāvi!'' Kur spēku? — ,,Pā ja tiksi!'' — K jas ēku? — ,,S liksi!''

Šīs pāris nec aino viņu tālo go notikumu vē na ikvienu latv uzturēt Latvija ar saviem sir darbošanos. La Pelavu vērts, ka

* *

Beidzot arī jēgt, ka mūs darbs jārosin aktīvitātēm ie ko iespējamo tu, nosakot īs ka sprīdi, lai tiena spēks''. Daugavas Van kongresā iero akcijai pie A ,,kaŗa noziedz lietās bija n laiks (19.—27 u.c. vienībām Baltajā nam vēstules, kas valdība resp. pārtrauc sada domju okupāc dēm Baltijas neatzīst mūsu šanu PS, tad iestādes tur ir ignorējamas ,,tiesību sistē mūnistu parti ŗā roka!)

*

Jau 10 gad PSRS pastāv savstarpēju j apmaiņu. Pa mēnešu zināt Fortkolēnsa do, tēvzemē Juris Avotiņš trimdas tauti trīs dažādos 1) naidīgi no kas negribot savu tēvzemi labvēlīgi nosk teresējas par 3) aktīvie un kas sakaros vienīgo izeju nacionālo ide Juris tanī gal ties, ka tie gi noskaņotie te trimdā pau tai cerību kād vijas brīvība kas viņam de ties komūnis ,,nogrupējun ir tie, kas ar ciōnālā ident balstītos uz un neatkarīb

Vanagu Kārlis

Trimdinieka piezīmes 70

Kad kalendārs atkal rāda 6. martu, lai plkv. O. Kalpaka piemiņas dienās uz mums klusi runā Annas Brigaderes dziļie vārdi: ,,Ziemeļu viesuļi pūta, dega sarkani kāvi, Latvija Kalpaku sūta, kaŗot ar postu un nāvi!'' Kur gūsi Latvijas spēku? — ,,Pats viņas spēks ja tiksi!'' — Kā celšu Latvijas ēku? — ,,Sirdi ja pamatā liksi!''

Šīs pāris necilās rindas ataino viņu tālo dienu liktenīgo notikumu vēsturi. Tās aicina ikvienu latvieti arī šodien uzturēt Latvijas ideju dzīvu ar saviem sirdspukstiem un darbošanos. Latvijas brīvībai! Pelavu vērts, kas to nedara!

* * *

Beidzot arī mēs sākam apjēgt, ka mūsu propagandas darbs jārosina koncentrēti, aktīvitātēm iesaistot vislielāko iespējamo dalībnieku skaitu, nosakot īsu, noteiktu laika sprīdi, lai tām būtu ,,sitiena spēks''. To ievērojot, Daugavas Vanagu pag. gada kongresā ierosinātai vēstuļu akcijai pie ASV prezidenta ,,kaŗa noziedznieku'' medību lietās bija noteikts nedēļas laiks (19.—27.2.), kad ALAi u.c. vienībām sadarbojoties, Baltajā namā iepludinājām vēstules, kas prasīja, lai ASV valdība resp. Raiena komisija pārtrauc sadarbošanos ar padomju okupācijas varas iestādēm Baltijas valstīs. Ja ASV neatzīst mūsu zemju iekļaušanu PS, tad visas padomju iestādes tur ir nelikumīgas un ignorējamas (visa padomju ,,tiesību sistēma'' taču ir komūnistu partijas un čekas gaŗā roka!)

* * *

Jau 10 gadus starp ASV un PSRS pastāv nolīgums par savstarpēju jauno zinātnieku apmaiņu. Pag. vasarā pēc 9 mēnešu zinātniskām studijām Fortkolinsa kolledžā Kolorado, tēvzemē atgriezās ķīmiķis Juris Avotiņš. Tur viņš savus trimdas tautiešus sarindojis trīs dažādos ,,nogrupējumos'': 1) naidīgi noskaņotie latvieši, kas negribot ,,nekā laba par savu tēvzemi dzirdēt'';2),,mums labvēlīgi noskaņotie'', kas interesējas par dzīvi Latvijā, un 3) aktīvie un sirsnīgie ļaudis, kas sakaros ar dzimteni redz vienīgo izeju, kā nezaudēt nacionālo identitāti. Vai tad Juris tanī galā drīkstēja atzīties, ka tie ,,tēvzemei naidīgi noskaņotie'', kuŗu aktīvitāte trimdā pauž apspiestai tautai cerību kādreiz sagaidīt Latvijas brīvības rītu, bija tie, kas viņam deva spēku atgriezties komūnistu būrī? Tieši šī ,,nogrupējuma'' trimdinieki ir tie, kas arī ko dara, lai nacionālā identitāte Latvijā reiz balstītos uz nacionālu brīvību un neatkarību!

Ja disidenta Gunāra Rodes pārrunas par latviešu nacionālo partizānu darbību Latvijā attiecas uz pagātnes cīņām, tad daudz kas nākotnei noderētu no atziņām, ko pauda A. Dravnieka referāts par ,,Terroru kā cīņas līdzekli pret komūnismu'' mūsu Kaŗa skolas pēdējā izlaiduma virsnieku saietā Katskiļos.

* * *

Ja zemkopis putnu biedēklim druvā uzvilktu smokingu, vai tad tas vairāk pasargātu vārpas no spārnotiem zaglīšiem? Nekā nebija, varbūt tikai pievilktu labākas pasugas putniņus! — ar tādu ,,prātuļu'' dedzīgi draugu starpā tika aizstāvēts kāds mūsu pazīstams stīdzinieks, kas savā Vidienes koncertā pārsteidza svētku drānās uzcirtušos klausītājus, koncertējot saburzītā, vaļējā kreklā, pat bez kravates.

Tiem, kuŗi šādu nevīžību ieskaitīja par necieņu pret auditoriju, draugi starpbrīdī deva lietišķīgu padomu: aizdari acis un iejūties mūzikā, tā šodien bez stīvas frakas iet dziļāk pie sirds! Ak manieres, kad noblese uzliek pienākumu...

* * *

Noziegumu statistika liecina, cik grēcīgā laikā mēs dzīvojam. ASV ap 2 miljoni tiesu sodītie pieaugušie pilsoņi atrodas cietumos, apcietinājumos vai policijas uzraudzībā, jebšu viens no katriem 83 pieaugušiem ASV iedzīvotājiem! Slepkavības un terrors pieaug, plešas visās zemēs. ,,Ja mums būtu laika par visu šo padomāt, vai tad neliktos, ka dzīvojam absurdā, ārprātīgo pasaulē, varbūt kādā elles uzgaidāmā istabā'', rezignē māc. J.V. Strautnieks.

Ja, kā gan citādi, ja ne elles spēku uzveikti ir tie cilvēki, kas ar cianīdu sazāļo galvassāpes kapsulas, noindējot ļaudis? Nedaudzi gan vēl atcerēsies, ka līdzīgi sarkanie velni mēģināja reiz noindēt mūsu kaŗavīrus. Tas notika 1943. g. decembrī Vaiņodē, kad pirms došanās uz Novosokoļniku fronti plkv. Januma 33. kājnieku pulka 2. bataljona kopkatlam bija piejaukts nāvējošais arsēniks. Saindējās 400 kaŗavīru. Dzīvības upuŗu, pateicoties nekavējošai palīdzībai, nebija, un vainīgo (komūnistu aģentu) notvēra.

* * *

Tas, ka uz ALA 32. kongresu maijā Bostonā cītīgi savus spēkus apsveŗ tā sauc. ,,personīgie delegāti'', atgādina mūsu superdemokratisko vēlēšanu likumu Latvijā, kad saeimas pēdējās vēlēšanās pāris vīru, nostājušies Daugavmalā no rīta pie pontona tilta, dažās stundās pietiekamā skaitā savāca pilsoņu parakstus (par ,,paldies'', bet dažam bija jāiedod pa latam) lai varētu iesniegt vēlēšanām savu kandidātu listi. Tā uzņēmīgiem un godkārīgiem ļaudīm, kuŗus partijas vai organizācijas atrada par vieģliem, bija iespēja mēģināt ielauzties saeimā... Arī tagad ir dažādu ambīciju ,,šiverīgie'', kas, būdami biedri organizācijās, kas uz ALA kongresiem sūta kopuma delegātus, ar tiem nav apmierināti un vāc ALA biedru parakstus, kas nodrošinātu viņiem ,,atsevišķo biedru grupu'' delegātu mandātus. Dažam labam paraksta devējam jāsamaksā ALA biedru karte.

Šiverēšanās šinī ziņā pa aizkulisēm notiek pilnā sparā. Pagājušā ALA kongresā izbalsotais kultūrsakaru atbalstītājs Ģirts Zeidenbergs savukārt organizē ,,jaunstrāvniekus'', lai šinī kongresā atgūtu zaudēto. Savu ,,jaunstrāvnieku'' programmu Ģirts nopublicēja jau pag. gadā, apellēdams pie liberāliem jauniešiem, ka ALA tagad, lūk, nedodot ,,katram individam iespēju atbalstīt to, kas viņam vistuvāk pie sirds'' un ka jānovērš ,,aizspriedumi'', kas tagad. vadībā pastāv pret tiem, ,,kuŗiem atšķirīga dzīves filozofija!''

Ja tik atklāti pateiktā ,,jaunstrāvnieku'' platforma Bostonas kongresā gūtu sekmes, tad tas nozīmētu ALA vadības ,,atsvaidzināšanu''. Bet kam par labu? Trimdas disciplīnai bīstamajai ,,atšķirīgai dzīves filozofijai?''!

Kultūras dienu sarīkojumus ievadīja ar mākslinieku vienības Latvis izstādes atklāšanu Sv. Jāņa baznīcas zālē. Uzņēmumā 1. rindā no kr. mākslinieki Agnese Krūmiņa, Jānis Zuntaks, vienības Latvis priekšnieks, Arnolds Nulītis, Arnolds Sildegs, Ed. Dzenis, Ārija Ozola-Alksne. 2. rindā: Sigfrīds Jurševskis, Valija Mērniece, Ilze Prikule, Arvīds Strucis, Emma Dzegūze, Ņina Jurševska, Ilgvars Šteins, Frederiks Linde. Aizmugurē — Dzintars Mežulis, Kārlis Kronbergs, Edgars Krūmiņš, Jānis Udrovskis, Ilze Villere, Valdis Didrichsons, Visvaldis Reinholds, Ēriks Dzenis, Pēteris Polna un Ints Plampe.
Foto V. Plampe.

Kultūras dienu sarīkojumu apmeklētāji Toronto Latviešu Centrā. Foto F. Plampe.

Neparastā ziema sagrozījusi galvas arī pīļu saimei Toronto Grenadieŗu dīķī — un par agro pavasari tās priecājas un domā par olu dēšanu un perēšanu. Foto J. Liģers.

TORONTO ZIŅAS

Latviešu Nama dāmu komitejas talcinieces gādāja par gadskārtējā sarīkojuma viesu pacienāšanu. Foto J. Liģers.

● Baltijas sieviešu padome Kanadā 23. februārī bija sarīkojusi īpašu tējas vakaru, kuŗā ieaicināja Toronto dzīvojošo parlamenta locekļu dzīvesbiedres, lai iepazīstinātu ar padomes darbību un tās centieniem, kā arī ar Baltijas tautu pašreizējo stāvokli Pad. savienības okupācijā. Pārrunas risinājās sirsnīgā gaisotnē, viešņām labi izprotot šo apspiesto tautu stāvokli un neatlaidīgo vēlēšanos pēc varmācīgi atņemtās brīvības redzēt atkal Baltijas valstu neatkarības atjaunošanu, par ko visu laiku cīnās baltieši savā dzimtenē un trimdā. Šinī cīņā iekļāvusies arī Baltijas sieviešu padome Kanadā. Labi apmeklētais vakars notika igauņu pārstāves mājā.

● Toronto latviešu koncertapvienība savu 24. sezonu beidza 5. martā ar soprāna Skaidrītes Līdumas-Hildebrantes koncertu Sv. Lorensa mākslas centrā ar Dairu Kalnāju-Langenu pie klavierēm. Dziedātāja programmas pirmo daļu bija veltījusi latviešu komponistu Viktora Baštika, Arnolda Šturma, Bruno Skultes un Alfreda Kalniņa skaņdarbiem, latvisko mūzikas daļu nobeidzot ar Arvīda Žilinska divām ārijām no operas Pūt, vējiņi. Koncerta otrā daļā bija pārstāvētas vācu komponista Richarda Štrausa dziesmas, italiešu Gaetano Donizetti ārija no operas Mīlas eliksīrs un franču Žorža Bizē ar āriju no operas Pērļu zvejnieks. Piedevām māksliniece vēl nodziedāja āriju no Pučini operas. Visas ārijas viņa nodziedāja oriģinālvalodā. Klausītāji sumināja māksliniece ilgiem aplausiem un ziediem. Koncertapvienība savas 25 gadu jubilejas sezonas koncertus sāks 5. oktobrī ar pianista Artura Ozoliņa klavieŗkoncertu. Jubilejas koncerts paredzēts 5. novembrī, reizē atzīmējot arī Jāzepa Vītola 120. dzimšanas dienu. Piedalīsies Dainas, Sv. Andreja draudzes jauktie koŗi, vīru koris Viesturs, sieviešu koris Zīle un simfoniskais orķestris. Nākošgad vēl būs divi koncerti — 13. februārī un 13. martā. Pirmajā no tiem koncertēs vijolnieks Gunārs Larsens no Austrālijas.

● TLB valdes locekle Aldona Korma sestdienas skolas izlaiduma aktos allaž atcerējusies absolventus ar dāvanām. Šogad viņa dāvina vienam absolventam stipendiju TLTA ģimnazijas pilna kursa nobeigšanai. Skolas pārzine M. Matīsa izteicās, ka tas ir pirmais gadījums mūsu skolu dzīvē, kad kāds latvietis dāvina līdzekļus jaunietim latviskās izglītības turpināšanai. A. Ezergailis noorganizējis loteriju Valijas Mērnieces dāvināto divu gleznu izlozei. Loze maksā 1 dolaru, bet visa grāmatiņa ar sešām lozēm — piecus dolarus. Izloze notiks Ģimenes dienas sarīkojumā 1. maijā Latviešu Centrā. Loterijas ienākums mācības līdzekļu izsniegšanai bērniem bez maksas. TLB pārstāvis skolā R. Preisbergs par Dominion veikala iepirkšanās zīmēm ieguvis 47 dolarus un 51 centu skolai.

● TLB sestdienas skolas padome kā 50 dalībnieku grupas pārstāvi sūta skolas pārzini Mildu Matīsu LNAK padomē, lai piedalītos padomes šī gada sesijā un latviešu skolu dzīves veidošanā Kanadā. LNAK dalības maksa, ja to nokārto ar skolu, ir 5 dol. gadā; individuāli maksājot, tā ir 10 dol. Skola maksātāju sarakstu paredz slēgt 26. martā, līdz kādam laikam LNAK dalības maksa izdarāma skolas pārzinei vai klašu vecāku pārstāvjiem, saņemot kvīti.

● TLB sestdienas skolas pulkveža Oskara Kalpaka piemiņas aktā 5. marta rītā, piedaloties arī 50 pieaugušajiem, svētbrīdi vadīja mācītājs A. Celms. Par Kalpaku un kalpakiešiem skolēniem stāstīja brīvības cīņu dalībnieks Andrejs Jaunzems. Viņš atminējās kritušā pulkveža un viņu cīņas biedru pārvešanu no Airītēm uz Liepāju. Reizē ar pulkvedi Kalpaku krita arī kapteinis Grundmanis, virsleitnants Krievs un leitnants Šrinders. Šķirsti novietoti Liepājas latviešu biedrības namā, pēc tam Sv. Annas baznīcā, kur notika kritušo izvadīšanas dievkalpojums. Pēc brīvības cīņām Kalpaku pārveda uz viņa dzimto vietu Meirāniem, kur uzcelts piemineklis. Savienības Pulkveža Kalpaka bataljons valdes priekšsēdis K. Tannis īsumā raksturoja kalpakiešu varonīgās cīņas, pēc kam sākās audzēkņu priekšnesumi. 6. un 7. klases skolēni piedalījās ar grupu deklamācijām un 4. un 5. klases skolēnu koris ar tautasdziesmām, kuŗas diriģēja paši audzēkņi: Aldis Sukse, Maira Kampbela, Paula Ličmeta un Nikola Skuja. Lisa Bourne dziedāja solo dziesmu. Skolas pārzine M. Matīsa pēc tam nolasīja majora Alberta Amerika apsveikuma vārdus. Aktu vadīja Elizabete Pētersone.

● Pensionāru apvienības 3. marta sanāksme bija veltīta pulkveža Oskara Kalpaka un viņa karavīru piemiņai. Tas bija plašāks sarīkojums ar dāmu komitejas klātiem galdiem un loterijas izlozi, ierodoties 260 apmeklētājiem. Priekšnieks A. Retigs iepazīstināja ar Ontario provinces sabiedrisko lietu ministrijas viesiem — Brendu Eliasu, Margaretu Karuteri un Šaronu MakKinoni. Sarīkojumu daļas vadītājs K. Tannis atklāja sarīkojumu un pakavējās pie viņa karavīru cīņām. Biruta Senkēviča pastāstīja par Kalpaka nāves vietu Airītēm; V. Aleksandra deklamēja Annas Brigaderes un Edvarta Virzas dzejoļus. Pensionāru koris Jāņa Beloglāzova vadībā nodziedāja četras dziesmas. Apvienības 17. marta sanāksme būs veltīta Leģiona dienai; piedalīsies grāmatas Holmas cietoksnis autors Oskars Perro, pensionāru koris un Anete Bencone. Pensionāru apvienības teātŗa kopa 20. martā viesosies Hamiltonā, turienes pensionāru apvienības gadasvētkos ar Ilzes Vinteres humoresku Bagātību meklētājs Margas Kociņas iestudējumā.

● Sv. Andreja draudzes koŗa 31. gadskārtējais koncerts 26. martā diriģenta Arvīda Purva vadībā. Šos koncertus A. Purvs jau vada 24 gadus pēc kārtas. Šīs draudzes koris katru gadu Pūpolu svētdienā devis garīgu koncertu. Bez pašu koŗa koncertā vēl piedalīsies Erika Beitāne (soprāns), Jānis Cīruls (baritons), Anita Grigale-Rundāne (ērģeles), Juris Dzeguze (teicējs). Programmā uzņemti plašāki skaņdarbi: Franča Šuberta Vācu mesa, Arvīda Purva kantāte Pret gaismu un Anitas Grigales-Rundānes koncerts k-mažorā ērģelēm stīgu orķestŗa pavadījumā. Programmā arī divas Helmera Pavasara dziesmas, ar kuŗām koris atzīmēs komponista 80 mūža gadus. Bez tam vēl atskaņos Viktora Baštika, Imanta Mežaraupa, Pēteŗa Vaska un dažas dziesmas no Milvoku dziesmu svētku garīgā koncerta programmas. Ieejas maksa 8 dol., pensionāriem 6 dol. un studentiem 4 dol.; bērniem līdz 16 gadiem ieeja bez maksas. Biļetes iegādājamas pie koristiem un koncerta dienā pie kases.

● Kamermūzikas koncerts 27. februārī Sv. Jāņa baznīcā bija pulcinājis 150 apmeklētāju. Koncertā piedalījās mūziķi ar desmit instrumentiem: altvijoli, flautu, klarneti, trim vijolēm, čellu un trim bazūnēm Artura Jansona vadībā, atskaņojot Mocarta, T. Ķeniņa un Brāmsa skaņdarbus. Īpašu publikas atzinību izpelnījās Tālivalža Ķeniņa Inuitu dziesmas un Brāmsa Kvintets. Pēc koncerta dāmu komiteja baznīcas zālē bija klājusi kafijas galdu. Nākošajā garīgajā koncertā Sv. Jāņa baznīcā 23. aprīlī pl. 19.30 kamerorķestris spēlēs kopā ar Sv. Jāņa draudzes vokālo ansambli; diriģente Brigita Alka, pie ērģelēm Anita Grigale-Rundāne. Programmā D. Buxtehudes, J. Haidna, J. Brāmsa un citu komponistu skaņdarbi.

● Nelaika gleznotāja Alfrēda Brūvera piemiņas izstādi 18. martā pl. 19.30 Sv. Jāņa baznīcas izstāžu zālē. Izstādi atklās konsuls Dr. E. Upenieks; tā būs atvērta sestdien no pl. 12—19 un svētdien no pl.12—18.

● Austrumu draudzes dievkalpojumā 20. martā pl.13.30 Sv. Barnabas baznīcā piedalīsies LELBA Kanadas apgabala vadītājs prāvests Arturs Voitkus no Montrealas. Pēc tam draudzes dāmu komitejas pēcpusdiena ar prāvesta piedalīšanos, pasniedzot apbalvojumus ilggadējiem draudzes darbiniekiem un padomes locekļiem.

● Latviešu Nama dāmu komiteja rīko svētdien, 13. martā, pl. 17 tautasdziesmu un latviešu komponistu darbu koncertu. Programmā piedalās Ingeborga Birne-Veinberga ar Juri Cīruli. Pie klavierēm Pēteris Zariņš. Ieejas kartes iepriekš iegādājamas DV grāmatnīcā Latviešu Namā un sarīkojuma vakarā pie kases.

● Mednieku un makšķernieku kluba internās asaŗu žibulēšanas sacīkstes 19. februārī Simko ezerā (Virdžīnijas līcī) norisinājās labvēlīgos laika apstākļos, pulcinot 24 makšķerniekus. Veiksmīgākais asaŗu ieguvējs šoreiz bija A. Užulis (17 mārc.). Seko J. Birznieks (12 mārc.) un J. Atmats (7 1/2). Sacīkstes vadīja makšķernieku sekc. vad. J. Birznieks ar pal. Oliveru Lapensonu. Balvas pasniedza kluba priekšn. J. Atmats.

● Gaujas (14) un Rīgas (72) gaidu un skautu vienību 32 gadu darbības atceri ievadīja dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā. Sekojošā jubilejas vakarā draudzes sabiedriskā zālē uzrunu teica vecāku padomes priekšs. Ž. Tīģeris. Bija daudz apsveikumu.

Priekšnesumos debitēja abu vienību dalībnieku sniegumi. Nobeigumā īpašu dziesmu veltīja Lielās nometnes dalībnieki vadītāji un roveri A. Pērkona vadībā (par runcēniem). Vakara programmu veikli un atjautīgi vadīja lielgaida Ilze Morgenšterna.

Gaidu darbu skatē dominēja dažādu techniku sveces. Un guntiņu skatē ,,priekšautiņi" Lielgaida Daina Vagnere bija izadījusi latvisku kamzoli.

Vecāku padome bija rūpējusies par loteriju un komitejas dāmas par vakariņu galdu.

● Polish Canadian Action Group rīko katra mēneša 13. datumā demonstrācijas pie Polijas konsulāta, Lakeshore Blvd. un York Str. 13. martā plkst. 11.15 pulcēšanās pie Toronto Star celtnes, Waterfront, lai izkārtotu motorkādi ar plakātiem, kas tieši pl. 12 dosies pa Yonge ielu uz ziemeļiem. Pie Polijas konsulāta notiks politiskas demonstrācijas ar paskaidrojumiem par tagadējo stāvokli Polijā. Mūsu tautieši aicināti piedalīties motorkādē un pulcēties demonstrācijā.

● Latviešu Centra dāmu komitejas gadskārtējais sarīkojums Sirsniņu balle arī šoreiz bija pulcinājis kuplu apmeklētāju skaitu, ap 250 priecīgu ballinieku.

● Atzīmējot 100 gadu kopš bijušā archibīskapa prof. Kārļa Kundziņa dzimšanas, 1883.g. 12. aprīļa, Sv. Andreja un Sv. Jāņa draudze viņu pieminēs savā 17. aprīļa dievkalpojumā. Pēc dievkalpojuma sekojošā draudzes pēcpusdienā Sv. Andreja draudzē referēs māc. Ā. Čops. Sv. Jāņa draudzes dievkalpojumā bez draudzes mācītāja I. Gaides piedalīsies arī archibīskaps A. Lūsis, pēc tam draudzes pēcpusdienā stāstījums par prof. K. Kundziņu, kas šīs zemes gaitas izbeidzis 1967. gadā Sietlā, ASV.

● Reliģisko pārdomu pēcpusdienā trešdien, 23. martā, pl. 13 māc. I. Gaide referēs Centrā, apskatot tematu Labās bēdas. Nākamās pēcpusdienas paredzētas 20. aprīlī un 4. maijā. Dziesmas, sadraudzība un cienasts.

Kārlis Ķezbers

Rumba

ROMĀNS

(31. turpinājums)

Ķimenis atgriezās pie rakstāmgalda, atgāzās platajā krēslā un piespieda pogu.

,,Lorija!''

Sekretāre, nu jau nopietnāka un oficiālāka (protams, precētai sievai arī neklājas tūliņ sēsties priekšniekam klēpī, atzinīgi sevī nosprieda Ķimenis), ietipināja, aktu vāku žūksni pasitusi padusē.

,,Ķimeņa kungs?''

Jonatans Ķimenis pasmaidīja.

,,Jonatans'', viņš iebilda un satvēra sekretāres roku. ,,Vienmēr tavs Jonatans!''

Lorija beidzot atsmaidīja.

,,Kas mums šorīt jauns?''

Viņš brītiņu šķirstīja pasniegtos papīrus.

,,Nekā svarīga. Lai kārto Herberts. Vēl?''

,,Ārā gaida Zemvalža kungs. Jau minūtes desmit.''

Jonatana Ķimeņa paradums bija likt klientiem laiciņu pagaidīt, pirms tos pieņēma. It sevišķi, ja tie bija latvieši. Viņam šķita, ka tautieši nenovērtēja pārāk nopietni ierēdņus, kas tos pieņēma tūliņ. Tādiem nevarēja būt daudz klientu. Labākais piemērs bija dakteris Kopa, kuŗa kabineta priekštelpā allaž nīka cilvēki. Gan katram bija iepriekš telefoniski jāpieteicas, taču ierodoties izrādījās, ka divi vai trīs citi bija priekšā.

,,Lai ienāk!''

Hektors Zemvaldis bija ļoti turīgs cilvēks, varbūt turīgākais visā Metropoles latviešu kolonijā. Slaida auguma, sirms, ļoti izskatīgs un iznesīgs cilvēks, viņš nekādos sabiedriskos amatos sevi ievēlēt neļāvās. Dažu retu reizi, draugu pierunāts, bija ar mieru kandidēt tā saucamo ,,uzticības personu'', ,,goda direktoru'' un ,,goda priekšsēžu amatos, gan tikai tad, ja tur itin nekas nebija jādara. Hektoram Zemvaldim nebija vaļas nodarboties ar latviešu sabiedrību. Viņš taisīja naudu. Amerikāņu izteiciens ,,making money'' bija viņa galvenais sauklis un uzdevums.

Zemvalža pirmais darbs, iebraucot Amerikā, bija viesmīļa pienākumi vislepnākajā pilsētas viesnīcā. Ātri vien viņš uzstrādājās par virsviesmīli, tad — biroja vadītāju. Dažus gadus pēc tam viņš jau bija viceprezidents.

Manījis, ka šai amatā cilvēks varēja aizķerties līdz sirmam vecumam (ko viņš nebūt nevēlējās), Zemvaldis uzsāka mainīt darba vietas, līdz nonāca viesnīcas vadītāja amatā Bermudas salā. Viesnīca bija liela, taču pastāvējusi vairāk nekā divdesmit gadu, tā vairs diezin cik moderna neskaitījās, un koncerns, kam tā piederēja, nolēma, ka izdot miljonus remontiem ir daudz sliktāks naudas ieguldījums nekā uzcelt jaunu, modernu viesnīcu kaut kur citur. Vairākus gadus viesnīcu mēģināja pārdot, bet tā kā tai laikā pasaulē valdīja saimnieciska krize, pircēji neradās.

Brīdī, kad jau runāja par viesnīcas noplēšanu, par pircēju pieteicās Hektors Zemvaldis, cilvēks, kas uz koncerna vadītājiem atstāja labu iespaidu. Protams, naudas viņam tikpat kā nebija, bet viņš prata izdabūt no pāris bankām aizdevumus, ieķīlājot kā drošību pašu viesnīcu. Ieguvis īpašumā uzņēmumu, Zemvaldis atlaida līdzšinējos darbiniekus, to vietā pieņemot un apmācot melno bermudiešu bariņu. Viņš samazināja algas un cenas par istabām, nolīga līgumus ar ceļojumu aģentūrām par grupu novietošanu. Pēc nedaudz mēnešiem, vienalga, vai bija sezona vai pēcsezona, viesnīca bija pārpildīta. Ne vienmēr jaunais personāls bija savu uzdevumu augstumos, taču ik pa pāris nedēļām iemītnieki mainījās, un tūristu pasaulē ir tik daudz, ka arī saimnieciskas krizes laikos, ja tikai cenas pieņemamas, to Zemvaldim nekad netrūka. Pēc gada viņam piederēja vairākas viesnīcas dažādās Karaību jūras salās, desmit gadus vēlāk vienpadsmit. Kādreizējais viesmīlis bija ticis uz zaļa zara. Ļoti zaļa zara.

,,Esiet sveicināts, Zemvalža kungs!''

,,Labdien, detektīv!''

Jonatans Ķimenis lūdza ienācēju atsēsties, piedāvāja dzeŗamo. ,,Paldies, šoreiz ne'', teica Zemvaldis un izvilka no kabatas rūpīgi salocītu palielu papīra lapu. ,,Ko jūs, Ķimeņa kungs, sakāt par šo te?''

Zemvalža rūpīgi koptos sejas pantos ievilkās rūpju rievas. Par papīra gabala saturu viņš vēl nevienam nekā teicis nebija. Kā ģimenes galva, izcilas ģimenes pie tam, viņš priekos labprāt dalījās ar pārējiem ģimenes locekļiem, neveiksmes un rūpes pārcieta viens pats.

Viņa ģimene nebija liela — sieva Hortenzija Lī un meita Rūta Pegija. Bija arī viņiem dēls Jānis Džons, bet to Zemvaldis pie ģimenes skaitīja tikai tā — starp citu. Puika bija atstājis skolu un aizklīdis ar hipijiem uz rietumu piekrasti. Toties meita Rūta bija tēva mīlule. Izskatīga, slaida auguma, viņa bija ļoti izdarīga. Māte teica, ka atsitusies tēvā. Kaut patstāvīga rakstura, nu jau divdesmit divus gadus veca, viņa gan bija atzinusi, ka patstāvība ir laba lieta, taču tēva nauda un līdz ar to saistītās ērtības un labumi ir vēl labāka.

Pabeigusi vidusskolu, viņa tālāk vairs neskolojās, skolas vietā ik dienas dažas stundas pavadot tēva birojā. Hortenzija Lī Zemvalde bija skaistule, kādreiz ieguvusi pavalsts skaistuma karalienes titulu. Novērtējusi Zemvaldi kā labu dzīvesbiedru, viņa kalpoja tam kā skaista dekorācija. Rautos un pieņemšanās viņa pacietīgi sarunājās ar gauži neinteresantiem kungiem (ja tas kalpoja Zemvalža materiālām interesēm), sūca aukstus dzērienus un mierīgi noklausījās draudzeņu tenkošanā, nekā daudz līdz nerunājot. Kā cittautiete, viņa latviešu sabiedrībā maz rādījās, bet ja ieradās, tad parasti klusēdama pacieta vīra tautiešu gaŗās runas un veclaicīgās dziesmas. Viņa bija nekas vairāk kā dekorācija izskatīgam un sabiedriski nozīmīgam vīram. Likās, ka ar šo lomu Hortenzija ir gaužam apmierināta.

Jonatans Ķimenis noklāja prāvo papīra lapu uz rakstāmgalda. Balta lapa, aplipināta no avīzes izgrieztiem dažāda lieluma un formas burtiem:

,,Zemvald Mister!

Noliek man piecdesmit tūkstoš, kur teikšu. Citād Jūs meitai būs beigas. Viņa pazudīs un būs beigt, ja Tu nemaksās: kur to naud likt vēl zvanīšu pa telefon. Bet ja nebūs naud; viņ beigt un pagalam droši.

Misters X.''

,,Naudas izspiešanas mēģinājums'', sprieda Ķimenis. ,,Vai Jūsu meita ir kur pazudusi?''

,,Itin nekur. Viņa tikai ievērojusi, ka iepērkoties vai pastaigājoties tai vienmēr kāds seko. Svešs vīrietis. Kad atgriežas un mēģina pamatīgāk novērot, pazūd.''

Ķimenis mirkli padomāja.

,,Ko varētu lietas labā darīt?'' Varbūt derētu salīgt sargu?''

,,Rūta sargu nevēlas. Arī no suņa viņa atteicās. Nepatīkot, ka kāds tai tekalē līdz. Ierobežojot rīcības brīvību un radot grūtsirdību.''

,,Policija?''

Zemvaldis sarāvās.

,,Tikai ne ar pogainiem! Vispirms jau — nekāds noziegums izdarīts nav. Ja Rūta būtu nolaupīta, viņi skraidelētu kā skudras, kuŗu pūznis izjaukts — pirms tam — nekā!''

Ķimenis nopūtās.

,,Man stāvoklis ir gluži līdzīgs,'' viņš iebilda. ,,Papīru var būt salipinājis jokdaris, noraidīts pielūdzējs, darbinieks, kas nesen atlaists no darba...''

,,Varētu būt.''

,,Lāga nezinu, kā lai ķeŗamies pie šīs lietas. Manuprāt jānogaida naudas izspiedēja nākošie norādījumi. Varam pievienot jūsu telefoniem aparatu, kas uzņem sarunu lentē. Ir svarīgi zināt, kur noziedznieks liks naudu novietot.

(Turpinājums sekos.)

Nikolajs Kalniņš

Atvadu vārdi
Egilam Kalmem

Draugs, nu aizeji Tu dusēt!
Spalva, šautene un ota,
Kas bij Radītāja dota,
Varēs atpūsties un klusēt.

Saulei pretī nepavērsi
Vairs Tu rītos savus plakstus,
Jaunas ainas, jaunus rakstus
Citā saulē iecerēsi.

Te virs zemes, kur Tu miti,
Mūžā alkatīgi veikto:
Krāsās tverto, vārdos teikto
Skatīsies un lasīs citi.

Tu pa gaŗiem kaŗa ceļiem,
Kur caur ugunīm reiz gāji.
Beidzot aiziesi uz māju,
Satiksies ar brāļiem — veļiem.

Dzimtene gan nav vēl brīva,
Bet kas cīnījies par viņu,
Tam ar paša Dieva ziņu
Piemiņa būs mūžam dzīva!

1983.g. 14. februārī

* * *

Jānis Sarma

Kā maldīšanās tuksnesī

Kā maldīšanās tuksnesī
Ar retiem brīžiem oāžpalmu ēnā
Un mulsinošām fāta morganām,
Kur zelta torņi tiecas svešās debesīs,
Zem kuŗām citas puķes plaukst
Un jauni putni dzied —
Tā pagājusi dzīve.

Ik jaunā rītā, ai ik jaunā rītā,
Bezgala noslēpumus izbridusi,
Lai vakarā bez maņas grimtu
Citu noslēpumu dzelmēs,
Saule uzlēkusi.
Kāpēc?

Varbūt tādēļ, lai vēja nestā lapā,
Ikkatrā kukainītī,
Smilšu graudā
Sen pazudušas pasaules
Vēl reizi sveiktu...

Bet kādēļ gan
Un kam par prieku,
Un kāda prāta lemta bija
Šī maldīšanās tuksnesī
Ar retiem brīžiem
Oāžpalmu ēnā?

* * *

Edvarts Tūters

Kas ar dziesmu saderējis

Skan vēl dziesmas, skrej vēl domas
Svešām jūrām pāri.
Dzied vēl trimda — priekos, bēdās,
Savzemē dzied bāri.

Nākt ar dziesmu, iet ar dziesmu,
Tā ir latvju daļa.
Izkult riju, samalt māli —
Dziesmai visur vaļa.

Labā dziesma azaids sirdij;
Tai lai ejam kūmās.
Dziesma tumsā gaismu dala —
Deldē stundas drūmās.

Kas ar dziesmu saderējis
Mūžam nekļūs bāris;
Tautas dziesma, siržu dziesma —
Nedienām ceļ pāri.

* * *

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

12. martā pl. 9 TLB Sestdienas skolā Inguna G. stāstīs par dzīvi okupētajā Latvijā. Visi aicināti.

12. martā pl. 17 Latviešu Namā LPB Kanadas kopas sarīkojumā Ingūna G. stāstīs par jaunāko dzeju šīsdienas Latvijā. Pārrunas.

12. martā pl. 18 Kalpaka bataljona piemiņas balle The King Edward Hotel, 37 King Str. E. Toronto.

12. martā pl. 19 Latviešu Centrā — Priecīga latviešu kaŗotāja dižkareivja Vilibalda Drosmiņa vakars, DV vīru koŗa Kanadā izpildījumā, veltīts Centra atbalstam. Runču deju mūzika. Biļetes un galdiņi rezervējami Centra birojā.

13. martā no pl. 11.30—15.OO azaids Latviešu Centrā. Pl. 15 vid. zālē rakstniece Aina Zemdega iztirzās tematu: Laika un vietas iezīmes latviešu trimdas literātūrā.

13. martā pl. 15 Latviešu Namā Latvisko zināšanu seminārā Ingūna G.G. referēs par tematu Kā mēs meklējām latviskumu, rādot slīdītes par Latviju.

13. martā pl. 17 Latviešu Namā LN dāmu komitejas rīkotais koncerts. Piedalās solisti I. Veinberga, J. Cīruls un P. Zariņš pie klavierēm.

17. martā pl. 14 Latviešu Namā pensionāru sanāksme — Leģiona diena. Piedalās: Osk. Perro, Anete Bencone un pašu koris.

18.—20. martam Latviešu Centrā —Šī māksla ir jauna.

19. martā pl. 18.30 Ukraiņu zālē DV Londonas mednieku un makšķernieku gadskārtējā Zaķu balle.

19. martā pl. 19.30 DV namā Leģiona dienas atcere.

20. martā no pl. 11.30—15.00 azaids Latviešu Centrā. Pl. 15 vid. zālē E. Lejiņa referāts: Orienta pērles — Kambodija, Tailande un Bali sala filmā un krāsu uzņēmumos. Pl. 16.15 lielā zālē Inguna G. runās par: Kā pārdzīvot padomju varu Latvijā — kā to dara un kas mums būtu darāms. Analize, ieteikumi, pārrunas.

20. martā pl. 12—15 Latviešu Centrā sidrabeniešu un labvēļu tikšanās Sidrabenes azaidā.

20. martā pl. 15.00 DV namā Literāra pēcpusdiena — vanadžu sarīkojums.

20. martā pl. 16 Brockton vidusskolas telpās TLB drāmas kopas izrāde — Anšl. Eglīša Pēc kaut kā cēla, nezināma.

26. martā pl. 19.00 DV namā Romas pagrabiņā Daugaviņas sarīkojums.

26. martā Sv. Andreja draudzes koŗa gadskārtējais koncerts.

27. martā no pl. 11.30—15.00 azaids Latviešu Centrā. Pl. 15 vid. zālē Latviešu ārstu un zobārstu apv. Kanadā izkārtojumā paneļdiskusijas par sirdsslimībām. Piedalās ārsti V. Dindzāns, L. Lukss, J. Lūsis, J. Mauriņš un V. Mileiko.

9. un 10. aprīlī DV namā DV Delegātu dienas.

9. aprīlī pl. 18.30 Latviešu Namā jaunatnes koŗa Jaunbalss koncerts un balle.

9. aprīlī, sestdien, pl. 19.30 Latviešu Centrā DVTK jautrs vakars ar deju un Mucenieks un Muceniece uzvedumu.

16. aprīlī pl. 19 Latviešu Centrā Sanfrancisko Mazais teātris izrādīs „Hamilkāra".

17. aprīlī, svētdien, pl. 18 DV Toronto sieviešu koŗa Zīle 11. gadskārtējais koncerts Walter Hall.

23. aprīlī pl. 20 DV namā Latviešu kaŗa invalidu apvienības saviesīgs vakars. E. Zakuļa deju mūzika. Visi laipni aicināti.

23. aprīlī ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde Toronto.

30. aprīlī, sestdien, pl. 18.30 Brockton skolas telpās DVTK R. Roses luga Bez šaubām?

4. maijā DV namā Pensionāru pēcpusdiena — vanadžu sarīkojums.

Uz izlīdzinoša ceļa

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ PAPLAŠINĀTĀS VALDES SĒDES LĒMUMI UN ATZINUMI.

Nesenā LNAK paplašinātā valdes sēde priekšsēža T.Kronberga vadībā ar 18 dalībniekiem bija viena no plašākām un aktīvākām ar vairākiem tālejošiem lēmumiem. Viens no tādiem bija attieksmju normālizēšana ar Latviešu Centru Toronto un latviešu nacionālās vienotības uzturēšanu nākotnē, par ko ziņoja LNAK padomes prezidija priekšsēdis I. Alksnis. Viņa ierosmē un vadībā jau iepriekš bija notikušas LNAK un Latviešu Centra vadības kopējas apspriedes par līdzšinējiem pārpratumiem un to novēršanu nākotnē.

Šajās apspriedēs vienprātīgi konstatēts, ka līdzšinējie pārpratumi ir kavējuši ne tikai labas attieksmes, bet arī latviešu nacionālo vienotību. Par pagātnes notikumiem panākts pozitīvs izlīdzinājums, un nākotnē jācenšas visus mūsu spēkus un enerģiju saliedēt kopējam Latvijas brīvības darbam. Par to panākts kopējs atzinums, ko Latviešu Centra valde jau pieņēmusi. Pēc lietišķīgām pārrunām šo atzinumu pieņēma arī LNAK valde ar 7 par balsīm un 4 atturoties.

Laikā, kad okupētajā Latvijā komūnistiskais režīms pret latviešu tautu vēršas ar pastiprinātu nežēlību, mēs nedrīkstam kavēties pagātnes domstarpībās, bet jāpanāk visu nacionālo spēku saliedēšana aktīvā un stiprā vienībā. Lai to panāktu, visas latviešu organizācijas un sabiedrība aicināta atbalstīt šo LNAK un Latviešu Centra valžu kopējo atzinumu, ko publicējam mūsu lasītājiem atsevišķi.

Pārrunājot Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojumu, konstatēja, ka līdzšinējās 18. nov. rīcības komitejas darbības laiks pagājis, un tādēļ tā pārorganizējama pēc līdzšinējiem principiem. LNAK valde aicina visas latviešu organizācijas un draudzes izraudzīt savus pārstāvjus un ar rakstu to paziņot LNAK valdei. Par šīs komitejas priekšsēdi valde apstiprināja līdzšinējo Intu Purvu. Jaunā 18. nov. rīcības komiteja uz sēdi pulcēsies 13. aprīlī Latviešu Namā.

Par neseno Baltiešu vakaru Otavā ziņoja valdes priekšsēdis T. Kronbergs un viņa vietnieks, politiskās informācijas nozares vadītājs Dr. L. Lukss. Sarīkojums arī šogad izdevies ļoti labi, un tajā pirmo reizi ieradies arī Kanadas ministru prezidents P. Trudo. Sarunas Ārlietu ministrijā, par ko jau mūsu laikraksta lasītājus informējām agrāk, bijušas lietišķīgas, skaŗot pašreiz svarīgākos jautājumus, kas attiecas uz okupētajām Baltijas valstīm. Pēc notikumiem komūnistiskā Polijā un Pad. savienības iebrukuma Afganistānā, Kanada nav gan atsaukusi 1972. gadā nolīgto draudzības līgumu ar Pad. savienību, bet pārtraukusi dažāda veida kultūras sakaru apmaiņu.

Šis jautājums ir ļoti svarīgs baltiešiem vispār un latviešiem it sevišķi, jo vēl nesen šeit notika okupētās Latvijas „kultūrnieku" viesošanās. Ņemot vērā Kanadas federālās valdības nostāju, jākonstatē, ka tā ir bijusi privāti organizēta un katrā ziņā mūsu nacionāliem mērķiem kaitīga. Tādēļ vietā atgādināt, ka 1982. gada LNAK padomes sesijā pieņēma rezolūciju, kas ieteic latviešu organizācijām un trimdas sabiedrībai neapmeklēt (boikotēt) šādus kultūrsakarnieku sarīkojumus. Gadu iepriekš pieņemta rezolūcija par norobežošanos no tādiem pasākumiem kā Dardedze, Kukluks-klans un līdzīgām.

Nākošā LNAK padomes sesija, kā jau zināms, nolikta 8. un 9. maijā, tādēļ visi nozaŗu vadītāji un LNAK amatpersonas aicinātas savus ziņojumus iesūtīt publicēšanai gadskārtējā darbības pārskatā biedrzinim R. Norītim (121—27th St., Toronto, Ont., M8W 2X6) līdz 23. martam. Tas pats attiecas arī uz organizācijām un draudzēm, kas savus darbības pārskatus vēlas publicēt kopējā brošūrā. Valde nolēma pilnvarot un aicināt lokālos LNAK pārstāvjus popularizēt PBLA Brīvības Fondu un pieņemt tautiešu iemaksas vai ziedojumus. Cerams, ka šis lēmums atvieglinās dažādos latviešu centros dzīvojošo latviešu līdzdalību šajā nozīmīgajā globālā apjoma pasākumā.Kā jau agrāk ziņots, pie LNAK pārstāvjiem var kārtot arī LNAK dalības maksas un iemaksas mūža biedru Nākotnes fondā.

Pirms sesijas iznāks arī periodiskais izdevums LNAK Vēstis, ko rediģē iekšējās informācijas nozares vadītājs J. Ozols. Visi paredzētie raksti, kā LNAK darbinieku, tā arī organizāciju pārstāvju, iesūtāmi līdz 20. martam.

No Latviešu ev. lut. Sv. Andreja draudzes saņemts paziņojums, ka tā par savu deleģēto LNAK padomes locekli apstiprinājusi Moreli Vilku mirušā A. Rāviņa vietā.

Izglītības nozares vadītājs J. Mežaks informēja par paveiktiem priekšdarbiem iepriekšējā LNAK padomes sesijā pieņemto ieteikumu īstenošanai attiecībā uz videolenšu programmas lietošanu latviešu skolās. Šis jautājums ierosināts PBLA Kultūras fonda izglītības nozares sēdē un, sazinoties ar lietpratējiem, par to informēs visas latviešu skolas Kanadā.

Sakarā ar nesen aizvadīto sporta kongresu Kanadas latviešu sporta apvienībai piešķīra 500 dol. sporta un latviskās jaunatnes audzināšanas darbam.

Jaunatnes īskursiem Deviņvīru spēks, ko organizē LNAK jaunatnes vadītāja Dace Veinberga, piešķīra 600 dol. Šie īskursi paredzēti no 1. līdz 5. septembrim Latviešu ev. lut. Sv. Andreja draudzes lauku īpašumā Sidrabenē, un programmā ietelp kā priekšlasījumi, tā arī praktiskas nodarbības. Kursi darbosies divās vecuma grupās, no 17 līdz 21 gadu veciem un vecākiem par 21 gadu. Visi interesenti aicināti sazināties ar jaunatnes nozares vadītāju, kur iegūstama arī tuvāka informācija.

Sēdes nobeigumā R. Pētersons izteica dažus iebildumus, ka pārāk maz vērības pievērsts nacionāli kaitīgu ideoloģiju apkaŗošanai, sevišķi tā saucamo kultūrsakarnieku jautājumā. Valde atzina, ka piemērotākais veids ir sabiedrības informēšana un faktu iztirzāšana presē un līdzīgos sabiedriskos pasākumos.

R. Norītis.

LATVJA IZSTĀDES ATKLĀŠANAS VAKARĀ SAMAINĪTO KAŽOKU

var atmainīt, zvanot 483—6161 pēc pl. 20.

Laikraksta LATVIJA AMERIKĀ atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcas nodaļās, Latviešu Namā un Centrā, kā arī spiestuvē.

Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā

KANADAS LATVIEŠU CENTRS TORONTO

Toronto, 1983.gada februārī

Augsti god.

LATVIJA AMĒRIKĀ galvenam redaktoram
A. K u n d r ā t a kungam

Lai izpildītu LNAK 1981.gada 17.oktobra sesijā pieņemto rezolūciju # 3, uz LNAK un KLCT valdes priekšsēžu ierosinājumu, š.g. 3.februārī LNAK Padomes prezidija priekšsēža I.Alkšņa vadībā notika Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā un Kanadas Latviešu Centra Toronto valžu pārstāvju sanāksme (6 locekļi no katras valdes), lai atrastu izlīdzinājumu dažos vēl palikušos atšķirīgu uzskatu jautājumos. Sanāksmē, kuŗa noritēja pozitīvā un mērķtiecīgā garā un kuŗā apsvēra arī nākotnes sadarbības nepieciešamību, pieņēma sekojošus atzinumus, kuŗus abas valdes apstiprināja savās valdes sēdēs.

a) Konstatēja, ka pagātnē ir bijuši pārpratumi, kuŗi ir kavējuši abu valžu labāco attiecību mērķtiecīgu ~~sadarbību~~;

b) atrada pozitīvu izlīdzinājumu jautājumos, kas attiecas uz pagātnes notikumiem,

c) atzina, ka latviešu nacionālās vienotības labā turpmāk nepieciešama pozitīva sadarbība. Rosība pēdējā gadā liecina par pozitīvu ievirzi, ko apstiprināja abu valžu priekšsēži.

Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā un Kanadas Latviešu Centra Toronto valdes aicina latviešu sabiedrību akceptēt šos abu valžu atzinumus, ticībā, ka šis solis palīdzēs latviešu sabiedrības kādreizējās vienotības atjaunošanā un nostiprināšanā. Laikā, kad mūsu tauta dzimtenē pārdzīvo smagu genosidu, mums ir jāsaliedē visi savi spēki un enerģija latviešu kultūras, izglītības un Latvijas brīvības darbam.

Tālis Kronbergs
LNAK valdes priekšsēdis

Valdis Vagners
KLCT valdes priekšsēdis

JĀŅA DRAUDZES SARĪKOJUMU KALENDĀRS

10. martā — ceturtdien, pl. 19.00, tradicionālās Saulaines vakariņas.

10. aprīlī — svētdien, pl. 13.00, Daiņas koŗa koncerts Pavasaŗa ieskaņai.

23. aprīlī — sestdien, pl. 19.30, garīgs koncerts; piedalās vokālais ansamblis B. Alkas vadībā un kamerorķestris.

25. jūnijā — Līgo vakars Saulainē J. Dzegūzes izkārtojumā.

RAIBĀ NEDĒĻA

GLĀBĒJS ĪSTĀ LAIKĀ

Pāvesta Jāņa Paula vēsturiskais Centrālamerikas svētceļojums sākās 2. martā Kosta Rikā un beidzās 9. martā, kad pāvests pēc Belīzes un

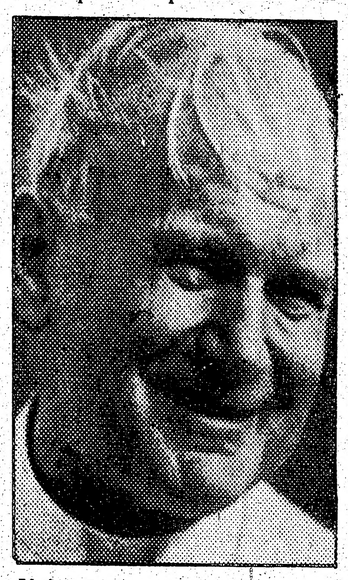

Vai pāvests apturēja komūnistu sazvērestību Centrālamerikā?

Haiti apmeklējuma devās atpakaļ uz Vatikānu. Starplaikā ticīgo miljoni patiesā mīlestībā uzņēma pāvestu Panamā, Gvatemalā, El Salvadorā, Hondūrā, un tikai Nikaragā komūnistu atbalstītā sandinistu režīma komandieris Daniels Ortega tālo viesi sagaidīja ar 15 minūšu propagandas runu, vaimanājot par ASV agresiju. Pāvests nemaz neslēpa savu nepatīku un netaktiskam marksistu aģitātoram atbildēja: ,,Es nāku te kā Dieva kalps, lai kā miera sūtnis dotu jums uzmudinājumu mīlestības un patiesības vārdā. Nikaragā ticīgo tūkstošiem nebija dota pat izdevība redzēt Svēto Tēvu. Sandinistu noorganizētās marksistu bandas pāvesta svētīšanas ceremoniju traucēja ar naida saukļu izsaucieniem.

El Salvadorā pāvesta viesošanās gadījumā bija izsludināta iekšpolītisko cīņu un pilsoņu kara pamiera diena. Valdībai bija pat zināms, ka komūnistu sazvērnieku grupa plānoja atentātu pret pāvestu. Es Salvadorā tomēr viss noritēja gludi. Pagaidu prezidents Alvaro Magana, sveicot pāvestu, paziņoja, ka līdz Ziemas svētkiem valstī notiks brīvas demokratiskas vēlēšanas. Vairāk nekā pusmilj. salvadoriešu pāvestam uzgavilēja un to apliecināja saucieniem: ,,Mēs vēlamies mieru!''.

Pāvesta Centrālamerikas apmeklējuma nozīme vēl pilnībā nav izvērtēta. Neapšaubāmi Svētais Tēvs ar savu autoritāti ir jau tagad apturējis bezdievīgā komūnisma tālāku ekspansiju šajā telpā.

HELMŪTA KOLA NOZĪMĪGĀ UZVARA

Bundestaga vēlēšanās Rietumvācijā kristīgo demokratu partijas līderis Dr. Helmuts Kols un viņa koalicijas atbalstītājas pilsoniskās partijas smagi sakāva sociāldemokratus. Sociāldemokratu partija sava tagadējā līdera Fogela vadībā spēja nodrošināt tikai 35% vēlētāju balsis. Tas ir mazākais atbalsts tautā pēdējo 20 gadu laikā. Kola atbalstītāji - brīvie demokrati ieguva 7%. No jauna Bundestagā būs pārstāvēta tā sauktā ,,Zaļo partija'', kas ar 5,7% balsīm ieguva 27 deputātus. Šī ,,pretpartija'' ir pret gaisa un ūdens piesārņošanu, pret homoseksuāļu tiesību ierobežojumiem un, pats galvenais, pret amerikāņu piedāvāto aizsardzības atomieroču uzstādīšanu Rietumvācijas territorijā.

Helmūts Kols runāja jau par Vācijas apvienošanos.

Kanclera Kola uzvara nozīmē, ka ja Ženēvā lielvaras nevarēs vienoties par atomieroču skaita samazināšanu, tad vēl līdz šī gada beigām amerikāņu Peršinga raķetes NATO aizsardzības alianses ietvaros tiks uzstādītas arī Rietumvācijā.

VALDĪBAS MAIŅA AUSTRĀLIJĀ

Lielas iekšpolītiskas pārmaiņas aizvadītā nedēļā īstenojās Austrālijā. Parlamenta vēlēšanās līdzšinējā ministru prezidenta Malkolma Frēzera vadītā nacionālo liberāļu partija piedzīvoja neveiksmi. Strādnieku partija sava jaunā vadoņa Roberta Hoves (Hawe) popularitātes rezultātā nodrošināja sev pārliecinošu uzvaru.

Malkolms Frēzers bija patiess latviešu draugs, pie kam mūsu konsuls Emīls Dēliņš pat pavadīja Frēzeru ārzemju ceļojumos.

Jaunievēlētais lēboristu partijas līderis studējis tautsaimniecību Austrālijā un arī Oksfordā. Viņa vārds 23 gadus cieši saistīts ar austrāliešu arodbiedrībām. Savā partijā viņš bieži vien aizstāvējis personiskos uzskatus, kam ne vienmēr pievienojušies pārējie partijas biedri. Kopš 1980. g. viņš vairs nelieto alkoholu un pēc austrāliešu preses ziņām visās kokteiļu partijās ņemot līdz 2 litru augļu sulas pudeli. Atzīmēsim, ka arī Hove var izrādīties par mums ļoti labvēlīgi noskaņotu politiķi. Vairākos Pad. savienības apmeklējumos viņš Kremļa varasvīriem atklāti pārmetis neattaisnojamo izrīkošanos ar disidentiem, pilsoņu izceļošanas ierobežošanu, kā arī cilvēka tiesību neievērošanu un mazākuma tautību apspiešanu.

Jaunais Austrālijas premjērs roberts Hove (Hawe) Kremlī runāja atklātu valodu.

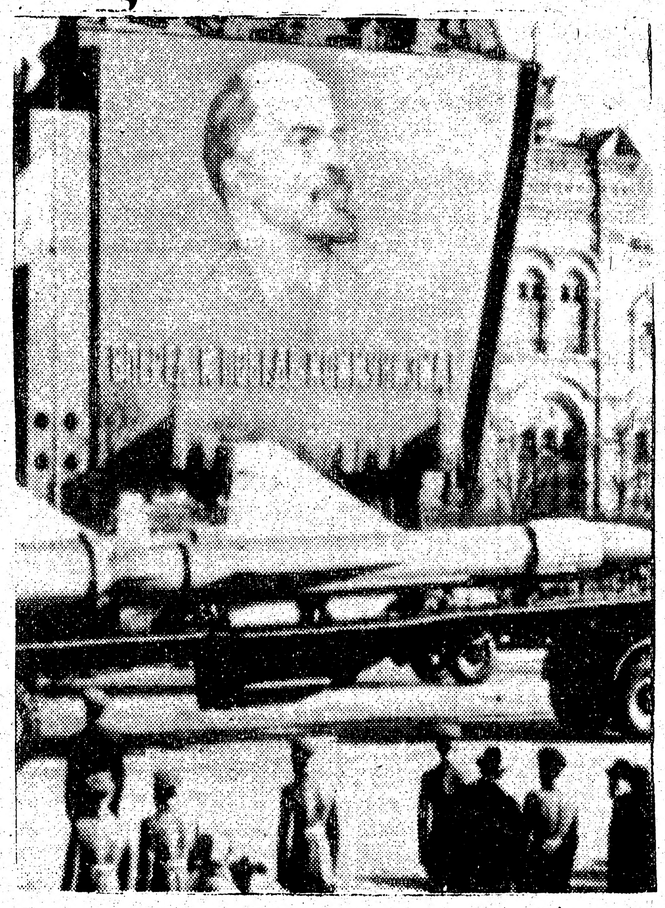

SAM5 raķetes ceļā uz Siriju.

DŽIMIJS KĀRTERS VIDĒJOS AUSTRUMOS

Vidējos austrumos stāvoklis nav ne par mata tiesu uzlabojies. Būtu aplami visu vainu uzvelt Izraēlai. Bez šaubām, Begins ir stūrgalvīgs un nepiekāpīgs, bet jāievēro reālās briesmas, kas aplamās politikas rezultātā varētu apdraudēt žīdu valsts pastāvēšanu.

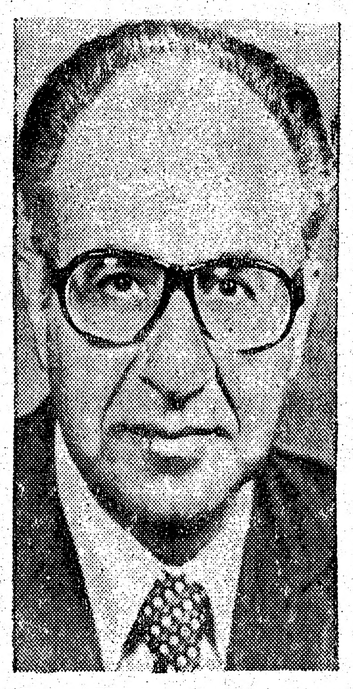

Sūtņa Habiba panākumi līdzinās nullei.

Pad. savienības SAM5 raķetēm Sirijā iet līdz arī Kremļa atsūtītie apmācītāju kadri. Neviens nevar pateikt, vai Sirijā ir tikai 200 vai 2.000 sarkano maršalu sūtītie vietraudži. Pasaules preses saceltās trauksmes rezultātā SAM5 raķetes esot pārvietotas uz Sirijas ziemeļdaļu.

Notikumu attīstība Vidējos austrumos sagādā lielas galvassāpes prezidentam Rēgenam. Viņa īpašā sūtņa Habiba starpniecības akcija starp Jeruzalemi un Beirutu nav devusi nekādus rezultātus. Nav brīnums, ka ar Rēgena ziņu tagad tur ieradies Kamp Dēvida dokumenta nolīguma krusttēvs bijušais prezidents Džimijs Kārters. Kaut Kārteram ar Beginu bija ļoti labas attieksmes, viņš tagad savu veco draugu nokaitinājis ar paziņojumu, ka par paliekamu mieru Vidējos austrumos nevarot būt runas, iekāms Izraēla nebūs izvākusies no Lebanonas.

To pašu nesen deklarēja arī Ēģiptes prezidents Mubaraks. Pagājušā nedēļā Mubaraks pārsteidza palestīniešu līderi Arafatu, kas brauķā apkārt pa arabu valstīm, rībinot naida bungas pret Izraēlu ar brīdinājumu, ka Ēģipte novilks baltos cimdus un rīkosies bez žēlastības ar tur palikušiem 40.000 palestīniešiem. Izrādās, ka šie palestīniešu tūkstoši, izmantojot Ēģiptes viesmīlību, pagrīdē kūda pašus ēģiptiešus uz tagadējās valdības gāšanu un ieteic ģenerāļiem pārņemt varu.

Ēģiptes prezidents Mubaraks brīdina palestīniešus.

SESTDIEN, 19. MARTĀ, PL. 19.30

DV namā, 125 Broadview Ave, Toronto

LEĢIONA DIENAS ATCERE

Atceres runa — *Valdis Tikiņš*

Piedalās: *Andis Cers* — dziesmas
Skaidrīte Darkevica — klavieŗu pavadījumi
Herta un Ernests Jurševski — dzejoļi
Arnolds Putniņš — vakara vadība

Ieeja $6.-
iesk. cienastu

VISUS LAIPNI IELŪDZ
DV TORONTO NODAĻA

SESTDIEN, 19. MARTĀ, PL. 19 LATVIEŠU CENTRĀ

Šī māksla ir jauna * 10 gadu jubilejas koncerts

ŠĪ MĀKSLA BIJA JAUNA

Piedalās: *Arturs Jansons* — vijole
Juris Ķeniņš — čells
Inese Flude-Černavska — klavieres
Pēteris Zariņš — klavieres.

Ieeja $6.-

VISUS LAIPNI IELŪDZ LNJAK

LATVIJAS ĢERBOŅA AUTO EMBLĒMA

3 3/4'' diametrā, krāsu emaljā un kromā.
Dekorātīvs papildinājums Jūsu mašīnai, kā arī reti interesanta un patriotiska dāvana.

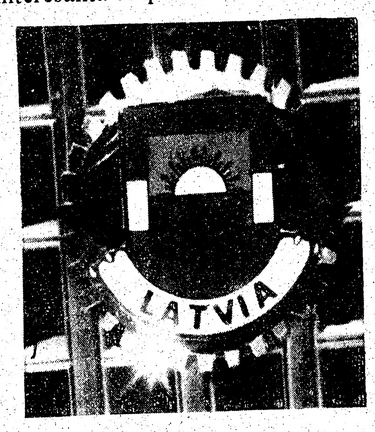

$13.50
vai 3 par
$37.00
ASV dolaros.

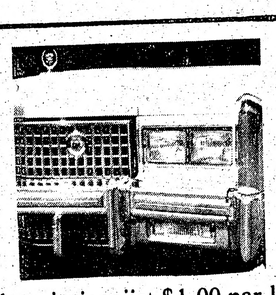

Lūdzu pievienojiet $1.00 par katru emblēmu, sūtīšanas samaksai

THE RICHMARK CO.
91 Forrest Pl. NE, Atlanta, GA 30328
U.S.A. Tel.: 404-252-2399

Lūdzu man piesūtiet (cik?) ..... emblēmas. Pievienots čeks/naudas pārvedums (ASV) $ .....
Vārds/uzvārds.....
Adrese .....
.....

Jaunie autori!

Jūsu sacerējumus lietpratīgi sagatavo publicēšanai.

* **Izvērtē**
* **Novērš valodas kļūdas**
* **Rediģē**
* **Sagatavo salikumu**
* **Iekārto manuskriptu iespiešanai**
* **Palīdz aprēķināt publicēšanas izmaksu vai sagādā izdevēju**

Kvalificēti lietpratēji romānu, atmiņu, dzeju grāmatām kā arī organizāciju periodiskiem izdevumiem.

Tuvāka informācija:

Latvian Publishing Consultants
38 Morningside Ave.
Toronto, Ontario
M6S 1C4 Canada

UZMANĪBU!

LATVIJA AMERIKĀ APGĀDS

lūdz abonentus laikā kārtot 1983.g. abonementa maksas, kas paliek nemainītas. ASV un citu zemju abonenti, kas maksā ASV dolāros, lūgti maksājumu summu nesamazināt par kursa starpību, jo laikraksta sūtīšana ārpus Kanadas gadā maksā 15 dol. vairāk nekā Kanadā. Piezīmējam, ka sūtīšanas pasta nodeva ir augstāka tiem abonentiem, kas maksājumus nav nokārtojuši.

Informācijai par abonementa maksas kārtošanu un ievietojamiem sludinājumiem lūgums zvanīt:

466-1514

Sludinājumus laikraksta nākošajam numuram pieņem līdz pirmdienas pēcpusdienai.

Kārļa Suntaža būvdarbi,
Metro lic. B 2494.

Būvē jaunas mājas un vasarnīcas. Izdara pārbūves, remontus, krāsošanas un mūrēšanas darbus. Sagādā atļaujas. Zvanīt 751-6829.

amber

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.
125 BROADVIEW AVENUE
TORONTO, ONTARIO

466-1514; 465-7902

VISJAUNĀKĀS GRĀMATAS

Edg. Andersons — Latvijas vēsture 1920—1940 Ārpolītika I d.	$41.00
V. Strēlerte — Pusvārdiem, dz.	$12.00
Ceļa zīmes Nr. 62.	$ 5.00
Rūgtais Apīnis Nr. 55	$ 3.50
Latvija šodien 82	$11.50
A. Vāvere-Jauna, neprecējusies. (dramatiz.)	$12.00
Ā. Šilde — Pirmā republika	$18.00
A. Eglītis — Mana banka.	$16.50
Z. Mauriņa — Trīs brāļi, rom.	$15.50
E. Grīslis — Dievs Kungs ir latvju stiprā pils, esejas.	$15.50
Z. Liepa — Divas saules, dzej.	$ 8.50
A. Balode — Mirkļu meti, dzej.	$12.00
A. Eglītis — Caur daudzām zemju zemēm.	$ 7.00
A. Ivaska — Gaisma ievainoja, dzej.	$13.00
A. Melliņš — Uz klusuma spieķa, dzej.	$12.00
I. Liepa — Vēja slotas, stāsti un nov.	$16.00
O. Liepiņš — Tālos atspulgos, atm.	$24.00
K. Sidars — Aiz ezera balti bērzi, rom.	$16.00
I. Gubiņa — Pār plašu jūru, dzej.	$12.00
K. Siljakovs — Mana atbilde, atm.	$14.00
G. Janovskis — Ines, rom.	$14.00
A. Apse — Gandrīz ģenerālis, rom.	$12.50
L. Kalniņa — Valentīns un viņa sievietes.	$12.50
V. Janelsiņa — Divas jakas un taksido.	$15.50
O. Perro — Holmas cietoksnis.	$12.00
A. Dziļums — Vēja kaņepe, rom.	$12.00
P. Kalniņš — Viesuļi — Virpuļi, atm.	$22.00
A. Plensners — Vecā liesma, mīl. st.	$ 4.60
VERONIKA STRĒLERTE, sakārt. M. Gūtmane.	$12.00

Piedāvā dāvanām: gleznas, rotas, keramiku, ādas un koka izstrādājumus, kā arī citas mantas.

DV GRĀMATNĪCA, 491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5, tālr. 921 - 7121. Pasta sūtījumiem 10% piemaksa.

DV GRĀMATNĪCAS NODAĻA-SALONS, 4 Credit Union Drive, Toronto, Ont. M4A 2N8, tālr. 757-1482.

Andrejs M. Stikuts
B.A., L.L.B.
ADVOKĀTS
20 Queen Street West, Suite 1104, Box 48, Toronto. Canada M5H 3R3
Tel. (416) 977-8720

ĒRGĻU LIGZDAS

MEDUS

30 Dewson St.
Toronto, Ont.
Telefons 534-0563
S. Vasarājs

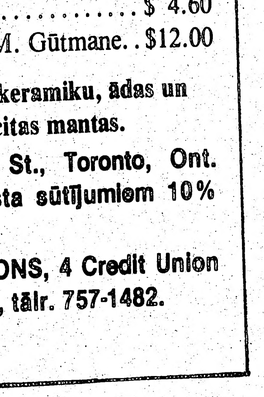

OĻĢERTS LIEPIŅŠ

TĀLOS ATSPULGOS

... apskata ilgāku laika posmu ar daudz un dažādām personībām — valstsvīriem, rakstniekiem, dzejniekiem un kultūras darbiniekiem, tos laizdams caur atmiņu prizmu un tā panākdams ļoti patīkamu atmosfairu par tā laika notikumiem un sasniegumiem. Oļģerts Liepiņš šo grāmatu ir uzrakstījis tā, lai lasītājam nebūtu ne mazākās gaŗlaicības, jo visi notikumi un personības skrien kā filmā cauri pagātnei līdz mūsu nesaprotamam iztapšanas laikam.

Egīla Hermanovska vāka iekārtojums. Grāmata aptver 649 lp.

Cena $ 24.00 ASV un Kanadā

DAUGAVAS VANAGU KANADĀ IZDEVUMS
Pasūtināma **DV Grāmatnīcā — 491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5, Canada**
GRĀMATU GALDIEM ATLAIDE

Vecākais latviešu puķu veikals

Venus

ZIEDI KATRAM GADĪJUMAM

Pasūtinājumus pieņem arī no ārzemēm un uz ārzemēm.
231 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO.
Tel. darbā 534-4645, pēc darba 533-4037.
A. PUTNIŅŠ

ZIEDI UN DĀVANAS

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)

466-1951 vai 466-1502

ZIEDI KATRĀ VEIDĀ — KATRAI VAJADZĪBAI
VISUR BRĪVAJĀ PASAULĒ
LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU DARBI
ĀDĀ, KOKĀ — KERAMIKA, AUDUMI
DZINTARA IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS

Māra Lūsis un Inta Tauriņš

LATVIJA AMERIKA

Atjaunojiet abonementu un dāviniet to saviem draugiem, lai nodrošinātu informāciju par notikumiem pasaulē.

Lūdzu sūtiet LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu	$40.00
☐ 6 mēnešiem	$21.00
☐ 3 mēnešiem	$12.00

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese .....

Jauns abonents ☐ **pagarinājums** ☐

Čeku lūdzu rakstīt uz

LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING, LTD. vārda
125 Broadview Ave., Toronto, Ontario M4M 2E9

Latviešu leģiona...

(Turpinājums no 1. lp.)

tikmēr 19. divīzijas varonība objektīvi atzīmēta pat Anglijas preses slejās. Kara beigās 15. divīzija pret to pašu ienaidnieku cīnījās Vācijas telpā.

Leģendāru cīņu epilogs bija drāmatisku notikumu pilns. 15. divīzijas gadījumā kā izskaņu varētu uzskatīt Izlūku bataljona vienības vltn. Kārļa Neilanda vadībā, līdzdalību ielu cīņās Berlīnē. Dažādās vietās un apstākļos mūsējie nonāca rietumu sabiedroto gūstā. Kurzemes cietoksnī cīnījās līdz kapitulācijas pavēlei, kur nu bija traģiskā izšķiršanās: nolikt ieročus un doties nāvīgā ienaidnieka gūstā, paredzot neiedomājamas šausmas, vai uzsākt partizānu gaitas. Partizānu cīņas turpinājās vēl apm. desmit gadus, kamēr nomāca visi nelabvēlīgie apstākļi un izredžu trūkums. Tikai niecīgs skaits spēja rast ceļu uz rietumiem, bet Zviedrijā atbēgušos izdeva krieviem.

Sekojošie mēneši, gadi un gadu desmiti bijuši tālāka traģisma pilni. Kaut leģionāri cīnījās pēc savas sirdsapziņas un pārliecības tikai par savas tautas dzīvības interesēm, uz ko īstenībā tiesības katram individam un nācijai, — viņus pārprata, nievāja un pat tiesāja. Daļa pašu tautiešu raudzījās greizi! Rietumnieki bija neziņā un neskaidrībā, kas vietumis izvērtās pārestībās. Austrumos tūlīt gaidīja sodi un verdzība, kas izdzēsa tūkstošiem jaunu dzīvību. Arī vēlāk sekoja tiesu procesi tur un šai pusē. Citur apsūdzības un vajāšanas nav mitējušās vēl tagad, pieņemot pat liecības, ko gādājuši tēvzemes un tautas verdzinātāji! Var šķist, ka netaisnībai un pārestībām nav gala un robežu...

Ko tad devušas latvju nacionālo karavīru cīņas pēdējā pasaules karā? Uz to atbildi mēģinājis dot Latviešu leģiona ģenerālinspektors ģenerālis Rūdolfs Bangerskis, no kura aiziešanas mūžībā 24. februārī apritēja 25 gadi. Gan citur, gan piecdesmitos gados pa divi lāgi Anglijā daudzās vietās runādams, ģenerālis bija uzsvēris divas patiesības: pirmkārt — leģionāru cīņas klaji apliecināja, ka Latvijas tauta nav labprātīgi padevusies savas nācijas iznīcināšanai un piespiedu iekļaušanai Padomju savienībā; otrkārt— cīņas pavēra iespēju tautas lielam skaitam doties trimdā, izbēgot ne tikai vajāšanai un iznīcībai, bet radot priekšnoteikumus politiskās cīņas turpināšanai. Šo īstenību labi sapratuši tie, kuru rokās Baltijas jūras austrumu krastā tagad ir ,,kā vara, tā viltus.'' Tāpēc vēl arvien pelti un vajāti bijušie karavīri, tāpēc gadu desmitiem šķiesti paverdzināto sūri pelnītie milzu līdzekļi, lai uzturētu bēdīgi slaveno Rīgas ,,komiteju'', tās algotņu un iztapoņu barus, lai izvērstu dezinformāciju, deleģētu, koncertētu, sērstu un ,,augstsirdīgi'' aicinātu ciemos... Okupanti acīm redzot uzskata politisko trimdu par nopietnu lielumu!

Ka tāda politiskās trimdas kopība rietumos vispār varējusi nostiprināties — par to lielā mērā jāpateicas tiem pašiem latvju karavīriem, kas turpat 12.000 bija 1945. gadā nometināti gūstā nometnē Beļģijā. Lielākā daļa no viņiem sekojošā pavasarī aizgāja pasaulē ar ,,Daugavas Vanagu satversmi sirdīs'', kā to līdzīgos vārdos dzejnieks bija pateicis. Mag. iur. leitnants Georgs Odiņš, bij. DV statūtu komisijas loceklis un pirmās valdes loceklis, rakstījis (laikr. Latvija, 1956.g. 7. janvārī) vērā liekamus vārdus: ,,Daugavas Vanagi neradās kā militāristu organizācija, nedz kā politiska partija — tā bija latviešu tautas daļa, kas apzinājās savu un visas tautas grūto stāvokli un zināja, ka būs jācīnās par nākotni. *Šai vienotajā apziņā, ka cīņai jāsakopo spēki, radās kopība, ko mēdzam apzīmēt par Cēdelgēmas garu...*''

Ja mēs to nebūtu iegaumējuši vai paguvuši jau aizmirst, tad par Daugavas Vanagu līdzdalību un devumu trimdas kopības, sākot ar vietējām pārstāvībām un beidzot ar Pasaules Brīvo Latviešu Apvienību, izveidošanā un atbalstīšanā — detaļās stāstīts organizācijas pirmo 25 darbības gadu vēsturiskajā apcerē, kuru rediģējis tagadējais Daugavas Vanagu goda priekšnieks Vilis Hāzners Laiks, Telpa, Ļaudis trijos biezos sējumos. — To visu vietā atcerēties, karavīru upurus pieminot, kad martā pulcējamies dievkalpojumos, aktos, sarīkojumos. To visu jāstāsta arī skolās, jaunatnes kursos, semināros un saietos, lai jaunajās sirdīs dēstītu nācijas vēsturiskās tradicijas. Lai sirdis spētu iedegties lepnumā pret savu tautu, lai jaunie justos aicināti strādāt un īstenot to, kas mums pagaidām nav sekmējies!

Latviešu leģiona cīņas aprakstītas dokumentu un atmiņu serijas Latviešu karavīrs Otrā pasaules kara laikā — astoņās grāmatās, kam materiālu kopošana, apstrādāšana un pēdīgi publicēšana Daugavas Vanagu centrālai valdei bija aizņēmusi turpat trīsdesmit gadus. Par šo tematu grāmatas publicējuši arī virsplkv. A. Silgailis, plkv. V. Janums, maj. J. Ķīlītis un citi. Leģionāru upuru piemiņai celts piemineklis Saulainē, Kanadā; tāds iecerēts arī Bērzainē, Rietumvācijā. Kara laukos palikušu kapu kopiņas sen naidnieku un laika zoba nolīdzinātas, bet trimdinieki ik gadus pulcējas milzīgajā karavīru kapsētā Lommelē, Beļģijā, lai simboliski godinātu visus mūsu kritušos un nāvē aizgājušos! Jānis Andrups (Ceļa Zīmju 61. n-rā) rakstījis: ,,Karavīru, kas kritis cīņā, tauta nezaudē, bet iegūst no viņa garīgu spēku savai tālākai gaitai.'' Ar darbiem sauksim jaunu laiku, lai Latvijas tauta neatkarīgā valstī varētu atkal godināt savus brīvības cīnītājus!

Dievs, svētī Latviju!

Atgriezieties no grēkiem, jo debesu valstība tuvu klāt pienākusi. (Mat. 4:17)

Bezmaksas kristīgu literātūru un kasetes ar garīgu dziesmu ierakstiem jūs varat saņemt, rakstot māc. J. Šmitam, Box 465, Surrey, B.C. V3S 5B7.

BAZNĪCAS ZIŅAS

TORONTO

SV. JĀŅA DRAUDZE

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cr., Toronto, On. M4V 1J6, tāl. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālrunis 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Māc. I. Gaides runas stundas kancelejā: otrdienās un ceturtdienās no pl. 10 — 12.30 un trešdienās no pl. 18 — 20. Citā laikā pēc vienošanās.

13. martā dievkalpojums. Mūzikālā daļā tenors Jānis Barušs. Pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce.

20. martā dievkalpojums.

27. martā Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Mūzikālā daļa. Draudzes darbinieku ievešana. Pēc dievkalpojuma Lieldienu programma Svētdienas skolai.

31. martā plkst. 19.00 Zaļās Ceturtdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Mūzikālā daļā mecosoprāns Ženija Vītola.

1. aprīlī Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu (plkst.11.00). Mūzikālā daļā draudzes vokālais ansamblis B. Alkas vadībā.

3. aprīlī Lieldienu dievkalpojumi plkst. 6.00 un 11.00. Piedalās archib. A. Lūsis, māc. I. Gaide, ērģelniece A. Rundāne, Dainas koris J. Beloglāzova vadībā. 2. dievkalpojumā mūzikālā daļa. Pēc agrā dievkalpojuma būs kopējas Lieldienu brokastis dāmu komitejas izkārtojumā.

9. un 10. aprīlī iesvētāmo jauniešu saiets Saulainē.

SV. ANDREJA DRAUDZE

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont. Tālr. mājā 482-8403, 8. Rolland Rd., Toronto, Ontario M4G 1V5. Māc. J. Cālīša jaunais runas stundu laiks kancelejā: trešdienās un ceturtdienās no pl. 10 — 12 un no 18 — 19. Citā laikā iepriekš sazinoties.

13. martā pl. 11 draudzes gada svētku dievkalpojums, draudzes padomes un darbinieku ievešana. Dievgalds. Dziedās draudzes koris.

20. martā pl. 15 dievkalpojums.

26. martā, sestdienā, pl. 19 koŗa koncerts.

27. martā pl. 11 Pūpolu svētdienas dievkalpojums, dievgalds.

AUSTRUMU DRAUDZE

Māc. A. Celms: 47 Lord Roberts Drive, Scarborough, Ontario M1K 3W1, tālrunis 267-3507. Toronto Austrumu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

13. martā pl. 13 dievkalpojums.

20. martā pl. 13.30 Ciešanu laika dievkalpojums. Piedalās prāv. A. Voitkus. Pēc tam dāmu komit. pēcpusdiena.

27. martā pl. 13 Pūpolu svētd. dievk. ar dievgaldu.

1. aprīlī pl. 18 Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

3. aprīlī pl. 6 no rīta Augšāmcelšanās svētrīta dievkalpojums. Agrās Lieldienu rīta brokastis.

10. aprīlī pl. 13 Baltās svētdienas dievkalpojums.

BRAMPTONAS DRAUDZE

Māc. A. Briedis, 44 Marrylin Cr., Toronto, Ont. M4B 3C6, tālr. 757-2739.

Bramptonas latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi notiek Grace United Church dievnamā: 156 Main Street North, Brampton, Ont.

13. martā plkst. 13.30 Kristus ciešanu laika dievkalpojums Grace United baznīcā.

1. aprīlī, Lielā Piektdienā, pl. 13.30 dievkalpojums ar dievgaldu Grace United baznīcā.

KATOĻU DRAUDZE

Prāvests Dr. B. Kokins, 28 Wilgar Rd., M8X 1J4, tālr. 239—5741. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College St. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā, pl. 13.00.

BAPTISTU DRAUDZE

Māc. A. Arājs, 9 Kingsbridge Court, Apt. 402, Willowdale, Ont. M2R 1L6; tālr. 638-3822. Toronto latviešu baptistu draudzes sanāksmes Walmer Rd. baptistu dr. dievnamā.

Svētdienas skola katru svētdienu pl. 15. Bībeles studiju lūgšanas sanāksmes katru trešdienu pl. 19.30.

Toronto latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 16 Walmer Rd. baptistu draudzes dievnamā.

„Gaismas telefons'' ticības stiprināšanai **635-8582** darbojas 24 stundas. Programmas ieskaņojums latviešu valodā, un to maina katru otro dienu.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Ave. South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G6, tālrunis 385-9838.

Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 19.30 — 21.30. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

13. martā pl. 10 dievkalpojums angļu valodā, kopā ar igauņu draudzi; pl. 11 draudzes dievkalpojums.

20. martā pl. 10.30 bērnu dievkalpojums, svētdienas skola un bībeles klase; pl. 11 draudzes dievkalpojums; pl. 12 Pensionāru apv. gada svētki.

27. martā, Pūpolu svētdienā, pl. 15 dievkalpojums ar dievgaldu.

31. martā, Zaļā Ceturtdienā, pl. 19 dievkalpojums ar dievgaldu.

1. aprīlī, Lielā Piektdienā, pl. 10 dievkalpojums angļu valodā ar dievgaldu, kopā ar igauņu draudzi; pl. 11 dievkalpojums ar dievgaldu, koris, dz. lap.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6, P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latv. ev. lut. Trīsvienības dr., Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcell Ave.

OTAVAS MIERA DRAUDZE

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906. Otavas latv. ev. lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

LATVIEŠU MISIJAS RADIO RAIDĪJUMS
„BRĪTIŅŠ AR DIEVU''
nepārtraukti
27. gadu gājumā
katru svētdienas rītu no
pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM
no Niagaras WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis
106 Dorset Rd., Scarboro,
Ont., tālr. 261-4218
Latviešu misijas

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS
Global TV 6. un 22. stac.
100 Huntley St., Toronto,
no pirmd. — piektd. pl. 9.30 no rīta, sestd. pl. 10 no rīta
Bafalo TV stac. 29, 700 Club,
ik dienas pl. 11.30 no rīta un pl. 9.30 vakaros.
Radio FM CBN 107.1
24 stundas. Tel. 889-3126.

KLAUSIETIES „LABĀS ZIŅAS'' RAIDĪJUMU
uz īsajiem viļņiem 6155 KHZ
49 metr. bānd
Sestdienās plkst. 10.30 vakarā
Vadītājs Dāvids Miķelsons,
60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont.
M9V 2B4
tālr. 749-0832

Leitnants

Arnolds Vasarājs

dzimis 1898. gada 29. aprīlī Rīgā,
miris 1983. gada 2. martā Toronto.

Tēvzemei un brīvībai.

Latviešu virsnieku apvienība Kanadā

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM — $4.50

125 Broadview Ave.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmdienas — trešdienai, iesk., no pl. 14 — 22,
ceturtd. no pl. 14 — 24,
piektd., sestd. no pl. 12 — 24,
svētdienās no pl. 12 — 21.

VALUDE
JEWELLERY LTD.
Zeltkaļi
ALDONA KORMS un
TĀLIS KIVLENIEKS B.Sc. G.J.
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ — Tālr. (416) 595-1125
College Park, 444 Yonge St., Toronto, Ont. M5B 2H4

Fotografisks uzņēmums
ar atzītu kvalitāti.
(416) 863-1166
BENJAMIN FILM LABORATORIES LTD.
287 Richmond St. E., Tor., Ont. M5A 1P2
We believe every picture counts

BROADVIEW DELICATESSEN
141 Danforth Ave., Toronto, Ont.
Tel.: (416) 465-9905
POKO'S MEAT
376 College St. (netālu no Bathurst ielas), Toronto, Ont.
Tel.: (416) 922-1300

Abos veikalos dabūjamas augstākās kvalitātes preces par mērenām cenām.

Izdarait pasūtinājumus jau labi laikus savam svinīgajam gadījumam.

Svaiga gaļa un gaļas produkti. * Importēti eiropiešu produkti lielā izvēlē. * Viss ir svaigs, tīrs, gaumīgs!

Īpašnieki Ausma un Jānis Miķelsoni.

Lidojumi: uz Floridu — St. Petersburg, Tampa — abos virzienos, sākot ar $ 199 atkarībā no lidojuma laika.

uz Portugali — Algarva — sākot ar janvāri $799 abos virzienos, iesk. viesnīcu 2 nedēļām. Par trešo un ceturto nedēļu par viesnīcu papildām $ 50 no personas, iesk. nodokļus.
Maksājumi Kanadas $. Izlidošana un atgriešanās Toronto.

Hello WORLD Travel Ltd.
1843 Avenue Rd., Toronto, Ontario, Canada M5M 3Z4
Tel.: (416) 789-5304
NODAĻA: Union (Station) stacijā.
Tel. (416) 368-7451.
Sīkāku informāciju un pakalpojumus ceļojumiem sniedz biroja vadītāja INESE GRODNIS pa augšminēto tel.

OPTICAL STUDIO
R. Schmid, Optician
VĀCU OPTIĶIS —
Speciālizējies kontaktlenžu nozarē. Lielā izvēlē eiropiešu aceņu rāmji.
1586 Bloor St. W., Toronto, vienu bloku no Latviešu kreditsab. Dundas-Bloor nodaļas. Tel. 535-6252.

R. S. KANE Ltd.
APBEDĪŠANAS BIROJS
4812 Yonge Street
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale, Ont.
221-1159

Alcan Building Products
Māju īpašnieki!
Ir trīs veidi, kā var ietaupīt ar ALCAN SIDING
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem

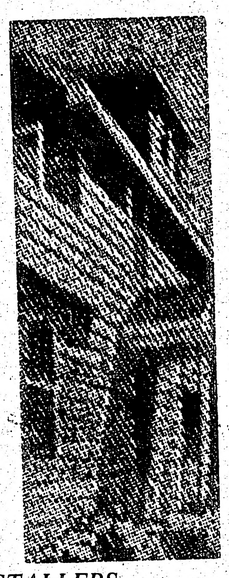

1) **Ietaupa darbu un laiku**
2) **Instalācijas un apkures izdevumus**
3) **Uzlabo izskatu un līdz ar to palielina mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantija**

- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGUS
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Sofit and fascia)

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864 *īpašnieks Artūrs Mīme*
2226 Dundas St. W., Toronto, M6R 1B3

DOWNTOWN WOOLS, ARTS & CRAFTS
Īpašn. Elza Avots
9 Queen St. East (pie Simpsona un Yonge).
Lielā izvēlē dažādu rokdarbu materiāli.
Padomi rokdarbu jautājumos.
TEL.: 368-5011

Murray E. Newbigging
BĒRU MĀJA
- **Izjusti personīgi pakalpojumi**
- **Pastāvīga kapella**

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., pie Eglinton Ave.
Auto novietošana. Tel. **489-8811, 489-8002**

Ātri, glīti un lēti
iespiežam
dažādus ielūgumus
Tel. 466-1514

Latviešu nams Toronto
IZĪRĒ TELPAS
SARĪKOJUMIEM UN VIESĪBĀM
Pēc vēlēšanās nama dāmu komiteja rīko
GODĪBU GALDUS
491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Tel. 922-2931

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.
Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19. 2/3 märc. netto
LIELA MANTU IZVĒLE MŪSU VEIKALĀ
Biroja laiks — pirmd., otrd., ceturtdien un piektdien no pl. 9.00 — 17.00.
Piektdienās vēlākā laikā — iepriekš sazinoties pa telefonu
Sestdienās no pl. 9.00 — 16.30, trešdienās birojs slēgts.
Jūnijā, jūlijā un augustā — atvērts trešdienās, slēgts sestdienās.
BALTIC Exporting Co.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
tālr. 531-3098

PIEMINEKĻI
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2044 Yonge St., Toronto
M4S 1Z9
Starp Eglinton un Davisville

Dzejnieks A
des pr-dis D
prāv. E. Ro

Kate

Pagājušā
Latviešu Ce
de parakstī
līgumu, iegā
res pilsētas
3.654 kv.m
balu, apm.
no pašreizē
internāta ēk
Ziedojum
kopsumma
da laikā sas
Šis, jo sevi
šu kopējai
īsajā laika
dibināšanas
uzskatāms
sniegumu,
Eiropas l
rūpes par
zijas nākot
Lai zem
kajā laikā
reizē jaun
ēka, nestu
svētību, oi
dī pulcējā
viešu. Prā
E. Kristbe
ters un mā
tīja šo sv
ti, kur uz
liecības st
šajam M
niem mājv
MLĢ s
dē un sim
kotnes ēk
lēnu ans
Dieviņš g
lam pieci

Latviešu

Dzejnieks Andrejs Eglītis, sakot savu mudi. Pa labi no viņa: LCM valdes pr-dis Dr. A. Kadeģis un valdes locekle Dr. D. Sondore. No kr. 1.— prāv. E. Rozītis un māc. F. Kristbergs.

Mācītāji iesvētījot Latviešu centra Minsterē iegādāto zemi: no kr. prāv. E. Rozītis, māc. P. Kļaviņš, māc. F. Kristbergs, prāv. A. Smelters.

Katedrāle latviešu kultūrai

Pagājušā gada decembrī Latviešu Centra Minsterē valde parakstīja zemes pirkšanas līgumu, iegādājoties no Minsteres pilsētas par DV 553.000,- 3.654 kv.m. lielu apbūves gabalu, apm. 1,3 km attālumā no pašreizējās ģimnazijas un internāta ēkas.

Ziedojumu un solījumu kopsumma LCM nepilna gada laikā sasniedza DM 700.000,- Šis, jo sevišķi Eiropas latviešu kopējais devums, relātīvi īsajā laika sprīdī kopš LCM dibināšanas 1982.g. janvārī ir uzskatāms par ievērojamu sasniegumu, reizē pasvītrojot Eiropas latviešu sabiedrības rūpes par Minsteres ģimnazijas nākotni.

Lai zeme, uz kuŗas tuvākajā laikā pacelsies centra, reizē jaunā MLĢ internāta ēka, nestu latviešu darbam svētību, oikūmēniskā svētbrīdī pulcējās pāri par 200 latviešu. Prāv. E. Rozītis, māc. F. Kristbergs, prāv. A.Smelters un māc. P. Kļaviņš iesvētīja šo svešuma zemes stūrīti, kur uz mūsu ticības un pārliecības stūŗakmens būs nākošajam MLĢ internāta skolēniem mājvieta.

MLĢ skolēni saslēdzās ķēdē un simboliski izveidoja nākotnes ēkas kontūras, un skolēnu ansamblis nodziedāja Dieviņš gāja tīrumā un Kuļam pieci, kuļam seši. Zviedrijas viesis dzejnieks Andrejs Eglītis nākotnes ieceri salīdzināja ar katedrāli latviešu tautas tiesībām uz brīvību, latviešu valodai, latviešu nacionālai kultūrai un humānismam.

Aicinājumu darba turpinājumam un ielūgumu spāŗu svētkiem 1984. gadā nodeva LCK priekšsēdis A. Cipulis.

Ar simbolisku pirmo lāpstas dūrienu, apmetot pirmo velēnu savā zemē, MLĢ direktors A. Liepkalns atgādināja, ka neviens latviešu centrs svešumā nav mūsu paliekošās, bet tikai pagaidu mājas. Tās ir tikai telpas, kuŗās mēs sevi taupām, veidojam, kuŗās mēs pārvaram svešumu, bet mūsu īstās mājas var būt tikai Latvijā.

Zemes iesvētes svinībām sekoja 1. Latviešu Centra Minsterē pilnsapulce, kas deva koncentrētā veidā ieskatu par gada laikā paveikto, par jaunas ēkas projektu un nākotnes iecerēm.

Architekti bija cītīgi strādājuši, ko rādīja plāni un plašie paskaidrojumi. Starplaikā konsultēti arī citi latviešu architekti Eiropā, noturēta arī būvinženieŗu sēde, uz kuŗu no Zviedrijas bija ieradies arch. V. Vasilis.

Lai gan vācu iestādes ir solījušas LCM projektam ievērojamu atbalstu, ir vajadzīgi arī pašu līdzekļi. Lieki teikt, ka pašu kapitāla pieaugums nozīmē lētākas pašu internāta likmes. Šī pašu kapitāla daļa ir arī atslēga šodien neatliekami jauna internāta būvdarbu uzsākšanai, jo internāta ēkai vajadzētu uzņemt jaunos skolēnus jau 1984. gada rudenī.

Mēs aicinām visus 850 jaunos latviešus, kas turpat 40 gadu ilgā posmā, īsāku vai gaŗāku laiku, ir bijuši ,,miņsterieši'', atbalstīt LCM projektu pēc katra iespējām, jo jaunais internāts ir priekšnoteikums MLĢ tālākai pastāvēšanai. Šī skola joprojām ir vienīgā pilna laika skola, ir laba skola, latviešu skola.

Latviešu Centra Minsterē konts Kanadā ir:
Latvian Credit Union Ltd.
491 College Str.
Toronto, Ont., M6G 1A5
Canada.
Konta Nr. 6465.

A. J. Bērziņš
Latviešu Centra Minsterē valdes uzdevumā.

Latviešu centra Minsterē svinību dalībnieki.

Mūžībā aizsaukts Cēsu kājnieku pulka pēdējais orķestŗa vadītājs

Adm. virsleitnants

Jānis Rābe

dzimis 1896. gada 13. februārī Ogrē,
miris 1983. gada 22. februārī Kingstonā, Ontario.

Debess,
Neliedz gaismu manos ceļos,
Kad eju veļos.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
A. un I. Ameriks Kingstonā.

Mūsu nodaļas vanags

Antons Bukovskis

dzimis 1916. gada 25. jūnijā,
miris 1983. gada 20. februārī.

Par viņu skumst
DV Londonas nodaļas saime.

Artūrs Pone

dzimis 1901. gada 27. martā,
miris 1983. gada 23. februārī.

Sv. Andreja ev. lut. draudzes Palīdzības fonds.

SAVIENOTĀS VALSTIS

ŅUJORKA

● Ap 50 pavadītāju bija ieradušies 16. februārī Viljamsa bēru namā Bronksā, lai pēdējā gaitā izvadītu rakstnieku un mākslinieku Egilu Kalmi. Svētbrīdi ievadīja Manhatenas kolledžas garīdznieks ar svēto rakstu lasījumu. Tam sekoja latviešu garīgā dziesma un prāv. A. Ozola vadīts svētbrīdis. Pomerānijas cīņu biedru un Latviešu preses biedrības vārdā atvadījās V. Irbe, no Ņujorkas DV apvienības priekšnieks A. Braunfelds un no bijušiem darba biedriem Manhatenas kolledžā rakstnieks N. Kalniņš, nolasot Egilam Kalmem veltītu dzejoli. Puse no apmeklētājiem bija latvieši, pārējie kolledžas mācībspēki, administrācija un dzīvesbiedres piederīgie. Egilu Kalmi pārpelnoja 17. februārī Fernklifa krematorijā Vestčesterā. Urnu vēlāk pārvedīs uz Brāļu kapiem Katskilu kalnos. Nekrologs par Egilu Kalmi parādījās tūlīt pēc viņa nāves Ņujorkas lietuviešu nedēļas laikrakstā „Darbinikas".

● DV namā 19. februārī 75 dalībnieku noklausījās referātus un piedalījās vakariņās ar dalības maksu 25 dol. no personas. Atlikums Patiesības Fonda atbalstam. Advokāts I. Bērziņš apskatīja ASV ieceļošanas un pilsoņu tiesību iegūšanas likumus, speciāli uzsverot deportēto personu ieceļošanas likumu un tā vēlākos papildinājumus. 1978. gadā deputāte Holcmane iesniedza kongresam savus papildinājumus, ko pieņēma. Pēc tiem no ASV var izraidīt personas, kas sadarbojušās ar „nacistiem" Vācijā un līdzīgiem citiem nodarījumiem. Šiem nozieguniem nav noilguma. 1973. gadā ASV sāka vajāt „kara noziedzniekus", kaut agrāk par tiem neinteresējās. Vienīgā izraidītā ir Hermine Braunšteina, tagad Vācijas pavalstniece. Tagad nodibināta speciāla izmeklēšanas komisija, ar budžetu 2,6 līdz 2,9 milj. dol., bet kas izmanto citas ASV valdības iestādes par krietni lielāku summu. Ja kongress šīs summas nepiešķirtu, izzustu arī „kara noziedznieku" tvarstīšana. Pašreiz apsūdzēti 7 latvieši, 7 lietuvieši, 1 igaunis un vairāki cittautieši, kopā 34 personas. No tiem 25 ir ASV pilsoņi, bet divi apsūdzētie latvieši ir mirušī. Kāda apsūdzētā aizstāvēšanā ievērojama Čikagas firma prasījusi pusmiljona dolaru. Daži speciālās izmeklēšanas komisijas darbinieki tā aizrāvušies, ka paši meklē cilvēkus, kas varētu sniegt informāciju par šādām noziedzībām. Miljoniem Kubas un Meksikas bēgļus, kas ASV ieradušies nelegāli, valdība neaiztiek, jo tam nolūkam neesot piešķirti līdzekļi. ASV valdība segusi advokāta I. Bērziņa braukšanas un uzturēšanās izdevumus Rīgā, kad viņš devies nopratināt lieciniekus, bet tā neatlīdzina izdevumus par zaudēto laiku.

Otrā referātu Dr. V. Šveics apskatīja stāvokli Polijā, norādot, ka pēdējās pāris nedēļās notiesāti 9 poļi un notikušas 4 lielākas demonstrācijas. Jaruzelski referents apzīmēja par krievu ģenerāli poļu uniformā, kā Polijā viņu tagad apzīmējot. Polijā pašreiz faktiskie vadītāji esot strādnieki, kas nacionāli noskaņoti un baznīca, kur valdība nevar iefiltrēties. Divi iepriekšējie Polijas kardināļi bijuši ar stingru nostāju pret komūnistiem, tagadējais kardinālis esot jaunāks un valdībai iztapīgāks. Pēc referenta domām, pašreizējais stāvoklis Polijā ilgi nepastāvēs. Runātājs pieskārās arī jautājumam par atentātu pret pāvestu, norādot, ka trīs bijušie ASV prezidentu padomnieki izteikušies, ka atentāta aizmugurē bijuši krievi. Nobeigumā Šveics norādīja, ka latviešu katoļu garīdznieki apkalpo Pad. savienībai pievienoto apgabalu katoļus, kas ir vēl viens iemesls, kāpēc par kardināli iecēla latviešu bīskapu J. Vaivodu. Referātiem sekoja vanadžu rīkotās vakariņas, kur bija pieteikušies 85 dalībnieki.

● Ņujorkas Latviešu biedrības ģenerālsapulcē visos posteņos ievēlēja iepriekšējās amatpersonas. Jau 11. gadu biedrību vadīs R. Egle, bet šogad nolēma iekārtot divus jaunus posteņus — priekšnieka palīgus. Par tādiem ievēlēja Meriju Salverštein un Ilmāru Riekstiņu. Sekretāres un kasieres uzdevumus veiks ilggadējā darbiniece Antonija Restberga, kontrolieris Čarlis Lācis. Nolēma rīkot biedrības 90 gadu atceri šī gada maijā Igauņu namā; datums atkarīgs no telpu īrēšanas iespējām. Sarīkojumā būs plaša programma, piedalīšanās maksa varētu būt ap 20 dol. Goda biedru skaitā uzņēma Vilhelmu Teho un Vili Štālu. No biedrības 120 biedriem 90 ir goda biedri, kam nav vairs jāmaksā 9 dol. dalības maksa gadā. Par goda biedru kļūst pēc 25 gadu darbošanās biedrībā. Kā parasts, jaunie goda biedri bija rūpējušies par pārējo sanāksmes dalībnieku pacienāšanu.

● Viļa Štāla apgādā iznākusi inženiera Roberta Kalniņa grāmata „Baltu senču vissenākās un vēlākās dzīves vietas". Grāmata sagatavota 20 gadus, bet uz iespiešanu gaidījusi 7 gadus. Starplaikā izdarīti daži labojumi un papildinājumi, grāmatai 238 lappuses.

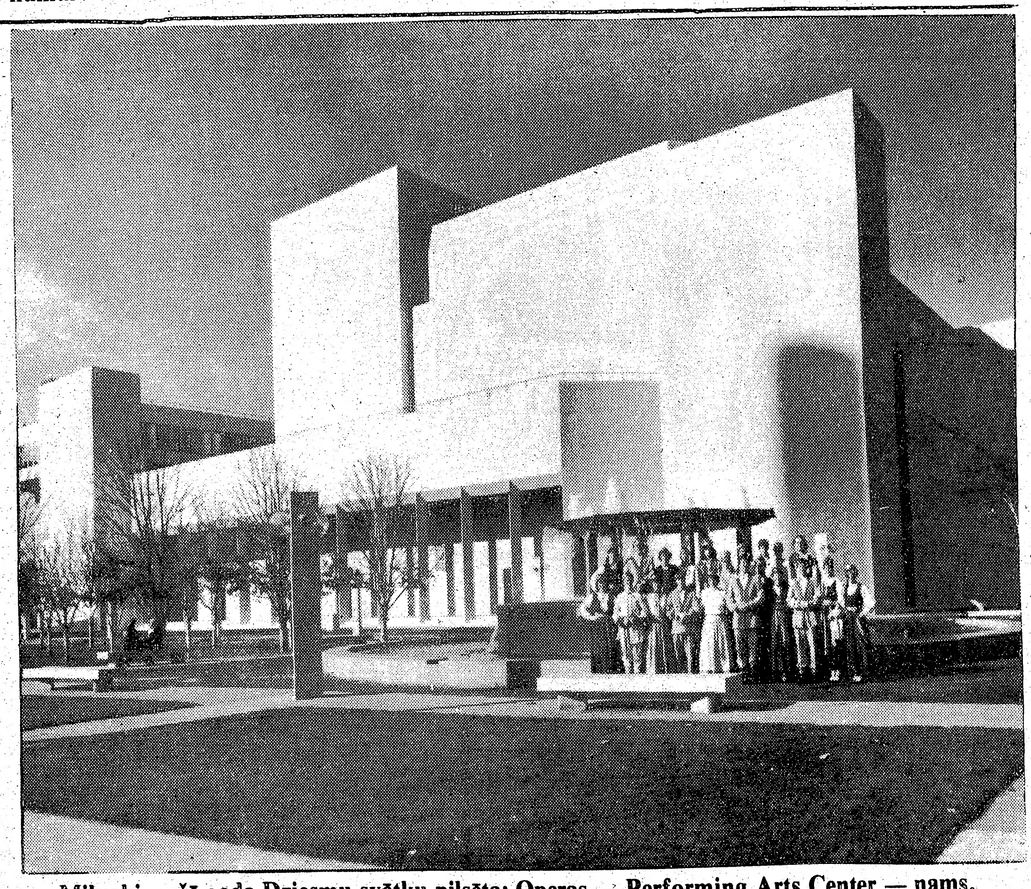

Milvoki — šā gada Dziesmu svētku pilsēta: Operas — Performing Arts Center — nams. Tanī notiks Dziesmu svētku atklāšanas koncerts, operas Baņuta izrāde, simfoniskās mūzikas koncerts u.c. sarīkojumi. Foto R. Erkmanis.

● Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes īpašumu Katskilu kalnos nopirka par 18.500 dolariem. Daži piebūves darbi nometnē izdarīti par gandrīz 155.000 dolariem, bet atpūtas nams izmaksājis pāri par 93.000 dol. Īpašuma vērtība tagad pārsniedz 300.000 dol. Baznīca Jonkeros 1964. gadā nopirkta par 96.300 dolariem, izbūves maksājušas 155.500 dol., pašreizējā vērtība 211.800 dol.

VK

GRAND RAPIDI

● Bladžeta slimnīcā 31. janvārī mirusi 89 g. vecā Anna Elizabete Kalniņa, dzimusi Mālpils pagastā. A. Kalniņa pabeigusi Viļa Olava komercskolu Rīgā un uzsākusi tautsaimniecības studijas Maskavas komerceinstitūtā. Nodibinoties Latvijas valstij, viņa sāka strādāt Rīgā Satiksmes ministrijā un 3. Pilsētas vidusskolā. 1944. g. Vācijā, kopā ar brāļa ģimeni, dzīvojusi Mērbekas un Sengvardenes nom., būdama UNRRA darbiniece. 1950. g. ieradusies ASV, Mičigenā, vispirms Big Rapidu apkaimē, pēc tam Jenki Spring tuvumā, netālu no Grand Rapidiem, kur brālis iepircis lauku īpašumu. Tur viņa pavadījusi ilgus gadus, cik spēdama palīdzot saimniecībā. Azgājējai bija plašas intereses dažādās kultūras un izglītības jomās.

V. Z.

INDIANAPOLE

● 10. februāŗa rītā latviešu kaimiņi atrada 80. g. v. Voldemāru Kugrēnu klusi aizmigušu mūža miegā. Viņš bija vienīnieks, dzimis 1903. g. 9. janvārī. Dzimtenē no bēgļu gaitām atgriezies 1921. g. un pēc Rīgas pils. 2. ģimnazijas beigšanas 1924. g. uzsāk lauksaimniecības studijas Latvijas universitātē, kur uzņemts Tālavijā. Ar 1931. g. pārņem dzimtās sētas — Sīpeles Rodžu, prāvas paraugsaimniecības apsaimniekošanu. Pēc prof. Fr. Baloža pētījumiem Sīpele ir viens no vecākiem baltu tautas centriem, no šejienes uz Brīvdabas mūzeja Zemgales sētu pārveda senu dzīvojamo māju un klēti. Rodžu tuvumā bija Pikšas, kuŗās dzimis un ganos gājis prezidents K. Ulmanis, bet Lejasstrazdos, savā laikā viesojās Somijas valsts prezidents. Arī uz Kugrēnu Rodzēm veda ārzemniekus. Aizgājējs mīlēja arī sabiedrisko dzīvi, bija aizsargu nodaļas priekšnieks, apbalvots ar Nopelnu krustu. Baigajā gadā čekisti viņa apcietināšanu nokavēja par dažām minūtēm, kad Voldemārs brīdināts tikko paspēja pazust un slapstījās Vidzemes pusē.

Bēgļu gaitas veda Švābu Gmindenē un Eslingenā. Ieradies 1950. g. ASV, vienu gadu nostrādā Indianā par laukstrādnieku pie Kokomo farmeŗa, pēcāk pārnācis uz Indianapoli, kur izkalpojis pensiju Insleja rūpnīcā. Pēc mācītāja Arnolda Rautenšilda aizlūguma 13. februārī bēŗu namā aizgājēju otrā rītā zemes klēpī guldīja Floral kapu latviešu nodalījumā, mācītājam dodot līdz trīs saujas zaļās Zemgales smilts. No globālās Tālavijas paldies par uzticīgo draudzību un pēdējās sveikas teica inž. Aleksandrs Raudseps, bet vietējo korporāciju un tālaviešu kopu locekļi atvadījās pēc buršu tradicijām.

VK.

GAŖEZERS

● DV apvienība Latvijas ciemā (pie Gaŗezera) pilnsapulcē ievēlēja jauno valdi un revīzijas komisiju. Par priekšnieku ievēlēja līdzšinējo Ed. Ozoliņu, valdē līdzšinējos: kasieri G. Liepiņu, sekretāru A. Danenbergu, locekli A. Hausmani un no jauna A. Tīdemani.

Revīzijas komisijā ievēlēja līdzšinējos: O. Raineru, E. Danenbergu, no jauna R. Kalnmali.

Vanadžu priekšn. līdzšinējā A. Tīdemane. Revīzijas komisijas priekšn. A. Tīdemanis nolasīja komisijas protokolu un konstatēja, ka valde darbojusies sekmīgi un visiem financiāliem darījumiem ir attaisnojoši dokumenti.

Tīrs atlikums darbības gada beigās 813 dol. Līdzekļu sagādē sevišķi aktīvas bijušas vanadzes priekšn. A. Tīdemanes vadībā. Sirdsapziņas cietumniekiem nosūtīti saiņi par 456 dol., 14. jūnija akcijā saziedots 170 dol., Ziemas svētku akcijā 167 dol. un latviešu centram Minsterē nosūtīti 100 dol.

Apvienības priekšnieks izsaka pateicību vanadzēm par centību un rosību, kā arī kasierim G. Liepiņam par rūpīgi izdarīto grāmatvedību.

1983. gadam budžetu pieņēma 2400 dol. apjomā. Oskars un Benita Raidoņi ziedojuši apvienībai 100 dol. vienas Gaŗezera pajas iegādei.

Pēc sapulces slēgšanas apv. atzīmēja viena gada dibināšanas atcerī ar groziņu vakaru. Nobeigumā 2. paraules kaŗa dalībnieki pastāstīja par dīvainiem atgadījumiem savās karavīru gaitās.

A. D.

FLORIDĀ

MEKLĒJU apzinīgu saimnieci 3 cilvēku ģimenē. Jāprot vadīt automašīna. Darba noteikumi labi. Atsevišķa istaba ar vannas istabu un televīziju. Rakstīt: Mrs. LAURA, 300 NW 130 Ave, Plantation, Fort Lauderdale, Fla. 33325
Tel. 305-472-6034

Aizvadīts sekmīgs darba gads

Čikagas Daugavas vanagu apvienības gada sapulce notika 20. februārī Latviešu namā. Sapulci atklāja apvienības priekšnieks A. Bārda. Aizvadītais gads apvienībai bijis ļoti sekmīgs, kā varēja secināt no apvienības amatpersonu ziņojumiem. Ārējās informācijas vad. J. Veitmanis ziņoja, ka piedalījies apspiesto tautu parādē, kur no apvienības skaits, bet vispār latviešu bijis maz. Viņš aicināja būt atsaucīgiem, apmeklējot šādas sanāksmes un demonstrācijas pretkomūnistiskās cīņas laukā.

Biedru skaits apvienībā 238. Pieauguši līdzekļi ziedojumu vākšanas akcijās. 14. jūnija akcijā savākti 3.285 dol., Ziemsvētku akcijā 4148 dol., kopā 7.433 dol. Tās ir lielākās summas apvienības pastāvēšanas laikā. Apvienība aizvadītajā gadā atbalstījusi skolu jaunatni un sportistus ar 1.350 dol., kultūrāliem mērķiem 676 dol., Patiesības Fondu ar 700 dol., Latviešu Nacionālam Fondam Zviedrijā ziedots 150 dol. Vietējai aprūpei izlietoti 890 dol. Ziemas svētkos iepriecināti vecie un slimie, Ģimenes dienā ar ziediem sveikti kaŗā kritušo un bez vēsts pazudušo kaŗavīru vecāki. 20 biedri jubilejās sveikti ar ziediem un veltēm, tāpat mūžībā aizsauktiem biedriem veltīti ziedi.

Iepriekšējā gada pārskatu un 1983. gada budžeta projektu pieņēma bez grozījumiem ar visām balsīm. Par apvienības priekšn. atkal ievēlēja A. Bārdu, bet valdē I. Priedulāju, A. Zaubi, O. Jēgenu, D. Hāzneru, P. Dišleru, J. Veitmani, I. Švānfeldu, R. Valdmani, T. Lapiņu un E. Erdmani, un revīzijas komisijā: A. Kanderu, B. Ruskuli, A. Rozentālu. Par delegātiem DV kongresā A. Bārdu, I. Priedulāju un D. Hāzneru. Debatēs turpmākās darbības pārrunās par Gaŗezeru nolēma no aizdotiem 5.000 dol. pārvērst akcijās 2.000 dol.

A. Kondrovičs aicināja biedrus aktīvi piedalīties vēstuļu rakstīšanas akcijā ASV prezidentam, lai ASV pārtrauc sadarbību ar padomju iestādēm un KGB safabricētām liecībām un to izmantošanu arī tiesu sistēmā. A. Elguts vēlējās zināt, vai zemes valdes priekšnieks piešķīris DV stipendijas no aizdotiem 10.000 dol. ALA stipendiju fondam. I. Priedulājs paskaidroja, ka zemes valde piešķīrusi Mičigenas Studiju Centra audzēkņiem un Minsteres ģimnazijas audz. J. Utināns domā, ka procenti, ko saņem par neizlietoto summu, būtu jāpieskaita kapitālam. Sakarā ar Bostonā izdotā „Žurnālā" ievietoto lugu tika pieņemta rezolūcija iesniegšanai delegātu sapulcei.

*

Vanadžu kopas sapulce notika pirms apvienības sapulces. Piedalījās 26 vanadzes. Sapulci vadīja H. Legzdiņa. Vanadžu darbs aizvadītajā gadā bijis ļoti sekmīgs kā līdzekļu sagādē, tā arī sarīkojumu ziņā. Pārrunājot turpmāko darbību, vanadzes nolēma turpināt vakariņu gatavošanu, jo iepriekšējā gadā labi veicies. Par kopas priekšnieci ievēlēja Ināru Grigolati, par vietnieci V. Dāboliņu, sekretāri A. Rudzīti, kasieri Elf. Iesalnieci, palīdzi I. Erdmani, saimniecības vadītāju A. Strautiņu, palīdzi V. Bārdu, mantzini R. Valdmani. Delegātes DV salidojumam — I. Grigolate un I. Erdmane.

*

Čikagas vanadžu kopa 18. februārī Latviešu namā vanagu mītnē bija rīkojusi vakariņas latviešu gaumē. Apmeklētāju pāri par piecdesmit. V. Cukura referēja par vērpšanu un aušanu. Viņai bija ļoti daudz dažādu rokdarbu un audumu paraugu, kā arī mazas stellītes, uz kurām demonstrēja aušanu. Roku izmēģināja vairākas vakara dalībnieces. Pēc tam dziedāja mūsu skaistās tautasdziesmas, ieskaitot arī kaŗavīru dziesmas. Vakaru vadīja priekšn. I. Grigolate. Viesi bija ļoti iepriecināti par vakara norisi. Viesus laipni apkalpoja latviešu meitenes Māra Vanaga, Linda Kira un Linda Cukura. Nākošās vakariņas paredzētas 18. martā pl. 18.30 DV mītnē. O. Jēgens referēs par latviešu kaŗavīru dziesmām, būs arī dziedāšana. Apkalpos pie galdiņiem latviešu meitenes.

A. Z.

Miljonu Brīvības Fondam!

PBLA Latvijas Brīvības Fonda vicepriekšsēdis Kanadā Dr. A. Šteins mūsu līdzstrādniekam izteicās: „Arī Kanadas latvieši arvien vairāk piedalās Latvijas Brīvības Fonda atbalstīšanā.

Pilna iemaksa Fondam ir 500 dol. (US), ko var izdarīt pa daļām vai arī vienā reizē. Šīs iemaksas pieskaita pie „neaizkaŗamā" kapitāla. Fonds savām kārtējām vajadzībām izdod summas, kas ienāk no šī „neaizkaŗamā" kapitāla augļiem, kā arī mazākas iemaksas (zem 500 dol.).

LBF pārvalda Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība (PBLA).

Neaizkaŗamā fondā uz 31. decembri bija apm. 800.000 dol. (US), kuŗa radīšanā bija piedalījušies apm. 1500 dalībnieku, tātad katrs caurmērā bija devis 533 dol. Šīs iemaksas Kanadā līdz šim izdarīja ar LBF lokālo pārstāvi vai arī ar LNAK starpniecību.

Mums jāpanāk, lai katrs trimdas latvietis atzītu, ka mūsu tautas un arī valsts brīvības atgūšana atkarīga no mums pašiem. Bez cīņas un pūlēm tā mūsu klēpī nekritīs. LBF ir bijis un arī turpmāk būs tas, kas atbalstīs mūsu tautas brīvības cīņas un centienus. Jo lielāks būs LBF kapitāls, jo sekmīgāka būs šī cīņa.

LBF drīz svinēs 10 pastāvēšanas gadus. Tā mērķis šinī jubilejas gadījumā ir sasniegt mazākais 1 milj. dol. neaizkaŗamā kapitāla. Tas garantētu apm. 90 līdz 100 tukst. dol. rīcības kapitāla gadā, kas nav daudz.

Šeit mēs nedrīkstam apstāties! Mēs varam šo iedomāto 1 milj. samērā īsā laikā divtrīs un desmitkāršot, ja mūsu rīcība būs apzinīga un mērķtiecīga. Ikvienam no mums jāmācās būt apzinīgam. Ja kāds savas jubilejas, kāzu, kristību un patīkamu ceļojumu gadījumos var izdot 1, 2 vai 5000 dol., tad viņš noteikti spēj atbalstīt arī LBF! To sauksim par „labprātīgu aplikšanos ar nodokli par labu LBF pēc katra ieskata un spējām." Šos „nodokļus", kā arī līdzšinējā veida maksājumus var izdarīt Latviešu kreditsabiedrībās, Toronto, Hamiltonā un Londonā, kā arī pie vietējiem LBF pārstāvjiem. Par iemaksām izsniegs kvītis, un tās tiks reģistrētas LBF grāmatās.

Lokālie pārstāvji: O. Ieviņš — Hamiltonā, V. Kārkliņš — Sadberijā, prof. V. Līnis — Otavā, I. Štāls — Edmontonā, J. Gributs — Montrealā, Dr. A. Vanags — Pikeringā, Toronto, A. Šteinbachs — Sv. Katrīnās un Niagarā, J. Grodnis — Bramptonā, Toronto, Ž. Bukovskis — „Latviešu apriņķī", J. Paeglītis — Aldergrove, B. C., Dr. A. Steins — Boltonā, Toronto.

Vienīgais izdevums brīvajā pasaulē ir angļu valodas periodiskais izdevums

The Truth

kas raksta katrā numurā par Latviju, latviešiem un komūnistu apspiestajām tautām.

Gada abonēšanas maksa **Kanadā $ 12; ASV — $ 7.50.**
Naudas sūtījumi un korespondence adresējama:

The Truth
Box 582
Plymouth, N. H. 03264
U.S.A.

Humphrey Funeral Home
A.W. Miles Chapel
1403 Bayview Avenue, Toronto
(at Davisville)

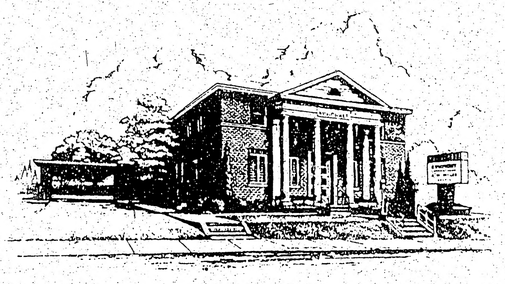

Toronto centrā vislabāk situētais bēŗu nams — tuvu Sv. Jāņa, Sv. Andreja un Sv. Barnabas baznīcām. Smalkjutīgi pakalpojumi latviešu ģimenēm katrā laikā. Bēŗu namu vada Humphrey ģimene jau trešā un ceturtā paaudzē.

487-4523

Dieva mierā aizgājis mūsu mīļais

Artūrs Pone

dzimis 1901. gada 27. martā Rīgā,
miris 1983. gada 23. februārī Toronto.

Nakts pārmet tiltu
Uz aizsaules krastu,
Ej klusi pāri
Un nomet dienas nastu.

Mīlestībā un pateicībā piemin
sieva, dēls, vedekla un mazbērni

Mūsu mīļais brālis, svainis un tēvocis

Jānis Gaiķis

dzimis 1909. gada 5. decembrī Latvijā,
miris 1983. gada 25. februārī Arlington Heights, ASV
Tiks guldīts Brāļu kapos Elka parkā.

Izskan dziesma,
Pārtrūkst stīga.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
brālis ar ģimeni Kanadā,
brālis Vācijā, māsa un radi Latvijā.

Latviešu kardinālis...

(Turpinājums no 6. lp.)

kongregācijas, viena Romā dzīvojošā un otra no Vācijas, daži tuvāki vai attālāki radi, to starpā dziedātāja Antonina Vaivode, Kazimirs Znotiņš no Otavas un Kursīša kundze no Čikagas. No Brīvo Latviešu Apvienības sveica Aristids Lambergs, kā arī citi organizāciju pārstāvji.

Pēcpusdienā bija svētā mesa, ko vadīja pāvests Jānis Pauls II, koncelebrējot visiem 18 jauniem kardinālļiem. Dievkalpojumā piedalījās vēl 37 citi kardināļi, kādi 50 bīskapi, diplomātiskais korpuss, Beļģijas karaļa brālis princis Alberts un kādi 25.000 ticīgo. No pāvesta rokām svēto Komūniju saņēma dekāns Ņukšs, divas latviešu klosteŗmāsas, kā arī trīs jaunā kardināļs radinieki no aizjūras zemēm. Svētrunā pāvests runāja par Jēzus upurēšanas templī noslēpumu, ko Baznīca atzīmē 2. februārī, un atgādināja kardināļu pienākumu būt uzticīgiem Dievam un Baznīcai līdz asins izliešanas gatavībai. Jaunie kardināļi no pāvesta saņēma gredzenu, ko viņiem Jānis Pauls II pasniedza svinīgi svētās mesas laikā. Dievkalpojuma sākumā bija tradicionālā sveču svētīšana, un dievkalpojums nobeidzās ar pāvesta svinīgo svētību.

Ceturtdienas pusdienā klātesošie latvieši kopā ar jauno kardināli Vaivodu bija pulcējušies kopējā maltītē, kas bija tik sirsnīga sen pazīstamās jaunā kardināļa daiļrunības, sirsnības, pazemības un dabiskuma dēļ. Bija daudzas apsveikuma runas. Jauno kardināli vienprātīgi sveica klātesošie tautieši, kas suminaja augsto ganu; viņš katram atbildēja. Netrūka humora un asprātības dzirksts. Kādreizējā Alsungas prāvesta Vaivoda darbību ne tikai suitu novadā, bet visā Kurzemē, kur tik ilgi Vaivods sekmīgi darbojās, cildināja alsungietis prāvests Dupats. Klāt bija arī Aglonas draudzes ticīgie. Šinī draudzē Vaivods darbojās par palīgmācītāju jeb vikāru tūlīt pēc savas iesvētīšanas par priesteri, un tā viņam palikusi dārga jo vairāk tāpēc, ka viņš Aglonas svētnīcai izlūdza no Romas bazilikas titulu. Jaunais kardinālis mudināja visiem palikt vienotiem un deva savu svētību. Pl. piecos viņam bija jāatbild apsveicējiem, kas bija simtiem: kardināļi, bīskapi, diplomāti, valstsvīri Romas kūrijas darbinieki un veselas ticīgo grupas. Tur ieradās vēlreiz arī gandrīz visa latviešu grupa.

Latviešu grupu kopā ar kardināli Vaivodu pāvests Jānis Pauls II pieņēma privātaudiencē 5. februārī.

PIEDĀVĀJAM
sevišķi izdevīgu zemes pirkumu
pie Saulaines. 39 1/2 hektari.
Zvanīt: **Alfreds Stikuts, Realtor, 752—1770.**

INTERESANTAM DARBAM VAJADZĪGA MAŠĪNRAKSTĪTĀJA
ar labām latviešu valodas zināšanām
daļējam vai pilnam darba laikam pēcpusdienas maiņā.
Gadu skaits nav šķērslis. Var vienoties par stundu vai arī gabala darbu. Lūgums zvanīt darbdienās
465—7902 vai **466—1514.**

Dāmu un kungu DRĒBNIEKI
šuj apģērbus pēc mēra un Jūsu gaumes
Runā vāciski
Old Mill Tailors
Rudi H. Schneider
7 Riverview Gardens — 769-9535
pie Bloor, vienu bloku rietumos no Jane

RM NSM
ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
Thomas L. Morrison — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5.
Tel. 924-1408.
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

BALTIC PLASTERING
Lic. 10586
izdara **apmetumu darbus** un veic citus **mazākus māju remontus.** Šinīs darbos 30 gadu prakse.
Lūdz zvanīt **Lielbārdim 536—4496**

MULTICULTURALISM

Te mēs esam visi kopā...
kopā saaugot!

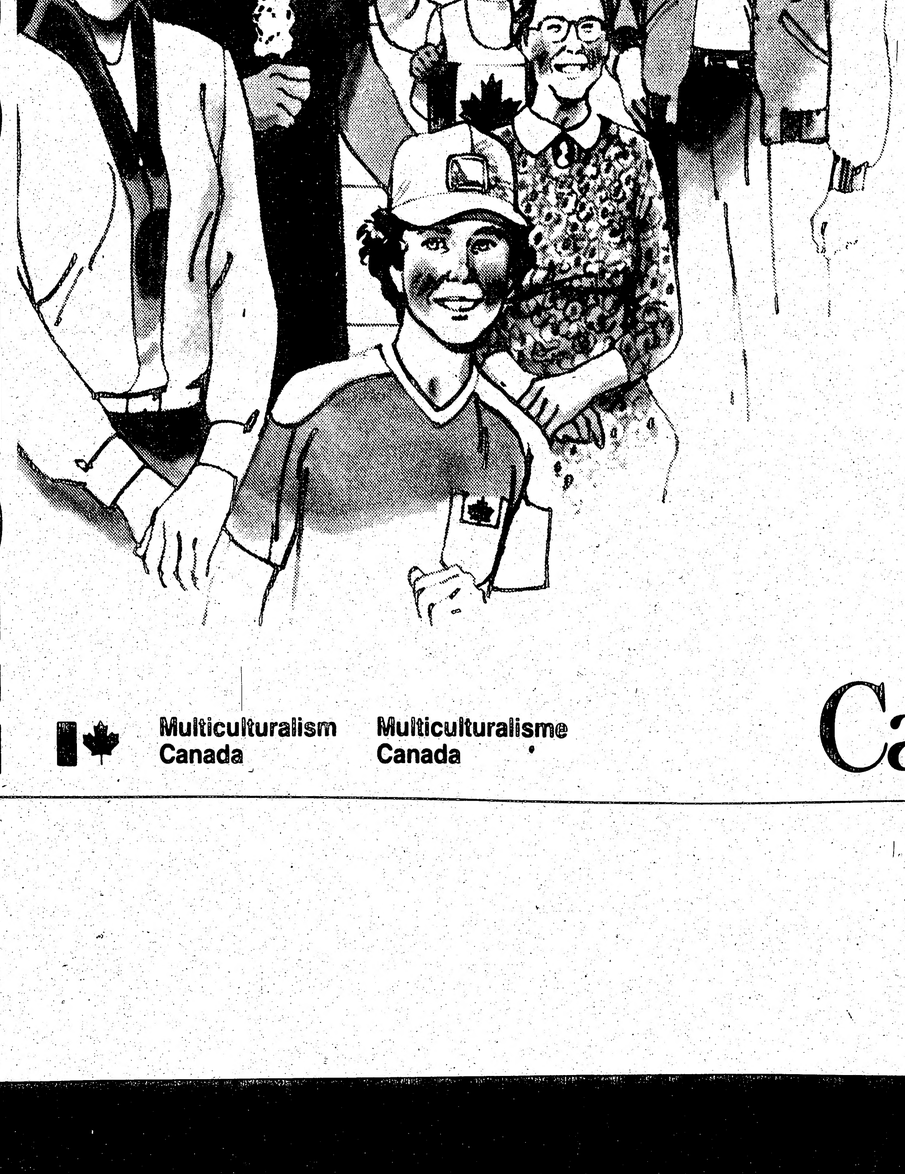

Kanadas daudzkultūra ar savām daudzajām programmām mudina jūs paturēt un dalīties savas kultūras izpausmē vienam ar otru. Ar to kanadieši var viens otru labāk saprast un novērtēt.

Dzīvot kopā,
augt kopā,
strādāt kopā
visu kanadiešu
gaišākai nākotnei.

Multiculturalism Canada
Multiculturalisme Canada
Canada

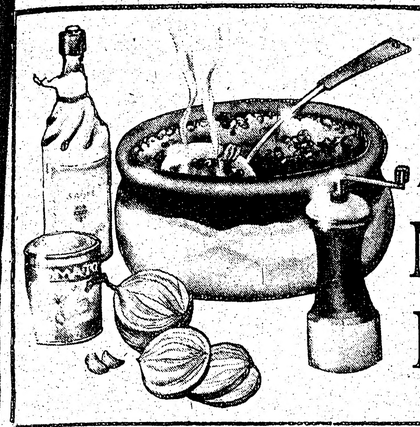

Anna Strauta

MĀJAS MĀTEI

SLAIDAJAI LĪNIJAI

Drupani mencas fileji

(2 pers.)

2 mencas (codfish)fileji, 4 ēdamk. rīvmaizes, 1 ēdamk. tomātu biezeņa, 2 unces čedara siera, sāls, pipari, margarīns.

Noslauka filejus ar mitru papīra dvielīti, uzliek filejus uz pannas cepeškrāsnī zem liesmas, apsmērē ar margarīnu, apkaisa ar sāli un pipariem. Cep apm. 5 min.— Sajauc rīvmaizi ar tomātu biezeni. Apgriež filejus uz otru pusi un aptriepj ar iepriekšējo maisījumu. Pārkaisa pāri saberzto sieru. Cep vēl 5 minūtes. Tūliņ liek galdā.

Spāņu omlete

(2 pers.)

1 liels sīpols, sagriezts plānās šķēlēs. 1 vidēja lieluma kartupelis, sagriezts, 4—6 sasmalcināti tomāti, 2 unces zaļa un sarkana pipara, 2 tējk. olīvu eļļas, 1 ēdamk. sviesta, 3 lielas olas, 2 tējk. aukstā ūdens, sasmalcināts siers, sāls un pipari.

Pannā uzsilda sviestu un eļļu, apcep sīpolu un kartupeli, kamēr zeltaini brūns, pieliek tomātus un sāli. Cep apm. 2—3 min.

Sakuļ olas ar ūdeni, pieliek garšvielas. Ielej pannā un cep, kamēr pamats sāk sacietēt. Uzkaisa saberzto sieru un cep zem liesmas 2 min., kamēr virsa kļuvusi cieta.

Cālis ar mandelēm

(2 pers.)

2 cepta cāļa gabali, 1/2 sīpola, sasmalcināta, 6—8 sagrieztas sēnītes, 1 ēdamk. sviesta, 1 tējk. kartupeļu miltu, 4 ēdamk. piena, naža gals smalkā ingvera un muskatrieksta, 3/8 tases jogurta, bez garšvielām, 1 olu dzeltenums, 2 ēdamk. grauzdētu mandeļu.

Apcep sīpolus un sēnītes sviestā, kamēr gaiši dzelteni. Pieliek kartupeļu miltus un vāra 1 min. Pamazām pielej pienu un ļauj uzvārīties. Pieliek cāļa gabalus un ingveri un muskatriekstu. Lēnā siltumā cep 15 min. Sakuļ olu dzeltenumu ar jogurtu un pielej maisījumam pannā. Pieliek garšvielas un silda, kamēr mērce sāk sabiezēt. Grezno ar mandelēm.

Cāļa sacepums

(4—6 pers.)

1/4 tases sviesta, 4 mārc. cāļa, sadalīta pa porcijām, 1 1/4 tases cāļa buljona, 2 daiviņas ķiploka, sasmalcinātas, 2 ēdamk. smalko pētersīļu, 2 ēdamk. lociņu, 1 ēdamk. žāvētas taragona virces, 1 tējkaļ. žāvētas marjorama virces, 1 1/4 tases sēnīšu, notīrītas un sagrieztas, 1 citrona sula, sāls un pipari.

Krāsni uzgriež uz 350°F. Lielā pannā izkausē sviestu. Kad sāk veidoties putas, ieliek un apbrūnina sagriezto cāli. Cāļa gabalus ieliek sacepumu traukā. Pannā ielej buljonu un atkausē piedegumu. Liek stiprā karstumā uzvārīties, tad pieliek ķiploku, pētersīļus un citas virces, kā arī sēnītes, citrona sulu, sāli, piparus un visu maisījumu pārlej pāri cāļa gabaliem, bet tā, lai šķidrums pilnīgi neapklāj. Traukam uzliek vāku un ieliek otrā lielā cepešu pannā, kuŗā ielej ūdeni apm. 5 cm. Cep 2 stundas vai kamēr cālis mīksts.

Šokolādes saldais ēdiens

(6 pers.)

8 gabaliņi pussaldas šokolādes, 5 olas, 6 ēdamk. melnas kafijas.

Viņa: ,,Ko tu tur taisi?''
Viņš: ,,Jaunākā recepte. Daugavas vanagu centra kultenis ar latviešu nama piegaršu...''

Ielauž šokolādes gabaliņus traukā ar kafiju un izkausē silta ūdens peldē, pastāvīgi maisot. Olas atdala. Baltumus stingri saputo, olu dzeltenumus kuļ, kamēr gaiši, tad iecilā šokolādes maisījumā un puto, kamēr kļūst biezs. Trauku izņem no siltā ūdens peldes.— Kad maisījums vēl pasilts, uzmanīgi iecilā olu baltumus. Ielej individuālās glāzēs un ledusskapī atdzesē pāris stundas. Pasniedzot galdā, var greznot ar nedaudz putu krējuma vai sakapātiem riekstiem.

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos
un DV grāmatnīcas nodaļās
Latviešu Namā un Centrā,
kā arī spiestuvē.

Senā dziesma skani...

Latviešu Kultūras dienu nobeiguma sarīkojumā Latviešu centra sarīkojumu zāle bija pilna klausītājiem. Sarīkojumu ievadīja rakstnieka - mūziķa Knuta Lesiņa referāts ar sekojošu koncerta programmu, kas raksturoja latviešu mūzikas pasauli simt gadu tecējumā, kad parādījās pirmie latvieši ar mūzikālu izglītību.

Knuts Lesiņš vispirms pieskārās tautasdziesmai, izceļot sievietes tautasdziesmu sacerēšanā, par ko liecina tautasdziesma:

Trīcēt trīs tā pusīte,
Kur mātei meitas aug;
Ne lapiņa nečabēja,
Kur tēvam dēli aug.

Dzejnieks un komponists toreiz bija vienā personā, vārdi palikuši anonimi. Ir apbrīnojami, ka bez mūzikālas izglītības ir varēts sešās skaņās pateikt sešu gadsimtu tautas likteni. Ej, saulīte drīz pie Dieva, Dod man svētu vakariņ'. Bargi kungi darbu deva, Nedev svēta vakariņ'.

Pirmie vēsturiskie tautasdziesmu pieminējumi atrodami 16. gadsimta Livonijas vēstures aprakstos — Baltazars Rusovs 1584. gadā raksta: „Visās pilsētās, miestos, muižās un ciemos visā zemē cita nekā neredzēja kā tikai prieka ugunis. Tiek dziedāts, dejots un spēlēts... (attiecas uz Jāņu svinēšanu). Pirmā latviešu tautasdziesma, kas iespiesta ar notīm, atrodama 1632. g. Tērbatas vēstures profesora Frederika Mēnija latīniski sarakstītā grāmatā „Sintagma de Origine Livonorum". Referents min veselu virkni cittautiešu — vāciešu vārdus, kas ieceļojuši no Vācijas un spējuši saskatīt skaistumu tautasdziesmās.

Divi Cimzes skolotāju seminārā izglītojušies skolotāji J. Kakting un J. Caunīte izdod 1858. gadā „100 ziņģes ar notēm jaunekļiem par labu, sagādātas no J. Kakting un J. Caunīt". Šajā izdevumā atrodamas 4 latviešu tautasdziesmu melodijas. Mācītāja Juŗa Neikena ierosmē notika dziesmu svētki Dikļos 1864. g., piedaloties pieciem koŗiem ar 80 dziedātājiem. Dziedāja īpaši vācu dziesmas. Jānis Cimze 1871. g. mēnešrakstā Mājas Viesis raksta: „Tautas dziesma ir visu dziesmu sakne..."

Valda Lesiņa ar dziesmām kuplināja Kultūras dienu koncertu.

Knuts Lesiņš konstatē, ka tautas gaume daudz smalkāk sijājusi nekā tagad, kad tā sauktā „populārā mūzika" tiek izplatīta komerciāliem nolūkiem, izmantojot gaumes vai „negaumes" zemāko līmeni. Referents plaši apskata periodu pirms pirmajiem vispārējiem dziesmu svētkiem, kas notika 1873. gadā Rīgā.

Pirmajos dziesmu svētkos atskanēja pirmo reizi tautasdziesmu sabalsojumi koŗiem. Laicīgā programmā bija 9 latviešu tautasdziesmas, lielākā daļa J. Cimzes. Kārlis Baumanis bija devis oriģināldziesmas — Tēvijas dziesma un Daugavas zvejnieka dziesma. Tas bija latviešu koŗa oriģināldziesmas sākums. Dziesmu svētku atklāšanas koncertā Vidzemes skolotāju semināra vīru koris dziedāja K. Baumaņa — Dievs, svētī Latviju, otrā teikumā — Baltiju. Vairāk nekā 1000 dziedātāju dimdināja Rīgu, un 20.000 klausītāju bija neparasts notikums. Diriģēja Indriķis Zīle un Jānis Bētiņš. Dziesmu svētki deva ierosmi jaunajiem mūziķiem — Jāzepam Vītolam un Jurjānu Andrejam.

Otros dziesmu svētkos 1880. gadā kopkoris dziedāja jaunā komponista Jurjānu Andreja harmonizēto — Ej, saulīte, drīz pie Dieva. Trešajos dziesmu svētkos 1888. gadā blakus Jurjānam, kas bija devis Dziesmu svētku maršu un kantāti Tēvijai, nostājās Jāzeps Vītols ar savu pirmo koŗa dziesmu Bērzi un pirmo simfoniju.

Knuts Lesiņš sniedza interesantu trešo dziesmu svētku raksturojumu, pieskaŗoties komponistiem Oskaram Šepskim, Ā. Orem, Emīlam Dārziņam, Emīlam Melngailim un Alfredam Kalniņam, un konstatēja, ka no mūsu mūzikas vēstures sākuma, kas dokumentēts ar tautasdziesmu sabalsojumiem un pirmajām oriģināldziesmām, ir pagājuši tikai simt gadu. Šis īsais laika posms tomēr mudinājis apdāvinātus latviešu jaunekļus nodoties profesionālai mūzikas izglītībai un ietekmējis izvērtēt tautasdziesmu melodiju mantojumu un meklēt nacionālu mūzikas izteiksmi, ejot līdztekus vispārīgajām Eiropas mūzikas attīstības strāvām.

Koncerta daļa

Koncerta programma bija tverta referāta — „Senā dziesma, skani, skani" ietvaros. Brīvmākslinieks Knuts Lesiņš atskaņoja Ludviga Bētiņa (1856. — 1930.) Prelūdi klavierēm. Brīvmāksliniece Valda Lesiņa, ar Knutu Lesiņu pie klavierēm, dziedāja no krājuma „100 dziesmas un ziņģes" — Es diedziņu šķetināju, Kur tu ņemi, bāleliņi un Andreja Jurjāna — Balti, balti ievai ziedi, Mirt jaunam, mirt vecam un Ko mēs, meitas, darīsim? Piedevām māksliniece vēl nodziedāja Knuta Lesiņa harmonizēto tautasdziesmu — Saule danci ritināja. Solistes dzirkstošais izpildījums, labā izruna un līdzenais dziedājums izraisīja jūsmīgus aplausus.

Programmu nobeidza Dainas koris diriģenta Jāņa Beloglāzova vadībā ar senajām koŗa dziesmām — J. Cimzes Es redzēju jūriņai, Saulīt vēlu vakarā, J. Zīles — Bāleliņa līgaviņa, J. Sērmūkšļa — Dziedāj' tautu tīrumā un J. Zīles — Es uzkāpu kalniņā.

Jauki skanēja senatnīgās koŗa dziesmas Dainas koŗa izpildījumā, par ko tika sumināts koris, kā arī diriģents Jānis Beloglāzovs.

Ž. Zeltiņš

SIDRABENIEŠI UN VISI LABVĒĻI

SATIKSIMIES

Sidrabenes azaidā Latviešu Centrā
svētdien, 20. martā pl. 12—3 p.p.
Sidrabenes saimniece un apkalpe.
Pārsteiguma priekšnesumi.

Kas sagraus...

(Turpinājums no 1. lp.)

bu, ko Helmūts Kols vēlēšanu kampaņā atgādinājis vāciešiem, tas ir, nenormālo vācu tautas sadalīšanu Jaltas un Potsdamas politiskā tirgū divās mākslīgi radītās administrātīvās vienībās. Tagadējais Vācijas kanclers līdz ar to kā pirmais ir pasaulei pateicis, ka Helsinkos parakstītais dokuments, ar kuŗu detantes stulbumā de facto tika atzīta Kremļa noziedzīgā ekspansija Eiropā, ir netaisna, tā jārevidē un jāatceļ. Viņš mūsu pasaku valodā savai tautai atgādinājis, ka Reiz bija viena vācu tauta... un Reiz atkal būs... Kas un kā septiņpadsmitgalvaino politbiroja velnu vai viņa rokas puisi Andropovu iedzīs zemē, to rādīs nākotne.

Nekur nav teikts, ka sarkanais velns būs jāsadedzina atomkaŗa ugunīs. Komūnistu imperija aizies bojā, tāpat kā bojā aizgājušas daudzas citas varenākas imperijas pasaules vēsturē gadu tecējumā. Ir runāts par politiskām pārmaiņām Pad. savienībā — kaŗa gadījumā ar Ķīnu, armijas apvērsuma gadījumā, tautas revolūcijā vai saimnieciskā sabrukumā.

Pagājušā nedēļā amerikāņu prezidents Ronalds Rēgens kādā lielā kristīgo autoritāšu sanāksmē izteica līdz šim vēl nesaklausītu, bet varbūt pravietisku prognozi. Komūnisma režīmam galu gatavojot nekas cits kā neapturama reliģijas renesanse. Tur, kur valdīs kristīgā ticība, vairs nebūs vietas Marksa, Engelsa, Ļeņina un Staļina slimajās smadzenēs dzimušajam naida un terrora evaņģelijam.

Cik patiess šis pieņēmums! Brīvās pasaules spēkos ir pamodināt reliģiskās atmodas perioda izplešanos. Nav brīnums, ka pastāvošais režīms Pad. savienībā tik nežēlīgi apkaŗo Dieva vārdu un visus tos, kas mēģina sekot Jēzus mācībai.

Neaizmirsīsim Rēgena deklarācijas dziļo nozīmi un atcerēsimies, ka pāvests Jānis Pauls jau agrāk pasaulei ir atgādinājis dzīvā Dieva visvarenību. Šajā zīmē lai arī mēs stiprināmies mūsu iecerētās teiksmas laimīgam gala iznākumam. Pārbaudījuma laiks beigsies. Komūnisms ies bojā Dieva noteiktā stundā, bet, diemžēl, mūsu modernā pasaule starplaikā morālas izlaidības un materiālu elku pielūgšanas periodā varbūt nokāps pat ellē, lai nāktu pie skaidrības avota.

Aleksandrs Ķegumnieks.

Jauniešu Kultūras dienas Toronto

Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā (LNJAK) sarīkojums Šī māksla ir jauna šogad notiks jau desmito gadu pēc kārtas. Programma Latviešu Centrā ilgs trīs dienas, no 18. līdz 20. martam. To ievadīs piektdien, 18. martā, pl. 19 ar mākslas izstādes atklāšanu un kabarē vakaru ar priekšnesumiem. Izstādē redzēsim īpašas žūrijas komisijas izvērtētos jauno mākslinieku darbus plašā klāstā, kas dos ieskatu par mūsu jaunās maiņas mākslas izaugsmi brīvajā pasaulē.

Sestdien, 19. martā, būs trīs sarīkojumi — referāts, koncerts un balle. Pl. 14 par folkloras kustības attīstību okupētajā Latvijā pēdējos desmit gados referēs Ingūna G. Sestdienas vak. pl. 19. Šī māksla ir jauna 10 gadu atceres koncerts ar pārveidotu nosaukumu — Šī māksla ir veca, jo koncertā piedalīsies šajos gados jau ievērību guvušie toreiz jaunie mākslinieki: Pēteris Zariņš (klavieres), Arturs Jansons (brača), Juris Ķeniņš (čells) un Inese Černavska-Flude (klav.). Pēc koncerta ballē spēlēs ,,rokgrupa'' Akacis no Ņujorkas.

Svētdien, 20. martā, pl. 12 turpat Centrā jauno rakstnieku un dzejnieku rīts, kuŗā savus darbus lasīs jaunie autori, ar dzejoļu lasījumiem piedaloties arī Ingūnai G. Gatis Puide rādīs slīdītes par Sesto jaunatnes pasaules kongresu, kas šī gada decembrī notiks Austrālijā. Tas ir laiks, kad tur sākas arī gadskārtējās Kultūras dienas. **V. S.**

Ziedu veltes par saticībā paveikto darbu

Toronto vanadžu kopas pilnsapulce notika 1983. gada 6. martā DV namā Toronto. Priekšniece A. Jākobsone pateicās valdei, pasniedzot katrai ziedu, un nodeva vanadžu goda priekšnieces M. Ķeņģes sveicienus un vēlējumu — dzīvot saticībā. Ar klusuma brīdi pieminēja 1982.g. veļu valstī aizsauktās vanadzes. Sapulcei sveicienus nodeva DV priekšnieks Z. Akots un pasniedza DV CV atzinības rakstu E. Volmerei.

Priekšnesumu daļā vanadzītes Daira Jākobsone un Velta Ozola iepriecināja ar deklamācijām, bet Māra Tērauda, Sandra Emsiņa ar kokļu mūziku. Anete Bencone iepriecināja ar Andreja Eglīša Kalpakam veltītu dzejoli.

Par sapulces vadītāju ievēlēja M. Jonāni. Pašlaik kopā ir 137 vanadzes. Pag. gadā iestājušās 17 vanadzes, no tām 12 ir Daugaviņas dejotājas. Šogad bija pārvēlamas 3 valdes locekles. Ievēlēja M. Intu, V. Purmali un L. Struci. Delegātu pilnsapulcei ievēlēja 13 delegātes.

Pārskatu par grāmatu Latviešu jostas nolasīja kasiere S. Tērauda. Pilnsapulce izsaka pateicību grāmatas autorēm A. Dzērvītei un L.Treimanei un M. Dumpei par visa lielā darba īstenošanu.

Pārrunāja arī slimo un nespējīgo aprūpi. Slimos, kuŗus būtu vēlams apmeklēt, tautieši lūgti pieteikt vanadžu priekšniecei A. Jākobsonei 534—5672. **D. G.**

KANADAS ZIŅAS

TORONTO

● TLTA nākošajā latvisko zināšanu seminārā svētdien, 13. martā, pl. 15 Latviešu Namā Ingūna G., kas 1981. gadā izkļuvusi no Latvijas, rādīs slīdītes un stāstīs: Kā mēs meklējām latviskumu. Sestdien, 12. martā, pl. 17 viņa par jaunāko dzeju okupētajā Latvijā stāstīs LPB Kanadas kopas sarīkojumā Latviešu Namā.

● DV klubā 6. martā pulcējās 70 dalībnieki plkv. O. Kalpaka piemiņas brīdim. Kpt. inž. Jānis Šmits stāstīja par Kalpaka un viņa kaŗavīru cīņām. Anete Bencone deklamēja Kalpakam un kalpakiešiem veltītus dzejoļus un Biruta Senkēviča savus veltījumus. Hermanis Jākobsons spēlēja akordeona solo un pavadīja dziesmas. Nākošais sarīkojums 24. aprīlī pl. 12 būs veltīts Jurģu dienai.

● Sv. Andreja draudzes 6. marta dievkalpojumam, ko vadīja māc. J. Cālītis, sekoja draudzes dāmu komitejas gadskārtējais bazārs ar kafijas galdu baznīcas zālē. Apmeklētāju bija pie 300, un bazāra loterijas biļetes ātri izpirka. No bazāra ieņemts 2.400 dol. Loteriju vadīja Gaida Plaude un Astrīde Pērkona, bet draudzes jauniešu grupa izsniedza laimestus. Pēc Lieldienu dievkalpojuma pl. 6 rītā dāmu komiteja rīko gadskārtējās agrās brokastis.

● Latviešu Dievturu Sadraudzes Burtnieku draudze noturēs Lieldienu daudzinājumu 1983.g. sērsnu (marta) mēneša 20. dienā pl. 11.00 Latviešu Centrā. Pēc daudzinājuma, kas vēlēsies, varēs piedalīties kopējā mielastā Centra rīkotā azaida ietvaros.

● DV Toronto nodaļa rīko 19. martā pl. 19.30 DV namā Leģiona dienas atceri. Par latviešu leģionāru cīņām runās šo cīņu līdzgaitnieks Valdis Tikiņš. Ar deklamācijām piedalās Herta un Ernests Jurševskis un ar dziesmām tenors Andis Cers; pie klavierēm Skaidrīte Darkēvica. Vakaru vadīs Arnolds Putniņš.

● Sv. Andreja draudzes dievkalpojumu laikā baznīcas lejas zālē blakus telpās iekārtota zīdaiņu un mazbērnu uzraudzība, ko vada Māra Amoliņa. Mazākajiem bērniem iekārtotas arī gultiņas. Bērnu uzraudzība pastāvēs līdz 8. maijam. Vecāki, kas vēlētos palīdzēt bērnu uzraudzībā, aicināti pieteikties pa tālr. 857-0673.

HAMILTONA

● DV Hamiltonas nodaļas izkārtojumā ,,sabrauca'' Meteņi sestdien, 19. februārī, baznīcas lejas telpās. Meteņu uzvedumu Pelnu dienu gaidot bija aranžējusi un iestudējusi Lizete Kalvāne. Uzvedumā piedalījās Hamiltonas vanadžu koris dir. Sk. Darkevicas vadībā, kam vislielākā pateicība par pūlēm un labo sniegumu. Izdarībās redzējām pašus Daugavas vanagus un jaunās paaudzes pārstāvi Nataliju Tukleri.

Meteņu mielastā vanadzes bija sarūpējušas tradicionālos gardumus: cūkas šņukuru, zirņus, pupas, desu līkumus, cūkas kumpi, pīrāgus, raušus, Meteņu kūkas, burkānu plāceni u.c. Bija arī budeļu burvības dzēriens: sievietes jaunības skaistuma un vīrieša spēka uzturētājs.

Apmeklētāju bija pāri simtam, kā arī četri Meteņu bērni bija ieradušies no DV Druvas nodaļas paša priekšnieka Alekša Kalniņa vadībā, — sirsnīgs paldies! **J. G.**

SV. KATRĪNAS

● Daudz ziedu, dāvanu un apsveikumu ievadīja vanadžu kopas koŗa Senatne 18 gadu atceres vakaru, ko svinēja Viļņa un Veltas Bertholdu mājās. Koŗa priekšniece Ārija Freimane pateicās dziedātājām un ilggadējai koŗa diriģentei Almai Skudrai-Kārkliņai par uzņēmību un izturību. Koris šais gados daudz ceļojis gan pa Kanadu, gan ārpus tās. Pag. gadā Senatne piedalījusies daudz dažādos sarīkojumos. Pašreiz cītīgi gatavojas Milvoku dziesmu svētkiem. Senatne uzaicināta dziedāt Sv. Katrīnu pilsētas uzvedumā 13. martā pl. 17.30 (Chan. 11) ,,New Faces'' raidījumā. Vanadžu kopas vadītāja Milija Zvejniece pateicās Ārijai Freimanei par viņas nenogurstošo darbu, vadot kori, un lūdza turpināt šo svētīgo darbu. Lielā sirsnībā jubilāres un viesi kavējās pie bagātīgi klātā cienasta galda un noskatījās R. Zālamana rādītās slīdītes par Senatnes vēsturi.

Z.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

● DV Druvas nod. pilnsapulce notika 6. februārī Alekša un Marijas Kalniņu mājā. Aizvadītais gads uzrādīja krietnu darba bilanci. Ziedojumos sadalīja 1.000 dol. — Latvijas Brīvības Fondam 250 dol., Kristus Dārzam 250 dol., Gaismas akcijai 150 dol., Patiesības Fondam 100 dol., Nacionālam fondam 100 dol., Minsteres Latviešu Centram 100 dol., Minsteres ģimnazijai 50 dol. Vēl savākti 190 dol. 14. jūnija akcijā un 340 dol. Ziemas svētku akcijā. Pēc priekšsēža A. Kalniņa aicinājuma pilnsapulces dalībnieki uz vietas vēl saziedoja lielāku summu Minsteres ģimnazijai.

Nodaļa sarīkojusi divus plašākus sarīkojumus: nodaļas 20 gadu atceres sarīkojumu un dārza svētkus Purvainē. Nodaļas priekšnieks ar vanadžu priekšnieci Mariju Kalniņu viesojušies gandrīz vai visos apkārtējo nodaļu sarīkojumos un strādājuši līdz vispārējiem DV organizācijas pasākumiem. Pagājušā gadā iestājušies četri jauni biedri.

Par valdes priekšsēdi ar aklamāciju ievēlēja A. Kalniņu un vanadžu kopas vadītāju Mariju Kalniņu. Valdē ievēlēja A. Jenkinsoni, I. Dumpi un V. Jēgeru, bet revīzijas komisijā M. Kalniņu, J. Peniķi un R. Purvu.

Par delegātu KDV pilnsapulcei izraudzīja A. Kalniņu un vietnieku J. Peniķi, bet KD vanadžu salidojumā delegāte — Marija Kalniņa un vietniece I. Dumpe.

Biedru vairākums vēlas atstāt gada maksu līdzšinējos apmēros — 10 dol. vanagiem, 5 dol. vanadzēm.

Nolēma augustā rīkot gadskārtējos dārza svētkus, šoreiz Kalniņu mājās. **I.P.**

VANKUVERA

● Vankuveras Latviešu biedrības gadskārtējā balle 19.februārī pulcināja labu skaitu biedrības biedru un draugu. Prāvs pulciņš tautiešu bija ieradušies no Britu Kolumbijas provinces galvaspilsētas Viktorijas, bet bija arī tālāki ciemiņi — no Saskačevanas, Ontario un pat Austrālijas.

Ciemiņus laipni sagaidīja biedrības priekšnieks A. Pūpols, bagātīgu cienastu bija sagādājušas biedrības dāmas Hertas Ozolas un Vijas Ceriņas vadībā. Biedrības sarīkojumu daļas vadītājs J. Paeglītis rūpējās par deju mūziku. Balles laikā bija izkārtota arī loterija, kas daudziem viesiem sagādāja patīkamu pārsteigumu un Vankuveras Latviešu biedrībai līdzekļus latviešu kultūras veicināšanas darbam 1983. gadā. **J. R.**

MONTREALA

● Vīru koris Junda saņēmis no Edmontonas sūtītus 11 sējumus vīru koŗu dziesmu, ko pasniedza goda diriģents Daumants Vītols, simboliski nododot I sējumu Montrealas nodaļas priekšniekam R. Klaišem, bet XI sējumu Otavas nodaļas priekšniekam M.Svilanam. Pavisam savāktas, pārrakstītas un sakārtotas 216 autoru 1289 dziesmas. To paveicis Jundas dziesmu sirsnīgs draugs Harijs Tarkšis. Viņam pašam nav bijis izdevības tikties ar Jundas vīriem, ne arī ar diriģentu, bet draudzība izveidojusies, lasot recenzijas laikrakstos par Jundas koncertiem un sarakstoties ar diriģentu. Visu dziesmu oriģinālraksti nosūtīti Austrālijas Mūzikas krātuvei, bet kopijas paturējis sev. 1970., 1971. un 1972.g. tās iesietas 11 sējumos — cietos vākos. Katra sējuma priekšlapai Harija Skrastiņa zīmējums. Pats šī lielā darba veicējs agrāk bijis aktīvs dziedonis koŗos un ansambļos, tāpēc arī tam nav trūcis entuziasma un dziesmu mīlestības, pārrakstot un kārtojot lapu pie lapas!

Harija Trukša vairs nav dzīvo vidū, un viņa dzīvesbiedre Biruta, rūpējoties, lai šie 11 sējumi vēlākās dienās neaizietu zudumā, tos ar dziļu prieku novēlēja Jundai kā viņas vīram tuvai dziesmu vienībai.

Jundieši! Pieminiet savu draugu, par ko gan agrāk nekā nezinājāt! Izlietājiet viņa sakopotās dziesmas un dziediet tās vēl ilgi, ilgi.

Daumants Vītols.